

სახელმძვავნლო

მიღებულ დებულებებზე ანგარიშების
მომზადების შესახებ
ევროპის სოციალური ქართის
ანგარიშების პროცედურის
ფარგლებში

European
Social
Charter

Charte
sociale
européenne

სახელმძღვანელო

მიღებულ დებულებებზე ანგარიშების
მომზადების შესახებ
ევროპის სოციალური ქართის
ანგარიშების პროცედურის
ფარგლებში

საქართველოს მაგალითი

მოამზადა მონიკა სმუხ-კულუაშა,
მეცნიერებათა დოქტორი¹

¹ ევროპის საბჭოს საერთაშორისო ექსპერტი; ლოდის უნივერსიტეტის ლექტორი, პოლონეთი, სამართლის მეცნიერებათა დოქტორი, ლოდის რეგიონული სასამართლოს მოსამართლე.

ინგლისურენოვანი გამოცემა:

MANUAL
ON PREPARATION OF NATIONAL REPORTS ON
ACCEPTED PROVISIONS UNDER THE REPORTING
PROCEDURE OF THE EUROPEAN SOCIAL CHARTER

ამ ნაშრომში მოსაზრებები გამოთქმულია
ავტორ(ებ)ის
პასუხისმგებლობით და აუცილებელი არ
არის, ასახავდეს ევროპის საბჭოს ოფიციალურ
პოლიტიკას.

ყველა შეცდომა ავტორ(ებ)ის პასუხისმგებლობაა.

პუბლიკაცია შემუშავებულია ევროპის საბჭოს
პროექტის ფარგლებში „სოციალური და
ეკონომიკური უფლებების დაცვის გაძლიერება
საქართველოში“.

პირველი ორი თავი გადმოტანილია დანუტა
ვიშნიევსკა-გაზალის მიერ მომზადებული
პუბლიკაციიდან, რომელიც შემუშავდა ევროპის
საბჭოს პროექტის ფარგლებში „ადამიანის
სოციალური უფლებების ხელშეწყობა, როგორც
უკრაინაში მდგრადი დემოკრატიის ძირითადი
ფაქტორი.“

დოკუმენტიდან ამონარიდების (500 სიტყვამდე)
ხელახლა გამოყენება ნებადართულია მხოლოდ
და მხოლოდ არაკომერციული მიზნებით, თუ
დაცულია ტექსტის მთლიანობა, ამონარიდი
არ გამოიყენება კონტექსტიდან ამოღებულად,
არ წარმოგვიდგენს არასრულ ინფორმაციას, ან
სხვაგვარად არ შეჰყავს შეცდომაში მკითხველი
ტექსტის ბუნებასთან, გამოყენების სფეროსა ან
შინაარსთან მიმართებით.
წყარო ტექსტი ყოველთვის აღიარებული უნდა
იყოს შემდეგნაირად:
„© ევროპის საბჭო, გამოცემის წელი“.

ყველა თხოვნა დოკუმენტის მთლიან ან
ნაწილობრივ რეპროდუქციაზე/თარგმნაზე უნდა
წარედგინოს კომუნიკაციის დირექტორატს,
ევროპის საბჭოს (F-67075 სტრასბურგი
Cedex ან publishing@coe.int).

ყველა სხვა თხოვნა ამ დოკუმენტთან
დაკავშირებით უნდა წარედგინოს სოციალურ
უფლებათა დეპარტამენტს, DGI, ევროპის საბჭო,
F-67075 სტრასბურგი Cedex ან social.charter@coe.int.

ყდა და დიზაინი:
სს „ბექდვითი სიტყვის კომბინატი“

ფოტო: Shutterstock.

წინამდებარე პუბლიკაციას არ გაუვლია
რედაქტირება SPDP-ის სარედაქციო
განყოფილებაში, ტიპოგრაფიული
ან გრამატიკული შეცდომების გასასწორებლად.

© ევროპის საბჭო, იანვარი 2023

შინაარსი

შესავალი	5
თავი I. ევროპის სოციალურ ქარტიასთან დაკავშირებულ მოსაზრებათა მოკლე შეჯამება	6
ანგარიშგების პროცედურა და მისი გამართივა – მიმოხილვა	7
ეროვნული ანგარიშების შედგენა	11
თავი II. პრაქტიკული ინფორმაცია	15
არაოფიციალური (ალტერნატიული) ანგარიშები	17
თავი III. საქართველო და ევროპის სოციალური ქარტია	19
ეროვნული ანგარიშების პროექტის მომზადება – პრაქტიკული მითითებები და ინფორმაცია საქართველოსთვის	22
ეროვნული ანგარიშის პროექტის შედგენა – პრაქტიკული მითითებები მე-2 მუხლის მაგალითებზე (მიწნობრივი კითხვები – დასკვნები 2022)	26
ინფორმაციის წყაროები	40
ანგარიშის მომზადებაში ჩართული სხვადასხვა უწყების კონტაქტი და „მოტივაცია“	41
წარმოდგენილი მასალების კოორდინაცია და სინთეზი	43
პრაქტიკული სირთულეები (საბოლოო ვადების დაცვა, ენობრივი პრობლემები და ა.შ.)	47
ანგარიშგება მე-3 თემატურ ჯგუფზე „შრომითი უფლებები“ (ეროვნული ანგარიში 2021 – დასკვნები 2022)	49
ანგარიშგება მე-4 თემატური ჯგუფზე „ბავშვები, ოჯახები და მიგრანტები“ (ეროვნული ანგარიში 2022 – დასკვნები 2023)	53
ანგარიშგება 1-ელ თემატურ ჯგუფზე „დასაქმება, მომზადება და თანაბარი შესაძლებლობები“ (ეროვნული ანგარიში 2023 – დასკვნები 2024)	59
ანგარიშგება მე-2 თემატური ჯგუფზე „ჯანმრთელობა, სოციალური უზრუნველყოფა და სოციალური დაცვა“ (ეროვნული ანგარიში 2024 – დასკვნები 2025)	64

შესავალი

სახელმწიფოები სულ უფრო მზარდი მოთხოვნების წინაშე დგანან, როცა საკითხი ეხება მრავალი სახელმწიფოებო ვალდებულების შესრულებას, ანგარიშების წარდგენას ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო და რეგიონული სისტემების ფარგლებში და მათ საფუძველზე შემუშავებული რეკომენდაციებისა თუ გადაწყვეტილებების გათვალისწინებას.

წინამდებარე სახელმძღვანელო, რომელიც შეეხება ევროპის სოციალური ქარტიის ანგარიშების პროცედურის ფარგლებში სახელმწიფოთა მიერ ანგარიშების წარდგენას სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტისთვის, მიზნად ისახავს ეფექტიანი და ქმედითი ეროვნული ანგარიშების ძირითად ელემენტთა გაერთიანებას, რომელიმე ერთი ფორმატის შეთავაზების გარეშე.

ეროვნულ ანგარიშში წარმოდგენილი ინფორმაციის სიზუსტესა და გამჭვირვალობას გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის მიერ სახელმწიფოში არსებული ვითარების სამართლიანად შეფასებისთვის; ასევე, შესაბამისი დასკვნების შესამუშავებლად, რომელთა მიზანია, ხელი შეუწყოს სახელმწიფოებს იმ პირთა სოციალური უფლებების დაცვაში, რომლებსაც შეუძლიათ აღნიშნული უფლებებით სარგებლობა.

ევროპის სოციალური ქარტიის შესრულებაზე მონიტორინგის პროცედურაში ჩართვა და მასზე ანგარიშგება წევრ სახელმწიფოებს უნიკალურ შესაძლებლობას აძლევს, რომ ადგილზე შეაფასონ სიტუაცია (მათ შორის, მონაცემთა შეგროვებითა და გაანალიზებით) და განიხილონ არსებული კანონმდებლობა და პოლიტიკა.

სახელმძღვანელო ეძღვნება ევროპის სოციალური ქარტიის მიღებულ დებულებებზე ანგარიშგების პროცედურას. მისი მთავარი მიზანია, გაუმჯობესდეს სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტისთვის წარდგენილი ეროვნული ანგარიშების ხარისხი და შემცირდეს შესაბამისი დასკვნები, ან დასკვნები შეფასების გადავადების შესახებ, რომლებიც მიიღება კომიტეტის მიერ მოთხოვნილი ინფორმაციის ნაკლებობის გამო.

თავი I.

ევროპის სოციალურ ქარტიასთან დაკავშირებულ მოსაზრებათა მოკლე შეჯამება

ევროპის სოციალური ქარტია არის ევროპის საბჭოს ხელშეკრულება, რომლითაც გარანტირებულია ძირითადი სოციალური და ეკონომიკური უფლებები. იგი მოიაზრება ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის შემავსებელ ინსტრუმენტად, რომელიც, ძირითადად, სამოქალაქო და პოლიტიკურ უფლებებს ეხება. ორივე დოკუმენტი სათავეს იღებს ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაციიდან, რომელიც 1948 წელს მიიღო გაერომ და მათი გამოყენება უშუალოდ შეუძლიათ ეროვნულ სასამართლოებს.

ქარტიის გამოყენების სფერო ფართოა: ის შეიცავს 31 მუხლს ან 98 დანომრილ პუნქტს, რომლებიც მოიცავს საყოველთაოდ აღიარებულ სოციალურ უფლებებს, როგორცაა: უფლება საცხოვრებელ ადგილზე, ჯანმრთელობის დაცვის უფლება, დასაქმების უფლება, განათლების უფლება, სოციალური უზრუნველყოფისა და კეთილდღეობის უფლება. თითოეულ ამ სფეროში არსებობს დებულებები, რომლებიც იცავს კონკრეტულ სამიზნე ჯგუფებს (ბავშვები, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები, ხანდაზმულები და მიგრანტები). დაცული უფლებებით სარგებლობა გარანტირებული უნდა იყოს დისკრიმინაციის გარეშე.

საერთოევროპულ დონეზე არცერთი სხვა სამართლებრივი ინსტრუმენტი არ იცავს ფუნდამენტურ სოციალურ უფლებებს ისეთ ფართოდ და ყოვლისმომცველად, როგორც ევროპის სოციალური ქარტია, რომელიც, ამასთანავე, სარეფერენციო დოკუმენტია ევროკავშირის კანონმდებლობასთან მიმართებით ამ სფეროში. შესაბამისად, ქარტია მოიაზრება, როგორც ევროპის სოციალური კონსტიტუცია და ადამიანის უფლებათა სისტემის არსებითი ელემენტი კონტინენტზე.

1961 წელს მიღებული და 1996 წელს შესწორებული ქარტია რატიფიცირებული აქვს ევროპის საბჭოს 47 წევრი სახელმწიფოდან 43-ს. აქედან 34-მა იკისრა შესწორებული ქარტიით გათვალისწინებული დებულებების შესრულება, ხოლო 9 ქვეყანა ჯერ კიდევ პასუხისმგებელია 1961 წლის ქარტიით გათვალისწინებულ დებულებათა შესრულებაზე.

ქარტია აღგენს ზედამხედველობის მექანიზმებს წევრ სახელმწიფოთა მიერ ქარტიით დადგენილი უფლებების პატივსაცემად. კერძოდ, ესენია: *ანგარიშების სისტემა* და *კოლექტიური საჩივრების პროცედურა*. ეს უკანასკნელი ძალაში შევიდა 1998 წელს და ჯერჯერობით რატიფიცირებულია 15 ქვეყანაში (ბელგია, ბულგარეთი, ხორვატია, კვიპროსი, ჩეხეთი, ფინეთი, საფრანგეთი, საბერძნეთი, ირლანდია, იტალია, ნიდერლანდები, ნორვეგია, პორტუგალია, სლოვენია და შვედეთი).

ანგარიშგების პროცედურა და მისი გამარტივება – მიმოხილვა

სამართლებრივი ჩარჩო

ანგარიშგების სისტემა მოცემულია 1961 წლის ქარტიის IV ნაწილში (მუხლები 21-29). ამ დებულებებში ცვლილებები შევიდა 1991 წლის ტურინის ოქმით (ETS No.142), რამაც მნიშვნელოვნად გააუმჯობესა ქარტიის მონიტორინგის მექანიზმი.

აღნიშნული ოქმი ადასტურებს მინისტრთა კომიტეტისა და ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის პოლიტიკურ როლს ევროპის სოციალური ქარტიის განხორციელებაზე მონიტორინგის პროცედურაში. იგი განმარტავს ორი ძირითადი საზედამხებლო ორგანოს ფუნქციებს, ესენია: *სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტი* (შეზღუდული ტიპის ორგანიზაცია; შედგება დამოუკიდებელი პირებისგან და აკონტროლებს ქვეყნების შესაბამისობას ქარტიის მოთხოვნებთან, როგორც საკანონმდებლო, ისე პრაქტიკულ დონეზე) და *ევროპის სოციალური ქარტიისა და სოციალური უზრუნველყოფის კოდექსის სამთავრობო კომიტეტი* (ორგანო, რომელიც შედგება თითოეული მხარის წარმომადგენლისგან და ამზადებს მინისტრთა კომიტეტის სამუშაოს). ოქმი ხელს უწყობს სოციალური პარტნიორობისა და არასამთავრობო ორგანიზაციების მონაწილეობასაც.

2006 წლის 3 მაისს ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტმა შეასწორა 1961 წლის ქარტიის 21-ე მუხლი (რომელიც შეეხება მიღებულ დებულებებზე ანგარიშებს) და მიიღო ევროპის სოციალური ქარტიის ფარგლებში ანგარიშების წარდგენის ახალი სისტემა (იხ. CM(2006)53):

1. სახელმწიფოები ყოველწლიურად წარადგენენ ანგარიშს ქარტიის დებულებათა ნაწილზე (იქნება ეს 1961 წლის ქარტია, თუ 1996 წლის შესწორებული ქარტია). თავად დებულებები დაყოფილია ოთხ თემატურ ჯგუფად:

ჯგუფი 1 დასაქმება, მომზადება და თანაბარი შესაძლებლობები	ჯგუფი 2 ჯანდაცვა, სოციალური უზრუნველყოფა და სოციალური დაცვა	ჯგუფი 3 შრომითი უფლებები	ჯგუფი 4 ბავშვები, ოჯახები, მიგრანტები
<ul style="list-style-type: none"> ▶ მუხლი 1 ▶ მუხლი 9 ▶ მუხლი 10 ▶ მუხლი 15 ▶ მუხლი 18 ▶ მუხლი 20 ▶ მუხლი 24 ▶ მუხლი 25 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ მუხლი 3 ▶ მუხლი 11 ▶ მუხლი 12 ▶ მუხლი 13 ▶ მუხლი 14 ▶ მუხლი 23 ▶ მუხლი 30 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ მუხლი 2 ▶ მუხლი 4 ▶ მუხლი 5 ▶ მუხლი 6 ▶ მუხლი 21 ▶ მუხლი 22 ▶ მუხლი 26 ▶ მუხლი 28 ▶ მუხლი 29 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ მუხლი 7 ▶ მუხლი 8 ▶ მუხლი 16 ▶ მუხლი 17 ▶ მუხლი 19 ▶ მუხლი 27 ▶ მუხლი 31

შესაბამისად, ქარტიის თითოეულ დებულებაზე ანგარიშგება ყოველ ოთხ წელიწადში ერთხელ ხორციელდება.

2. ანგარიშები უნდა წარედგინოს ყოველი წლის 31 ოქტომბერს. სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტი დასკვნებს ამზადებს მომდევნო წლის დასრულებამდე.

სისტემა ძალაში შევიდა 2007 წლიდან.

განხორციელება

ანგარიშების პროცედურა შედგება სამი ეტაპისგან.

პირველ ეტაპზე სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტი განიხილავს წევრ სახელმწიფოთა მიერ წარდგენილ წინა წლის ანგარიშებს, რის შემდეგაც ასკვნის, შეესაბამება თუ არა ქვეყანაში არსებული ვითარება ქარტიის მოთხოვნებს.

კომიტეტის დასკვნები, რომლებიც მომზადებულია სახელმწიფოს მიერ წარმოდგენილ ინფორმაციაზე დაყრდნობით (შესაბამისი მუხლების ან პუნქტების მიხედვით), მიუთითებს, რომ:

- ▶ აღსანიშნავია აშკარა გაუმჯობესებები ორგანიზაციულ მიზნებთან დაკავშირებული სფეროების განვითარების კუთხით, როგორცაა დამოუკიდებლობა, სოციალური პარტნიორობა, რეგიონული დაფარვა და სანდოობა. ამავდროულად, ეს მნიშვნელოვანი ნაბიჯები იმ ხანგრძლივი გზის დასაწყისია, რომელიც უზრუნველყოფს ახლად შექმნილი ორგანოს ეფექტიანობას. ამასთან, სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია შემდგომი განვითარება.
- ▶ ვითარება არ შეესაბამება ქარტიას, ვინაიდან... (მოჰყვება მიზეზების დასახელება). მდგომარეობა ქარტიის შეუსაბამოდ მიიჩნევა, თუ კანონმდებლობა შეუთავსებელია ქარტიის მოთხოვნებთან, ან თავსებადი კანონმდებლობა არასწორად/არასრულად გამოიყენება;
- ▶ დასკვნა გადაავადა იმის გამო, რომ მიწოდებული ინფორმაცია არ არის რელევანტური, საკმარისად მკაფიო და/ან ამომწურავი, ან საერთოდ არ არსებობს. კომიტეტი დასკვნის მიღებას გადადებს მანამდე, სანამ არ განიხილავს მომდევნო ანგარიშს მოცემული დებულების შესახებ. მას დასკვნის გადავადება შეუძლია მხოლოდ ერთხელ;
- ▶ ვითარება არ შეესაბამება ქარტიას იმ საფუძვლით, რომ არ დადგენილა შესაბამისობა წევრი სახელმწიფოსთვის წინა ციკლში დასმული კითხვების უპასუხოდ დატოვების გამო (დასკვნები შეიძლება გადაიდოს 8 ან, თუნდაც, 12 წლით, რაც აშკარად ზედმეტად გრძელი პერიოდია სისტემის ეფექტიანობისთვის).

სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის მიერ ანგარიშების სისტემის ფარგლებში მიღებული დასკვნები ყოველწლიურად ქვეყნდება. მათი ნახვა შესაძლებელია ევროპის სოციალური ქარტიის HUDOC-ის მონაცემთა ბაზის გამოყენებით: <https://hudoc.esc.coe.int/>.

როდესაც სოციალურ უფლებათა ევროპულ კომიტეტს გამოაქვს დასკვნა ქარტიის მოთხოვნებთან შეუსაბამობაზე, დაინტერესებულმა წევრმა სახელმწიფომ უნდა გადადგას ნაბიჯები, რათა ვითარება გახდეს ქარტიის შესაბამისი.

მეორე ეტაპზე სახელმწიფოს, რომლის მიმართაც მიღებულია დასკვნა შეუსაბამობაზე, სთავაზობენ, რომ სხვა წევრ სახელმწიფოებს, კერძოდ, ევროპის სოციალური ქარტიისა და სოციალური უზრუნველყოფის კოდექსის სამთავრობო კომიტეტს („სამთავრობო კომიტეტი“), წარუდგინოს ინფორმაცია ზომებზე, რომელთა გატარებასაც აპირებს სახელმწიფო ვითარების ქარტიასთან შესაბამისობისთვის.

შეუსაბამობის პირველად დადგენის შემთხვევაში, ეს ინფორმაცია მიეწოდება წერილობით

და, როგორც წესი, არ განიხილება სამთავრობო კომიტეტში. თუ სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტი კვლავ დადებს შეუსაბამობის დასკვნას, სამთავრობო კომიტეტი განიხილვას ჩაატარებს მას შემდეგ, რაც შესაბამისი სახელმწიფო წარადგენს ინფორმაციას ვითარების შესაბამისობისთვის მიღებულ ან გათვალისწინებულ ღონისძიებებზე. ამრიგად, აღნიშნული პრევენტიული შედეგად შეიცავდეს ყველა საჭირო ინფორმაციას სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის მიერ წამოჭრილ საკითხებზე.

სამთავრობო კომიტეტს მუშაობაში ეხმარებიან დამკვირვებლები, რომლებიც წარმოადგენენ ევროპის დამსაქმებელთა ორგანიზაციებსა და პროფკავშირებს.

როგორც წესი, სამთავრობო კომიტეტის მუშაობაში მონაწილეობისთვის მოწვეულია:

- ▶ დამსაქმებელთა ორი ორგანიზაცია: დამსაქმებელთა საერთაშორისო ორგანიზაცია და ევროპის მრეწველთა კონფედერაცია (Business Europe); და
- ▶ მუშაკთა ერთი ორგანიზაცია: ევროპის პროფკავშირების კონფედერაცია.

სამთავრობო კომიტეტი შეიმუშავებს ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტისთვის წარსადგენ ანგარიშს. დოკუმენტში მითითებულია ვითარება, რომელთან მიმართებითაც, მისი აზრით, სახელმწიფოსთვის უნდა შემუშავდეს რეკომენდაციები სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის ცალკეული დასკვნებისა და წევრ სახელმწიფოთა ახსნა-განმარტებების საფუძველზე, კერძოდ, ეროვნული გარემოებებისა და სოციალურ-ეკონომიკური პოლიტიკის გათვალისწინებით.

მესამე ეტაპზე მინისტრთა კომიტეტი სამთავრობო კომიტეტის ანგარიშის საფუძველზე იღებს რეზოლუციას, რომლითაც სრულდება მონიტორინგის თითოეული ციკლი. იგი შეიძლება შეიცავდეს ცალკეულ რეკომენდაციებს შესაბამისი სახელმწიფოსთვის, რომლებიც მიუთითებს შეუსაბამობის გამოსასწორებელ ზომებზე.

ამ დრომდე, პრაქტიკაში მინისტრთა კომიტეტი საკმაოდ იშვიათად მიმართავს რეკომენდაციებით ცალკეულ სახელმწიფოებს სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის მიერ შეუსაბამობაზე დასკვნის გამოტანის შემდეგ.

■ ა) იმ წევრი სახელმწიფოების ანგარიშების ვალდებულება, რომლებმაც არ მიიღეს კოლექტიური საჩივრების პროცედურა

ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის ზემოაღნიშნული გადაწყვეტილების შესაბამისად, წევრი სახელმწიფოები, რომლებმაც არ მიიღეს კოლექტიური საჩივრების პროცედურა, წარადგენენ წლიურ ანგარიშს, სადაც მითითებულია, თუ როგორ ახორციელებენ ქარტიას კანონმდებლობასა და პრაქტიკაში. თითოეული ანგარიში ეხება ქარტიის მიღებული დებულებებიდან შერჩეულ მუხლებს, რომლებიც იყოფა ზემოთ ჩამოთვლილ ოთხ თემატურ ჯგუფად.

■ ბ) ანგარიშების ვალდებულებები წევრი სახელმწიფოებისთვის, რომლებმაც მიიღეს კოლექტიური საჩივრების პროცედურა

2014 წლის აპრილში მინისტრთა კომიტეტმა შემდგომი ცვლილებები შეიტანა ქარტიის მონიტორინგის სისტემაში (იხ. CM(2014)26). ამ ცვლილებათა ძირითადი მიზანი იყო ანგარიშების სისტემის გამარტივება წევრი სახელმწიფოებისთვის, რომლებმაც მიიღეს კოლექტიური საჩივრების პროცედურა.

შესაბამისად, 2014 წლის ოქტომბრიდან ასეთმა წევრმა სახელმწიფოებმა ეროვნული ანგარიში უნდა წარმოადგინონ მხოლოდ ორ წელიწადში ერთხელ.

15 სახელმწიფო, რომლებმაც მიიღეს კოლექტიური საჩივრების პროცედურა, ორ ჯგუფად იყოფა.

ჯგუფებში სახელმწიფოები გადანაწილებულნი არიან მათ წინააღმდეგ დარეგისტრირებულ საჩივართა რაოდენობის მიხედვით (მაქსიმალურიდან მინიმალურამდე):

- ▶ ჯგუფი A შედგება რვა სახელმწიფოსგან: საფრანგეთი, საბერძნეთი, პორტუგალია, იტალია, ბელგია, ბულგარეთი, ირლანდია, ფინეთი;
- ▶ ჯგუფი B შედგება შვიდი სახელმწიფოსგან: ნიდერლანდები, შვედეთი, ნორვატია, ნორვეგია, სლოვენია, კვიპროსი, ჩეხეთის რესპუბლიკა.

სისტემა შემდგენიარად ფუნქციონირებს:

2020 წლის დეკემბერში სახელმწიფოებმა, რომლებიც მიეკუთვნებიან A ჯგუფს, უნდა წარადგინონ გამარტივებული ანგარიში. სხვა სახელმწიფოებს მოეთხოვებათ „სტანდარტული“ ანგარიშის წარდგენა დებულებებზე მე-2 თემატური ჯგუფიდან: ჯანდაცვა, *სოციალური უზრუნველყოფა და სოციალური დაცვა*.

2021 წლის ოქტომბერში სახელმწიფოებმა, რომლებიც მიეკუთვნებიან B ჯგუფს, უნდა წარადგინონ გამარტივებული ანგარიში. სხვა სახელმწიფოებმა კი უნდა წარადგინონ „სტანდარტული“ ანგარიში დებულებებზე მე-3 თემატური ჯგუფიდან: შრომითი უფლებები.

გამარტივებული ანგარიშების წარმდგენ წევრ სახელმწიფოებს მოეთხოვებათ, მიუთითონ ის შემდგომი ღონისძიებები, რომლებიც გაატარეს სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის მიერ კოლექტიურ საჩივრებზე მიღებული გადაწყვეტილებების საპასუხოდ; ასევე, უპასუხონ ნებისმიერ წამოჭრილ შეკითხვას ისეთი შეუსაბამობის შემთხვევაში, რომელიც გამოწვეულია ინფორმაციის ნაკლებობით განსახილველ თემატურ ჯგუფთან დაკავშირებულ დებულებებზე.

თუ ახალი წევრი სახელმწიფოები მიიღებენ კოლექტიური საჩივრების პროცედურას, მონაცვლეობით გადანაწილებიან B ჯგუფში, შემდეგ A ჯგუფში, მერე ისევ B ჯგუფში და ა.შ. ანგარიშების ეს სისტემა ამ ახალი წევრი სახელმწიფოებისთვის ძალაში შევა კოლექტიური საჩივრის პროცედურის მიღებიდან ერთი წლის შემდეგ.

ეროვნული ანგარიშების შედგენა

ყოველწლიურად, სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტი წევრ სახელმწიფოებს უგზავნის წერილებს და სთავაზობს თავიანთი ანგარიშების წარდგენას, რომლებშიც უნდა გაეცეს პასუხი მის შეკითხვებს. საჭიროების შემთხვევაში, უთითებს შესავსები ანგარიშის ფორმასაც.

ფორმა

2008 წლის 26 მარტს მინისტრთა კომიტეტმა დაამტკიცა ანგარიშების ფორმები, რომლებიც უნდა წარედგინოს ევროპის სოციალური ქარტიის (შესწორებული), 1961 წლის ქარტიისა და 1988 წლის დამატებითი ოქმის შესაბამისად.

ფორმები შეგიძლიათ ნახოთ შემდეგ მისამართებზე:

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentid=09000016804922f8> (1996 წლის ქარტია)

და

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentid=09000016804922f6> (1968 წლის ქარტია).

მათი დანიშნულებაა, სახელმწიფოებს დაეხმარონ ანგარიშების მომზადებაში.

ფორმების შესაბამისად, ეროვნულ ანგარიშებში ქარტიის ყოველი მიღებული დებულებისთვის უნდა იყოს წარმოდგენილი შესაბამისი ინფორმაცია მის განსახორციელებლად მიღებულ ზომებზე, კერძოდ:

- ▶ სამართლებრივი ჩარჩო - ნებისმიერი კანონი ან რეგულაცია, კოლექტიური ხელშეკრულება ან სხვა დებულება, რომელიც ხელს უწყობს მის შესრულებას; საჭიროების შემთხვევაში, შესაბამისი ეროვნული პრეცედენტული სამართალი - სასამართლოებისა და მართლმსაჯულების სხვა ორგანოების გადაწყვეტილებები;
- ▶ მიღებული ზომები (ადმინისტრაციული ღონისძიებები, პროგრამები, სამოქმედო გეგმები, პროექტები და ა.შ.) სამართლებრივი ჩარჩოს განსახორციელებლად;
- ▶ ყველა შესაბამისი ციფრი, სტატისტიკა თუ სხვა ინფორმაცია, რომლებიც შესაძლებლობას იძლევა, შეფასდეს ამ დებულებათა შესრულების ხარისხი.

ქარტიის რომელიმე დებულებით განსაზღვრული საკითხების სათანადოდ გასაცნობიერებლად, გასათვალისწინებელია შესაბამისი მუხლის განმარტება სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის მხრიდან. ეს განმარტებები შეჯამდა პრეცედენტული სამართლის კრებულში.

კრებულის უახლესი ვერსია ხელმისაწვდომია ბმულზე: <https://rm.coe.int/digest-2018-parts-i-ii-iii-iv-en/1680939f80>.

სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის განმარტებაზე მითითებისას გასათვალისწინებელია სამთავრობო კომიტეტის გადაწყვეტილებები, რომლებიც ეფუძნება სოციალური, ეკონომიკური და ზოგადი პოლიტიკის სხვა მოსაზრებებს.

სამთავრობო უწყებათა პასუხებში მკაფიოდ უნდა განისაზღვროს:

- ▶ ისინი მხოლოდ კონკრეტული ქვეყნის მოქალაქეთა მდგომარეობას ეხება, თუ სხვა ქვეყნების მოქალაქეებსაც;
- ▶ მოქმედებს თუ არა ისინი მთელი ქვეყნის ტერიტორიაზე;
- ▶ ვრცელდება თუ არა ისინი დებულებით გათვალისწინებული ყველა კატეგორიის პირზე.

ქარტიის ძალაში შესვლის შემდეგ, სახელმწიფოს მიერ წარდგენილი პირველი ეროვნული ანგარიში უნდა შეიცავდეს დეტალურ ინფორმაციას დებულების ყველა შესაბამის ასპექტზე, შემდგომი ანგარიშისთვის კი საკმარისი იქნება წინა ანგარიშებში წარმოდგენილ სამართლებრივ და პრაქტიკულ ჩარჩოზე ინფორმაციის განახლება. იგივე პრინციპი ვრცელდება ქარტიის ყოველ დებულებაზე, რომელიც შემდგომ მიიღება.

სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის მიერ მოთხოვნილი ინფორმაცია

2019 წლამდე სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტი სვამდა კითხვების ორ წყებას:

- ▶ ე.წ. „ზოგადი“ კითხვები, რომლებიც ეხება ყველა სახელმწიფოს და წარმოდგენილია ყოველწლიურად გამოქვეყნებული დასკვნების ზოგად შესავალში. აქედან გამომდინარე, მნიშვნელოვანი იყო, რომ ანგარიშების შემდგენელ პირებს, კონკრეტულ დებულებასთან დაკავშირებით, მიეთითებინათ დასკვნების ბოლო ტომი ამ დებულების შესახებ.
- ▶ კონკრეტული კითხვები, რომლებიც შეეხება კონკრეტულ სახელმწიფოს და შეტანილია ამ სახელმწიფოსთან დაკავშირებული დასკვნების ტომში. სწორედ დასკვნის ტექსტში, კერძოდ, მის ბოლო ნაწილში განიმარტება მიზეზები, რომელთა გამოც სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტი ვითარებას შეუსაბამოდ მიიჩნევს.

2019 და 2020 წლებში სოციალურ უფლებათა ევროპულმა კომიტეტმა სახელმწიფოებს შესთავაზა, ეპასუხათ მიზნობრივ კითხვებზე, რომლებიც დაისვა გარკვეულ დებულებათა შესაბამისად, საჭიროებიდან გამომდინარე, ანგარიშების ფორმის მითითებით. კომიტეტს არ დაუსვამს ყველა დებულებით გათვალისწინებული კითხვები. ყოველ წელს კითხვები განსხვავებული იქნება.

ამ მიდგომის მიზანი იყო მონიტორინგის ფოკუსირება ყველაზე აქტუალურ საკითხებზე და ქვეყნებზე დაკისრებული ტვირთის შემცირება მოთხოვნით, რომ პასუხი გაეცეს შერჩეულ და მიზნობრივ კითხვებს, ისე, რომ არ შეიზღუდოს პასუხების გაცემის შესაძლებლობა წინა საანგარიშო ციკლებიდან ჯერ კიდევ გაუცემელ კითხვებზე.

ამ ნაბიჯს განაპირობებს: ადამიანის უფლებათა მმართველი კომიტეტის (CDDH) მიერ შესრულებული სამუშაო, რომლის მიზანია კარგი პრაქტიკის გამოვლენა ევროპაში სოციალურ უფლებათა განხორციელების გასაუმჯობესებლად; ასევე, სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის წინადადებები, რომელთა მიზანია, ევროპის სოციალური ქარტიის ფარგლებში ანგარიშების პროცედურა იყოს ეფექტიანი და მიზანმიმართული.

აღსანიშნავია, რომ ადამიანის უფლებათა მმართველი კომიტეტის აზრით, ეს პროცედურა კიდევ უნდა გამარტივდეს და გახდეს უფრო მიზანმიმართული, რათა ყურადღება გამახვილდეს სოციალურ უფლებათა განხორციელებასა და დაცვასთან დაკავშირებულ სტრატეგიული მნიშვნელობის საკითხებზე.

2019 წლის 18-21 ივნისს მიღებული CDDH-ის ანგარიში შეგიძლიათ იხილოთ შემდეგ მისამართზე: <https://rm.coe.int/improving-the-protection-of-social-rights-in-europe-volume-ii-en/168097adf3>.

ანგარიშგების პროცედურის გადასინჯვა სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის ძალისხმევით ნაწილია, რომელიც მიემართება წევრ სახელმწიფოთა მიერ ევროპის სოციალური ქარტიის მიღებულ დებულებათა სრულად დაცვას; ასევე, პასუხის გაცემას ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის გადაწყვეტილებებზე, რომლებიც შეეხება ქარტიის განხორციელებაზე ანგარიშგების სისტემას. ესენია:

- ▶ მინისტრის მოადგილეთა 963-ე სხდომაზე მიღებული 2006 წლის 2 მაისის გადაწყვეტილება, (პუნქტი 4.2);
- ▶ მინისტრის მოადგილეთა 1022-ე სხდომაზე მიღებული 2008 წლის 26 მარტის გადაწყვეტილება (პუნქტი 4.2);
- ▶ მინისტრის მოადგილეთა 1196-ე სხდომაზე მიღებული 2014 წლის 2 აპრილის გადაწყვეტილება (პუნქტი 4.7).

აღნიშნული გადაწყვეტილებები შეგიძლიათ იხილოთ ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის ვებგვერდზე: <https://www.coe.int/en/web/cm/adopted-texts>.

ანგარიშის შინაარსი

ანგარიშში შესატანი ინფორმაციის ბუნებასა და მოცულობაზე გადაწყვეტილების მიღებისას, ეროვნულმა სახელისუფლებო ორგანოებმა უნდა გაითვალისწინონ სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის პრევენციული სამართალი, რომელიც აისახა კომიტეტის წინა დასკვნებსა და გადაწყვეტილებებში. მათ შეუძლიათ, მიმართონ სხვადასხვა პუბლიკაციას პრევენციული სამართლის შესახებ, მათ შორის, ზემოხსენებულ კრებულს (Digest).

აღნიშნული ინფორმაცია წარმოდგენილი უნდა იყოს ლაკონური და ზუსტი ფორმით და ზედმიწევნით შესაბამებოდეს თითოეული განსახილველი დებულების გამოყენების სფეროს.

ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

1) მოქმედი დოკუმენტები, რომლებიც უზრუნველყოფს ქარტიის შესაბამისი დებულების განხორციელებას.

პირველ ანგარიშში საჭიროა სამართლებრივი ჩარჩოს დეტალური აღწერა. მომდევნო ანგარიშებში საკმარისია, მიუთითოთ მომხდარი ცვლილებები. მაგალითად, მიზანშეწონილია საპარლამენტო ან სამთავრობო სამუშაოსთან მიმართებით ავსნათ მიზეზები, რომლებმაც გამოიწვია საკანონმდებლო ვითარების ცვლილება, და მიზნები, რომლებსაც ემსახურება ეს რეფორმა.

სოციალურ უფლებათა ევროპულმა კომიტეტმა ამ კუთხით აღნიშნა, რომ არ კმარა იმ ეროვნული კანონების ჩამონათვალის წარდგენა, რომლებიც უკავშირდება ქარტიის შესაბამის დებულებებს. კანონმდებლობაზე ყველა მითითებას უნდა ახლდეს შესაბამისი ახსნა, თუ როგორ უზრუნველყოფს ის ქარტიის გამოყენებას.

2) მექანიზმები სახელმწიფოს მთელ ტერიტორიაზე ამ დოკუმენტების შესასრულებლად.

მინიშნება შეიძლება გაკეთდეს როგორც სირთულეებზე, ასევე განხორციელებულ სტრატეგიებზე, მიღებულ შედეგებზე და ა.შ. ანგარიშში უნდა განიმარტოს საანგარიშო პერიოდში განხორციელებული პოლიტიკა და დაკონკრეტდეს, თუ რამ გამოიწვია პოლიტიკის ცვლილებები, რა მიზნები ჰქონდა მას და რა შედეგები მოჰყვა.

გასათვალისწინებელია, რომ ქარტიის ზოგიერთი დებულება დაუყოვნებლივ უნდა შესრულდეს რატიფიკაციის შემდეგ (მაგ: ქარტიის მე-5 მუხლი: ორგანიზების თავისუფლება). სხვა დებულებები, პირიქით, გულისხმობს სამოქმედო გეგმების შედგენას საჭიროებების, პრიორიტეტების, ვადებისა და საჭირო კორექტირებების შეფასების საფუძველზე, რადგან მათი განხორციელება განსაკუთრებით რთულია და/ან ძვირადღირებული. ყველა ეს ელემენტი, რომლებიც განმარტავს, თუ როგორ ახერხებენ ეროვნული სახელისუფლებო

ორგანოები კონკრეტული უფლების ეტაპობრივ რეალიზებას, უნდა შევიდეს თითოეულ ანგარიშში, თითოეული საანგარიშო პერიოდისთვის. თუმცა, სოციალურ უფლებათა ევროპულმა კომიტეტმა მკაფიოდ მიუთითა, ეტაპობრივი განხორციელების რა მეთოდები შეესაბამება ქარტიას.

ამ კუთხით, ანგარიშის შედგენისას უნდა გაეცნოთ სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის პრეცედენტული სამართლის კრებულს.

3) მონიტორინგი კანონებისა და პოლიტიკის შესრულებაზე

ანგარიშში უნდა მიეთითოს, თუ როგორ უზრუნველყოფს ხელისუფლება კანონებისა და პოლიტიკის ეფექტიანად აღსრულებას. მინიმუმ შეიძლება გაკეთდეს მონიტორინგზე პასუხისმგებელი ინსტიტუტების შიდა ანგარიშებზე (მაგ: ქარტიის იმ დებულებებთან მიმართებით, რომლებიც შრომის უფლებებს ეხება - შრომის ინსპექციის ანგარიშებზე).

სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტი ხაზს უსვამს, რომ გარკვეული ანგარიშების ხარისხი ჯერ კიდევ არ არის ადეკვატური და არ აძლევს კომიტეტს ვითარების შეფასების საშუალებას, რითაც აიძულებს, გადადოს დასკვნა. მიწოდებული ინფორმაცია ყოველთვის არ არის რელევანტური, საკმარისად მკაფიო და/ან ამომწურავი, ზოგჯერ კი ის საერთოდ არ არსებობს.

ამიტომ, აუცილებელია, ანგარიში შეიცავდეს ზუსტ და დეტალურ პასუხებს კომიტეტის მიერ დასმულ კითხვებზე, რომლებიც მითითებულია როგორც კითხვარში, ასევე წინა ციკლის დასკვნებში იმავე ჯგუფის დებულებებთან მიმართებით.

4) სტატისტიკური ინფორმაცია

სოციალურ უფლებათა ევროპულმა კომიტეტმა რამდენჯერმე მიუთითა წევრ სახელმწიფოებს, რომ უნდა შეაფასონ პრაქტიკული სიტუაციები, ინდიკატორების საშუალებით.

შესაბამისად, ანგარიშები უნდა შეიცავდეს ციფრებს, როდესაც ამას კომიტეტი მოითხოვს, კერძოდ, იმის საილუსტრაციოდ, რომ მთავრობამ საკმარისად კარგად იცის ვითარება ეფექტიანი პოლიტიკის განსახორციელებლად. ოფიციალური სტატისტიკის არარსებობისას, სამთავრობო უწყებებს შეუძლიათ, მიაწოდონ მონაცემები ან შეფასებები, რომლებიც ეფუძნება სპეციალურ კვლევებსა და გამოკითხვებს, ან გამოიყენონ არსებული მონაცემები სხვა წყაროებიდან. ანგარიშები შეიძლება შეიცავდეს ეროვნული ან საერთაშორისო ორგანოების მიერ შეგროვებულ ინფორმაციას.

სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტი სისტემატურად იკვლევს ევროსტატის, ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციისა (OECD) და ევროკავშირის მიერ გამოქვეყნებულ მონაცემებს, თუმცა ისინი ყველა წევრ სახელმწიფოს არ ეხება. ამ შემთხვევაში მნიშვნელოვანია, ანგარიში შეიცავდეს მაჩვენებლებს ეროვნული წყაროებიდან.

5) პასუხი სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის განცხადებაზე ეროვნულ ანგარიშებში წარმოდგენილ და სამთავრობო კომიტეტისთვის მიწოდებულ ინფორმაციასთან დაკავშირებით.

სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტი წევრ სახელმწიფოთა ყურადღებას ამახვილებს ვალდებულებაზე, რომ სისტემატურად შეიტანონ ეროვნულ ანგარიშებში პასუხები კომიტეტის მოთხოვნებზე ინფორმაციის მიწოდების შესახებ. გარდა ამისა, კომიტეტი წევრ სახელმწიფოებს მოუწოდებს: ანგარიშში ყოველთვის შეიტანონ ნებისმიერი შესაბამისი ინფორმაცია, რომელიც ადრე მიაწოდეს სამთავრობო კომიტეტს წერილობით ან ზეპირად; ან ასეთ ინფორმაციაზე დაყრდნობით, მიუთითონ ნებისმიერი მოვლენა ან ცვლილება, რომლებიც მოხდა სამთავრობო კომიტეტისთვის ინფორმაციის მიწოდების შემდგომ.

თავი II.

პრაქტიკული ინფორმაცია

საბოლოო ვადა

ანგარიში ევროპის საბჭოს უნდა წარედგინოს ყოველი წლის 31 ოქტომბრამდე.

2020 წელს, COVID-19-ის პანდემიით გამოწვეული შეფერხებების გამო, სოციალურ უფლებათა ევროპულ კომიტეტთან შეთანხმებით, ანგარიშის წარდგენის ვადა, გამონაკლისის სახით, გაგრძელდა 2020 წლის 31 დეკემბრამდე (2020 წლის ოქტომბრის ბოლოს ნაცვლად).

ენები

ანგარიში უნდა წარედგინოს ინგლისურ ან ფრანგულ ენაზე. ძალიან მნიშვნელოვანია, თარგმანი იყოს მაღალი ხარისხის, რათა არ დამახინჯდეს ორიგინალ ენაზე დაწერილი შინაარსი.

კარგი პრაქტიკაა ანგარიშის წყარო ენაზე გამოქვეყნება შესაბამისი სახელმწიფოს საჯარო ვებსაიტზე. ევროპის საბჭოს სურს, კავშირი დაამყაროს ევროპის სოციალური ქარტიის ვებსაიტსა (სადაც ანგარიშები ქვეყნდება ორგანიზაციის ოფიციალურ ენაზე) და იმ საიტებს შორის, რომლებიც ამ ანგარიშებს ასაჯაროებს წყარო ენაზე.

სოციალურ პარტნიორობთან კონსულტაცია

ევროპის სოციალური ქარტია მხარე სახელმწიფოებს ავალდებულებს, ანგარიშზე კონსულტაცია გაიარონ ეროვნულ სოციალურ პარტნიორობთანაც. სახელმწიფოდან გამომდინარე, განსხვავდება ასეთი კონსულტაციების პრაქტიკული მექანიზმები: ზოგი ქვეყანა ანგარიშის მომზადებაში რთავს სოციალურ პარტნიორობს, სხვები კი მათგან კონსულტაციებს იღებენ ანგარიშების შედგენის შემდეგ. შესაძლოა, ქვეყნებმა გაითვალისწინონ მათი წინადადებები და ანგარიშში ცვლილებები შეიტანონ ევროპის საბჭოსთვის წარდგენამდე. ზოგ სახელმწიფოში ანგარიში სოციალური პარტნიორობისთვის ხელმისაწვდომია ევროპის საბჭოში გაგზავნის შემდეგ. ასეთ შემთხვევაში, მათ შეუძლიათ, თავიანთი შენიშვნები გაუგზავნონ პირდაპირ ორგანიზაციას.

არჩეული მეთოდების მიუხედავად, დამსაქმებელთა და დასაქმებულთა პროფკავშირებთან კონსულტაცია წინაპირობაა ევროპის სოციალური ქარტიის მე-5 და მე-6 მუხლებით გარანტირებულ უფლებათა განხორციელებისთვის.

სამოქალაქო საზოგადოების კონსულტაცია

ევროპის საბჭოს გენერალური სამდივნო პასუხისმგებელია სახელმწიფო ანგარიშების გავრცელებაზე არასამთავრობო ორგანიზაციებისთვის, რომლებსაც აქვთ ევროპის საბჭოს

მონაწილეობითი სტატუსი. პრაქტიკაში ეს უზრუნველყოფილია იმით, რომ თითოეული ანგარიში რეგისტრაციისთანავე ქვეყნდება ევროპის სოციალური ქარტიის ვებგვერდზე.

თანამშრომლობა შესაბამის სახელისუფლებო ორგანოებს შორის

ვინაიდან ევროპის სოციალური ქარტია მოიცავს სოციალურ უფლებათა ფართო სპექტრს, მისი განხორციელება შეიძლება შეეხოს სახელმწიფოს რამდენიმე სამინისტროს ან დაწესებულებას (მაგ: განათლების, ჯანმრთელობის, სოციალური დაცვის, შრომის ან, თუნდაც, შინაგან საქმეთა და იუსტიციის სამინისტროები). ეს დამოკიდებულია ადმინისტრაციულ სტრუქტურასა და უფლებამოსილების განაწილებაზე შესაბამისი სახელმწიფოს სხვადასხვა ორგანოს შორის.

თითოეული სახელმწიფოს ადმინისტრაციული სტრუქტურა განსხვავდება, ამიტომ, მათ უნდა მოძებნონ საკუთარი გზა კონტაქტების დასამყარებლად და ინფორმაციის შესაგროვებლად, რათა შეძლონ ანგარიშის პროექტის შედგენა ქარტიის მონიტორინგის სისტემის ფარგლებში. ერთი სახელმწიფოს გამოცდილება მარტივად ვერ გამოიყენება მეორე სახელმწიფოს კონტექსტში.

ნებისმიერ შემთხვევაში, იმისათვის, რომ ანგარიშმა გაამართლოს სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის მოლოდინები, აუცილებელია, სახელმწიფოთა შესაბამისი სუბიექტები უწყვეტად თანამშრომლობდნენ და ცვლიდნენ ინფორმაციას ერთმანეთთან.

თითოეული სახელმწიფო ინდივიდუალურად წყვეტს, თუ რომელი ორგანოა პასუხისმგებელი შესაბამის ეროვნულ სუბიექტებს შორის თანამშრომლობის კოორდინაციასა და ანგარიშის ევროპის საბჭოსთვის გადაცემაზე.

ანგარიშების წარდგენის წესი

ანგარიში ელექტრონული ფორმით უნდა გაიგზავნოს მისამართზე: DGI-ESC-Reporting-System@coe.int.

საკონტაქტო პირი

ევროპის სოციალური ქარტიის სამდივნო რჩება მხარე სახელმწიფოთა განკარგულებაში, თუ მათთვის გაუგებარი ან საეჭვო იქნება სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის შემდგომი განმარტებები არგუმენტებისა და მოლოდინების შესახებ (social.Charter@coe.int).

არაოფიციალური (ალტერნატიული) ანგარიშები

არაოფიციალური (ან ალტერნატიული) ანგარიშების მეთოდი უფლებამოსილ ორგანიზაციებს საშუალებას აძლევს, შეავსონ მთავრობათა მიერ ევროპის სოციალური ქარტიის მონიტორინგის სისტემის ფარგლებში წარდგენილი ანგარიშები, ან/და ალტერნატიული ინფორმაცია წარმოადგინონ მათზე. წარდგენის შემდეგ, ალტერნატიული ანგარიში ქვეყნდება ევროპის სოციალური ქარტიის ვებგვერდზე და მას, მთავრობის ანგარიშთან ერთად, განიხილავს სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტი. წარმოდგენილი შენიშვნების გათვალისწინების საკითხს წყვეტს სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტი.

ქვემოთ მოცემული ინფორმაცია ეხება მხოლოდ ანგარიშების პროცედურას.

ვის შეუძლია დამატებითი ინფორმაციის წარდგენა?

დამატებითი ინფორმაციის შეტყობინება რეგულირდება 1961 წლის ქარტიის 23§1 და 27§2 მუხლებით, რომლებშიც ცვლილებები შევიდა 1991 წლის ტურინის ოქმით.

წევრმა სახელმწიფოებმა თავიანთი ანგარიშების ასლები ევროპის სოციალური ქარტიის მიღებულ და მიუღებელ დებულებებზე უნდა გაუზიარონ გარკვეულ ეროვნულ ორგანიზაციებს, რომლებიც უფლებამოსილნი არიან, ეროვნული ანგარიშების პარალელურად წარუდგინონ სოციალურ უფლებათა ევროპულ კომიტეტს შენიშვნები და შესაბამისი ინფორმაცია.

ამ ორგანიზაციებმა უნდა შეისწავლონ ეროვნული ანგარიში და თავიანთი შენიშვნები წარუდგინონ სოციალურ უფლებათა ევროპულ კომიტეტს.

ეს ეხება:

- ▶ მუშაკებისთვის: ეროვნულ ორგანიზაციებს, რომლებიც არიან ევროპის პროფკავშირების კონფედერაციის (ETUC) წევრები;
- ▶ დამსაქმებლებისთვის: ეროვნულ ორგანიზაციებს, რომლებიც არიან ევროპის *Business Europe*-ისა და დამსაქმებელთა საერთაშორისო ორგანიზაციების წევრები;
- ▶ სამოქალაქო საზოგადოებისთვის: საერთაშორისო არასამთავრობო ორგანიზაციებს, რომლებიც სარგებლობენ მონაწილეობითი სტატუსით ევროპის საბჭოში; ასევე, იმ საერთაშორისო არასამთავრობო ორგანიზაციების წევრ ეროვნულ ორგანიზაციებს, რომლებიც სარგებლობენ მონაწილეობითი სტატუსით ევროპის საბჭოში; ასევე სხვა ორგანიზაციებს (სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის რეგლამენტის 21A§1 წესის შესაბამისად).

არაოფიციალური (ალტერნატიული) ანგარიშის წარდგენის მიზეზები

- ▶ ანგარიშის წარდგენა საშუალებას აძლევს (საერთაშორისო) არასამთავრობო ორგანიზაციებს და სხვა უფლებამოსილ ორგანიზაციებს, რომ სოციალურ უფლებათა ევროპულ კომიტეტს წარუდგინონ მთავრობის მიერ მოწოდებული ფაქტებისა და შეფასებების ალტერნატიული ვერსია.

► გვერდი 18

- ▶ ეს კარგი შესაძლებლობაა ბოლო ოთხი წლის მანძილზე ქვეყანაში არსებული მდგომარეობის განსახილველად და გასაანალიზებლად;
- ▶ ანგარიშის გამოქვეყნება ავტორებს უზრუნველყოფს საერთაშორისო ფორუმით, სადაც შეუძლიათ თავიანთი შემოთავაზებების განმარტება.
- ▶ ანგარიშმა შეიძლება გავლენა იქონიოს სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის დასკვნებზე, ქვეყანაში სოციალურ უფლებათა უკეთ დაცვის სასარგებლოდ.

არაოფიციალური (ალტერნატიული) ანგარიშის შინაარსი

ანგარიში შეიძლება შეიცავდეს დამატებით ან ალტერნატიულ ინფორმაციას ეროვნულ ანგარიშში წამოჭრილი ყველა საკითხზე, ან შენიშვნებს ერთ საკითხთან მიმართებით.

ანგარიშში შეიძლება წარმოდგენილი იყოს ინფორმაცია, რომელიც არ არის შეტანილი მთავრობის ანგარიშში.

ყველა შემთხვევაში, ანგარიში უნდა მოიცავდეს ინფორმაციას იმ დებულებებზე, რომლებსაც სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტი განიხილავს იმავე წელს.

ენები

ანგარიში უნდა წარედგინოს ინგლისურ ან ფრანგულ ენებზე. ძალიან მნიშვნელოვანია, თარგმანი იყოს მაღალი ხარისხის, რათა არ შეიცვალოს ანგარიშის შინაარსი და სანდო ინფორმაცია მიეწოდოს სოციალურ უფლებათა ევროპულ კომიტეტს.

საბოლოო ვადა

ეროვნულ ანგარიშებზე შენიშვნები უნდა წარედგინოს ევროპის სოციალური ქარტიის სამდივნოს, იმ წლის 30 აპრილამდე, რომლის განმავლობაშიც სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტი განიხილავს შესაბამის ეროვნულ ანგარიშს. ამ ვადის დაწესებით, სახელმწიფოებს მიეცათ დრო შენიშვნებზე პასუხის გასაცემად, თუ ამის სურვილი ექნებათ.

2020 წელს, COVID-19-ის პანდემიით გამოწვეული შეფერხებების გამო, სოციალურ უფლებათა ევროპულმა კომიტეტმა პროფკავშირების, დამსაქმებელთა ორგანიზაციებისა და არასამთავრობო ორგანიზაციებისთვის ეროვნულ ანგარიშებზე შენიშვნების წარდგენის საბოლოო ვადა გაახანგრძლივა 2021 წლის 30 ივნისამდე (ჩვეული საბოლოო ვადის, 30 აპრილის, ნაცვლად).

შენიშვნების წარდგენის წესი

არაოფიციალური/ალტერნატიული ანგარიში ელექტრონული ფორმით უნდა გაიგზავნოს მისამართზე: DGI-ESC-Reporting-System@coe.int.

სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის რეგლამენტის 21A§2 წესის შესაბამისად, რეგისტრირებული და კომიტეტისთვის წარდგენილი დაკვირვებები ეგზავნება შესაბამის მთავრობას, რომელსაც ექვსი კვირა აქვს პასუხის წარსადგენად, თუკი ამის სურვილი ექნება.

თავი III.

საქართველო და ევროპის სოციალური ქარტია

ევროპის სოციალური ქარტია არის ევროპის საბჭოს ხელშეკრულება, რომლითაც გარანტირებულია ძირითადი სოციალური და ეკონომიკური უფლებები, განსხვავებით ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციისგან, რომელიც ეხება სამოქალაქო და პოლიტიკურ უფლებებს. ის უზრუნველყოფს ადამიანის ყოველდღიურ უფლებათა ფართო სპექტრს, რომლებიც უკავშირდება **დასაქმებას, საცხოვრებელს, ჯანმრთელობას, განათლებას, სოციალურ დაცვას და კეთილდღეობას**. ქარტია განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობს მოწყვლად პირთა დაცვას (მაგ: მოხუცები, ბავშვები, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები და მიგრანტები). ის მოითხოვს, რომ შემოადინებული უფლებებით სარგებლობა გარანტირებული იყოს დისკრიმინაციის გარეშე.

საერთოევროპულ დონეზე არცერთი სხვა სამართლებრივი ინსტრუმენტი არ იცავს სოციალური უფლებებს ისეთი ფართოდ და ყოვლისმომცველად, როგორც ქარტია, რომელიც ამოსავალი წერტილია ევროკავშირის კანონმდებლობაში; ევროპის კავშირის ძირითად უფლებათა ქარტიაში სოციალური უფლებების უმეტესობა ეფუძნება ქარტიის შესაბამის მუხლებს. აქედან გამომდინარე, ქარტია განიხილება ევროპის სოციალურ კონსტიტუციად და ადამიანის უფლებათა სისტემის არსებითი ნაწილია კონტინენტზე.

მინისტრთა კომიტეტის 2006 წლის გადაწყვეტილების შესაბამისად, **ქარტიის დებულებები იყოფა ოთხ თემატურ ჯგუფად**. მხარე სახელმწიფოები ყოველწლიურად წარადგენენ ანგარიშს ოთხი თემატური ჯგუფიდან ერთ-ერთის დებულებებზე. შესაბამისად, ქარტიის თითოეულ დებულებაზე ანგარიში მზადდება ყოველ ოთხ წელიწადში ერთხელ.

დებულებების ოთხი ჯგუფი:

- ▶ **ჯგუფი 1: დასაქმება, მომზადება და თანაბარი შესაძლებლობები/მუხლები: 1, 9, 10, 15, 18, 20, 24 და 25.**
- ▶ **ჯგუფი 2: ჯანმრთელობა, სოციალური უზრუნველყოფა და სოციალური დაცვა / მუხლები: 3, 11, 12, 13, 14, 23 და 30.**
- ▶ **ჯგუფი 3: შრომითი უფლებები/მუხლები: 2, 4, 5, 6, 21, 22, 26, 28 და 29.**
- ▶ **ჯგუფი 4: ბავშვები, ოჯახები, მიგრანტები / მუხლები: 7, 8, 16, 17, 19, 27, 31.²**

საქართველოში ევროპის შესწორებული სოციალური ქარტია რატიფიცირებულია 2005 წლის 22 აგვისტოს, მისი 98 პუნქტიდან 63-ის მიღებით:

■ **თემატური ჯგუფი 1 „დასაქმება, მომზადება და თანაბარი შესაძლებლობები“:**

- ▶ შრომის უფლება (მუხლი 1);
- ▶ პროფესიული ორიენტაციის უფლება (მუხლი 9);
- ▶ პროფესიული მომზადების უფლება (მუხლი 10);

2 <https://www.coe.int/en/web/european-social-charter/reporting-system>

► გვერდი 20

- ▶ შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა დამოუკიდებლობის, სოციალური ინტეგრაციისა და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მონაწილეობის უფლება (მუხლი 15);
- ▶ სხვა მხარეთა ტერიტორიაზე შემოსავლიანი საქმიანობის განხორციელებაში ჩაბმის უფლება (მუხლი 18);
- ▶ დასაქმებისა და პროფესიული საქმიანობის სფეროში თანაბარი შესაძლებლობებითა და თანასწორი მოპყრობით სარგებლობის უფლება, სქესობრივი დისკრიმინაციის გარეშე (მუხლი 20);
- ▶ დაცვის უფლება დასაქმების შეწყვეტის შემთხვევებში (მუხლი 24);
- ▶ მუშაკთა მოთხოვნების დაცვის უფლება მათი დამსაქმებლის გაკოტრების შემთხვევაში (მუხლი 25).

ზემოაღნიშნული ჯგუფიდან საქართველომ მიიღო ყველა დებულება, გარდა მუხლებისა: 9, 10§1, 10§3, 10§5, 15§1, 15§2, 24 და 25.

■ **თემატური ჯგუფი 2 „ჯანმრთელობა, სოციალური უზრუნველყოფა და სოციალური დაცვა“**

- ▶ უფლება უსაფრთხო და ჯანმრთელ სამუშაო პირობებზე (მუხლი 3);
- ▶ ჯანმრთელობის დაცვის უფლება (მუხლი 11);
- ▶ სოციალური უზრუნველყოფის უფლება (მუხლი 12);
- ▶ სოციალური და სამედიცინო დახმარების უფლება (მუხლი 13);
- ▶ სოციალური უზრუნველყოფის სამსახურებით სარგებლობის უფლება (მუხლი 14);
- ▶ ხანდაზმულ პირთა უფლება სოციალურ დაცვაზე (მუხლი 23);
- ▶ სიღარიბისა და სოციალური გარიყულობისაგან დაცვის უფლება (მუხლი 30).

ზემოაღნიშნული ჯგუფიდან საქართველომ მიიღო ყველა დებულება, გარდა მუხლებისა: 3, 12§§2 და 4, 13, 23 და 30.

■ **თემატური ჯგუფი 3 „შრომითი უფლებები“:**

- ▶ უფლება შრომის სამართლიან პირობებზე (მუხლი 2);
- ▶ უფლება შრომის სამართლიან ანაზღაურებაზე (მუხლი 4);
- ▶ ორგანიზების უფლება (მუხლი 5);
- ▶ კოლექტიური მოლაპარაკებების წარმოების უფლება (მუხლი 6);
- ▶ ინფორმაციისა და კონსულტაციის უფლება (მუხლი 21);
- ▶ სამუშაო პირობებისა და სამუშაო გარემოს განსაზღვრასა და გაუმჯობესებაში მონაწილეობის მიღების უფლება (მუხლი 22);
- ▶ სამუშაოზე დირსების უფლება (მუხლი 26);
- ▶ შრომით დაწესებულებებში მუშაკთა წარმომადგენლების უფლება დაცვაზე და მათთვის შეღავათების მინიჭება (მუხლი 28);
- ▶ ინფორმაციისა და კონსულტაციის უფლება კოლექტიური გათავისუფლების პროცედურების შემთხვევებში (მუხლი 29).

ზემოაღნიშნული ჯგუფიდან საქართველომ მიიღო ყველა დებულება, გარდა მუხლებისა: 2§3, 2§4, 2§6, 4§1, 4§5, 21, 22 და 28.

■ **თემატური ჯგუფი 4 „ბავშვები, ოჯახები და მიგრანტები“:**

- ▶ ბავშვებისა და ახალგაზრდების უფლება დაცვაზე (მუხლი 7);
- ▶ დასაქმებულ ქალთა დედობის დაცვის უფლება (მუხლი 8);
- ▶ ოჯახის სოციალური, იურიდიული და ეკონომიკური დაცვის უფლება (მუხლი 16);
- ▶ ბავშვებისა და დედების სოციალური, იურიდიული და ეკონომიკური დაცვის უფლება (მუხლი 17);
- ▶ უფლება მიგრანტ მუშაკთა და მათი ოჯახების უფლებათა დაცვასა და დახმარებაზე (მუხლი 19);
- ▶ ოჯახური ვალდებულებების მქონე მუშაკთა თანაბარი შესაძლებლობებისა და თანაბარი მოპყრობის უფლება (მუხლი 27);
- ▶ უფლება საცხოვრებელ ადგილზე (მუხლი 31).

ზემოაღნიშნული ჯგუფიდან საქართველომ მიიღო ყველა დებულება, გარდა მუხლებისა: 8§§1 და 2, 16, 17§2 და 31.

საქართველოს ჯერ არ აქვს რატიფიცირებული დამატებითი ოქმი, რომელიც ითვალისწინებს კოლექტიური საჩივრების სისტემას.

მიღებულ დებულებათა ცხრილი საქართველოსთვის

1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	3.1
3.2	3.3	3.4	4.1	4.2	4.3	4.4	4.5	5	6.1	6.2	6.3
6.4	7.1	7.2	7.3	7.4	7.5	7.6	7.7	7.8	7.9	7.10	8.1
8.2	8.3	8.4	8.5	9	10.1	10.2	10.3	10.4	10.5	11.1	11.2
11.3	12.1	12.2	12.3	12.4	13.1	13.2	13.3	13.4	14.1	14.2	15.1
15.2	15.3	16	17.1	17.2	18.1	18.2	18.3	18.4	19.1	19.2	19.3
19.4	19.5	19.6	19.7	19.8	19.9	19.10	19.11	19.12	20	21	22
23	24	25	26.1	26.2	27.1	27.2	27.3	28	29	30	31.1
31.2	31.3										

ვარდისფერი = მიღებული დებულებები

ევროპის სოციალური ქარტიის შესაბამისად, საქართველო ვალდებულია, ყოველწლიურად წარადგინოს ეროვნული ანგარიშები ოთხი თემატური ჯგუფიდან ერთ-ერთის მუხლებით გათვალისწინებულ მოთხოვნათა შესრულებაზე, სადაც აღწერილი იქნება, თუ როგორ სრულდება მისი ვალდებულებები. სახელმწიფოს ევალება ანგარიშგება ეროვნული კანონმდებლობის არა მხოლოდ სამართლებრივ შესაბამისობაზე ქარტიის დებულებებთან, არამედ პრაქტიკულ განხორციელებაზეც, შესაბამისი სტატისტიკური ინფორმაციის მიწოდებით. ვინაიდან საქართველოს არ მიუღია დამატებითი ოქმი, რომელიც ითვალისწინებს კოლექტიური საჩივრების სისტემას, მას ევალება ეროვნული ანგარიშების მომზადება ანგარიშგების პროცედურის (და არა გამარტივებული ანგარიშგების პროცედურის) შესაბამისად.

2007-2020 წლებში საქართველომ 15 ანგარიში წარადგინა შესწორებული ქარტიის მიღებაზე. 2022 წლის 13 იანვარს წარდგენილი ანგარიში მოიცავს სოციალური ქარტიის მიღებულ დებულებებს, რომლებიც უკავშირდება მე-3 თემატურ ჯგუფს „შრომითი უფლებები“. ამ დებულებებზე დასკვნები, სავარაუდოდ, 2023 წლის იანვარში გამოქვეყნდება.

ეროვნული ანგარიშების პროექტის მომზადება – პრაქტიკული მითითებები და ინფორმაცია საქართველოსთვის

ანგარიშების სისტემა ფორმალურად რეგულირდება 1961 წლის ქარტიის 21-29 მუხლებით, ასევე, 1991 წლის ტურინის ოქმის შესწორებებით (ETS N 142), რომელიც გამოიყენება მინისტრთა კომიტეტის გადაწყვეტილების საფუძველზე. მონიტორინგის სისტემის მნიშვნელობის ფარგლებში, საქართველომ რეგულარულად უნდა წარადგინოს ანგარიშები ქარტიის განხორციელებაზე კანონმდებლობასა და პრაქტიკაში. ამ ანგარიშებს განიხილავს სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტი, რომელიც წყვეტს, შეესაბამება თუ არა ქვეყანაში არსებული მდგომარეობა ქარტიის დებულებებს. სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის მიერ ანგარიშების სისტემის ფარგლებში მიღებული გადაწყვეტილებები, სახელწოდებით „დასკვნები“, ქვეყნდება ყოველწლიურად.

ქარტიის შესაბამისად წარსადგენი ანგარიშების სტანდარტული წესისა და ფორმის მიხედვით, ეროვნული ანგარიშები ქარტიის ყოველ მიღებულ დებულებასთან მიმართებით უნდა მოიცავდეს ნებისმიერ შესაბამის ინფორმაციას მის შესასრულებლად გატარებულ ზომებზე, განსაკუთრებით, შემდეგ საკითხებზე:

- ▶ **სამართლებრივი ჩარჩო** – ნებისმიერი კანონი ან რეგულაცია, კოლექტიური ხელშეკრულება ან სხვა დებულებები, რომლებიც ხელს უწყობს ასეთ გამოყენებას; საჭიროების შემთხვევაში, შესაბამისი ეროვნული პრეცედენტული სამართალი – სასამართლოებისა და მართლმსაჯულების სხვა ორგანოების შესაბამისი გადაწყვეტილებები;
- ▶ **სამართლებრივი ჩარჩოს განსახორციელებლად მიღებული ზომები** (ადმინისტრაციული ზომები, პროგრამები, სამოქმედო გეგმები, პროექტები და ა.შ.);
- ▶ **ნებისმიერი შესაბამისი ციფრი, სტატისტიკა ან სხვა ინფორმაცია**, რომლითაც შესაძლებელი იქნება, შეფასდეს ამ დებულებათა გამოყენება.

ანგარიშის შედგენისას მნიშვნელოვანია, ყურადღება მიექცეს შემდეგ საკითხებს:

- ▶ წარსადგენი კანონები და რეგულაციები უნდა მოიცავდეს იმ კანონებს, რომლებიც ძალაში შევიდა წინა შეფასების ციკლის შემდეგ და საფუძველად უდევს ქარტიის შეფასებული დებულების შესრულებას;
- ▶ საჭირო ინფორმაცია, განსაკუთრებით სტატისტიკური მონაცემები, უნდა მოიცავდეს **ანგარიშით გათვალისწინებულ პერიოდს;**
- ▶ **თუ სრული სტატისტიკური მონაცემები ხელმიუწვდომელია**, მხარე სახელმწიფოებს შეუძლიათ, მონაცემები ან შეფასებები წარადგინონ *ad hoc* კვლევებზე, ასევე, სპეციალიზებულ ან შერჩევით კვლევებსა და მეცნიერულად დასაბუთებულ სხვა მეთოდებზე დაყრდნობით (თუ ამგვარად შეგროვებული ინფორმაცია სასარგებლოდ

მიაჩნიათ) და უზრუნველყონ, რომ მონაცემთა შეგროვებისთვის საჭირო ადმინისტრაციული ძალისხმევა იყოს ინფორმაციის მიღების სურვილის თანაზომიერი;

- ▶ ანგარიში უნდა შეიცავდეს შესაბამის განმარტებას ან/და ინფორმაციას წინა შეფასების ციკლის შემდგომ პროგრესსა ან ცვლილებებზე.

საქართველოს თითოეულ ანგარიშს უნდა ახლდეს ძირითადი კანონები და რეგულაციები, რომლებსაც ეფუძნება ქარტიის მიღებულ დებულებათა გამოყენება.

საჭიროების შემთხვევაში, ანგარიშებში მკაფიოდ უნდა მიეთითოს:

- ▶ ისინი ეხება მხოლოდ მოქალაქეთა მდგომარეობას, თუ თანაბრად ვრცელდება სხვა მხარეთა მოქალაქეებზეც;
- ▶ მოქმედებს თუ არა დებულებები მთელი ქვეყნის მასშტაბით;
- ▶ ვრცელდება თუ არა დებულება მისი მოქმედების სფეროში შემავალ ყველა კატეგორიის პირზე.

2019 წელს სოციალურ უფლებათა ევროპულმა კომიტეტმა მიიღო მიზანმიმართული და სტრატეგიული მიდგომის პრაქტიკა, რომელიც გაგრძელდა 2020 და 2021 წლებშიც. იგი სახელმწიფოებს სთხოვდა, პასუხი გაეცათ მხოლოდ მიზნობრივ კითხვებზე, ნაცვლად ქარტიის ყველა მიღებულ დებულებაზე ანგარიშებისა. ამ პრაქტიკის მიხედვით, საქართველოს ანგარიშში ყურადღება უნდა გამახვილდეს სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის კითხვებზე, რომლებიც დაისვა ყოველ საანგარიშებო ციკლში.

ანგარიშის პროექტის შედგენისას, **რეკომენდებულია შემდეგი წყაროების გაცნობა:**

■ ანგარიშში პასუხგასაცემი კითხვებისთვის – ევროპის საბჭოს ვებგვერდი: <https://www.coe.int/en/web/european-social-charter/national-reports>

■ უკანასკნელი ანგარიშის შინაარსისთვის – ქვეყნის პროფილის ვებგვერდი საქართველოსთვის: <https://www.coe.int/en/web/european-social-charter/georgia>

■ სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის დასკვნებისთვის 1-ლი თემატური ჯგუფის შესახებ – ქვეყნის პროფილის ვებგვერდი საქართველოსთვის: <https://rm.coe.int/rapport-geo-en/1680a1c798>

■ პრეცედენტული სამართლის გასაცნობად, რომელიც შეეხება სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის 1-ელ თემატურ ჯგუფთან დაკავშირებულ დებულებებს, იხილეთ შემდეგი წყაროები:

- ▶ პრეცედენტული სამართლის არსისთვის - სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის პრეცედენტული სამართლის კრებული: <https://rm.coe.int/digest-2018-parts-i-ii-iii-iv-en/1680939f80>
- ▶ სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის ყველა დასკვნისთვის – ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მონაცემთა ბაზა: [https://hudoc.esc.coe.int/eng](https://hudoc.esc.coe.int/eng,აირჩიეთ „დასკვნები (ანგარიშების პროცედურა)“;”
▶ ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის ყველა რეზოლუციისა და რეკომენდაციისთვის – ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მონაცემთა ბაზა: <a href=) (აირჩიეთ „დასკვნების შედეგები“).

ანგარიშის მომზადებამდე, პროექტის შემდგენლებმა უნდა გადადგან შემდეგი ნაბიჯები:

■ **ნაბიჯი 1 – დაადგინონ, მიჰყვება თუ არა სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტი მიზნობრივი და სტრატეგიული მიდგომის პრაქტიკას, რომელიც მიღებულია 2019 წელს და გაგრძელდა 2020 და 2021 წლებში (2020, 2021 და 2022 წლების დასკვნების შესაბამისად);**

თუ მიჰყვება, გაითვალისწინონ, რომ ამ შემთხვევაში სახელმწიფოებს არ მოეთხოვებათ, თავიანთ ეროვნულ ანგარიშებში განიხილონ ჯგუფის ყველა მიღებული დებულება, მაგრამ მათი ამოცანაა, განიხილონ კონკრეტული კითხვები და, შესაბამისად, ანგარიში წარადგინონ მხოლოდ კონკრეტულ დებულებებზე. სხვა დებულებები, რომლებიც მოხსენიებული არ არის, გამოირიცხება, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა:

- ▶ ისინი უკავშირდება სხვა დებულებებს, რომლებიც კონკრეტული კითხვების საგანია;
- ▶ წინა დასკვნები ეხება შეუსაბამობას;
- ▶ წინა დასკვნები ეხება შეფასების გადავადებას ინფორმაციის არარსებობის გამო;
- ▶ წინა დასკვნები ეხება შესაბამისობას, თუმცა ისინი გამოტანილია კონკრეტული ინფორმაციის მიღებამდე.

რეკომენდებულია, ყურადღება გამახვილდეს ანგარიშის ჩაბარების თარიღზე. 2021 წელს, კითხვარის წარდგენის თარიღის გათვალისწინებით, კომიტეტმა მოითხოვა, რომ სახელმწიფოებს ანგარიშები წარედგინათ 2021 წლის 31 დეკემბრამდე (და არა, ჩვეულებრივ, 31 ოქტომბრამდე). მოსალოდნელია, ეს პრაქტიკა გაგრძელდეს. ევროპის საბჭოს ვებგვერდის ოფიციალური ინფორმაციით:

მინისტრთა კომიტეტის 2006 და 2014 წლების გადაწყვეტილებათა შესაბამისად, **ამჟამად მხარე სახელმწიფოებმა თავიანთი ანგარიშები უნდა შეადგინონ შემდეგი კალენდრის საფუძველზე:**

საანგარიშო პერიოდი	თემატური ჯგუფები/ მუხლები	ანგარიშების წარდგენის საბოლოო ვადები	ჩვეულებრივი ანგარიში	გამარტივებული ანგარიში	დასკვნების მიღება
01.01.2015-31.12.2018	ჯგუფი 1 დასაქმება, მომზადება და თანაბარი შესაძლებლობები მუხლები 1, 9, 10, 15, 18, 20*, 24 და 25	31.12.2019	ყველა სახელმწიფო, გარდა A ჯგუფის სახელმწიფოებისა	A ჯგუფის სახელმწიფოები	2021 წლის იანვარი
01.01.2016-31.12.2019	ჯგუფი 2 ჯანმრთელობა, სოციალური უზრუნველყოფა და სოციალური დაცვა მუხლები 3, 11, 12, 13, 14, 23* და 30	31.12.2020	ყველა სახელმწიფო, გარდა A ჯგუფის სახელმწიფოებისა	A ჯგუფის სახელმწიფოები	2022 წლის იანვარი
01.01.2017-31.12.2020	ჯგუფი 3 შრომითი უფლებები მუხლები 2, 4, 5, 6, 21*, 22*, 26, 28 და 29	31.12.2021	ყველა სახელმწიფო, გარდა B ჯგუფის სახელმწიფოებისა	B ჯგუფის სახელმწიფოები	2023 წლის იანვარი
01.01.2018-31.12.2021	ჯგუფი 4 ბავშვები, ოჯახი და მიგრანტები მუხლები 7, 8, 16, 17, 19, 27 და 31	31.12.2022	ყველა სახელმწიფო, გარდა A ჯგუფის სახელმწიფოებისა	A ჯგუფის სახელმწიფოები	2024 წლის იანვარი

საანგარიშო პერიოდი	თემატური ჯგუფები/ მუხლები	ანგარიშების წარდგენის საბოლოო ვადები	ჩვეულებრივი ანგარიში	გამარტივებული ანგარიში	დასკვნების მიღება
01.01.2019-31.12.2022	ჯგუფი 1 დასაქმება, მომზადება და თანაბარი შესაძლებლობები მუხლები 1, 9, 10, 15, 18, 20*, 24 და 25	31.12.2023	ყველა სახელმწიფო, გარდა B ჯგუფის სახელმწიფოებისა	B ჯგუფის სახელმწიფოები	2025 წლის იანვარი
01.01.2020-31.12.2023	ჯგუფი 2 ჯანმრთელობა, სოციალური უზრუნველყოფა და სოციალური დაცვა მუხლები 3, 11, 12, 13, 14, 23* და 30	31.12.2024	ყველა სახელმწიფო, გარდა B ჯგუფის სახელმწიფოებისა	B ჯგუფის სახელმწიფოები	2026 წლის იანვარი

ნაბიჯი 2 – შეაგროვონ დებულებები/საკითხები/კითხვები, რომლებიც განიხილება ანგარიშში. კერძოდ, დაადგინონ:

- ▶ სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის მიერ შესაბამისი ანგარიშების ციკლისთვის წამოჭრილი კითხვები/საკითხები;
- ▶ დასკვნები შესაბამისი შესახებ, საქართველოსთვის მიღებული წინა დასკვნებიდან მე-3 ჯგუფთან მიმართებით;
- ▶ დასკვნები შეფასების გადავადებაზე, ინფორმაციის არარსებობის გამო, საქართველოსთვის მიღებული წინა დასკვნებიდან მე-3 ჯგუფთან მიმართებით,
- ▶ დასკვნები შესაბამისობის შესახებ, კონკრეტული ინფორმაციის მიწოდებამდე, საქართველოსთვის მიღებული წინა დასკვნებიდან მე-3 ჯგუფთან მიმართებით.

ნაბიჯი 3 – განიხილონ მე-2 ნაბიჯის დროს შეგროვებული დებულებები/საკითხები/კითხვები ანგარიშში, შესაძლო დეტალებით.

თუ მიზნობრივი და სტრატეგიული მიდგომის პრაქტიკა აღარ გამოიყენება, სახელმწიფოებს მოეთხოვებათ ანგარიშის წარდგენა ჯგუფიდან მიღებულ თითოეულ დებულებაზე.

ეროვნული ანგარიშის პროექტის შედგენა – პრაქტიკული მითითებები მე-2 მუხლის მაგალითებზე (მიზნობრივი კითხვები – დასკვნები 2022)

მიზნობრივი კითხვების განხილვის პრაქტიკის შესაბამისად, საქართველოს ანგარიშები ქარტიის კონკრეტულ დებულებაზე დასმული თითოეული კითხვისთვის უნდა იძლეოდეს **ნებისმიერ შესაბამის ინფორმაციას მის გამოსაყენებლად მიღებულ ზომებზე იმ სფეროში, რომელსაც ეძღვნება კითხვა.**

ქვემოთ მოცემულ ცხრილებში წარმოდგენილია ევროპის შესწორებული სოციალური ქარტიის მე-2 მუხლის ტექსტი (ცხრილი N 1), ასევე, მაგალითი, თუ როგორ უპასუხა ქარტიის 2§1–7 მუხლების შესაბამისად დასმულ კითხვებს ირლანდიამ მე-19 ეროვნულ ანგარიშში³ ევროპის სოციალური ქარტიის განხორციელებაზე (წარდგენილია 2017 წლის 1 იანვრიდან 2021 წლის 31 დეკემბრამდე პერიოდისთვის, ცხრილები N 2 და N 3).

ცხრილი N 1 – ევროპის შესწორებული სოციალური ქარტიის ტექსტი

მუხლი 2 – უფლება შრომის სამართლიან პირობებზე

შრომის სამართლიან პირობებზე უფლების ეფექტური განხორციელების უზრუნველყოფის მიზნით, მხარეები ვალდებულია იღებენ:

1. უზრუნველყონ გონივრული დღიური და ყოველკვირეული სამუშაო საათების რაოდენობა და სამუშაო კვირის თანმიმდევრული შემცირება, რამდენადაც ამის საშუალებას იძლევა შრომის პროდუქტიულობის გაზრდა და სხვა შესაბამისი ფაქტორები;
2. უზრუნველყონ სახელმწიფო უქმე დღეების ანაზღაურება;
3. უზრუნველყონ მინიმუმ ოთხკვირიანი ყოველწლიური ანაზღაურებადი შვებულება;
4. აღმოფხვრან რისკი შინაგანად სახიფათო და არაჯანმრთელ სამუშაოებზე, ხოლო იქ, სადაც ჯერჯერობით შეუძლებელია ამ რისკის აღმოფხვრა ან საკმარისად შემცირება, უზრუნველყონ ან სამუშაო საათების შემცირება, ან დამატებითი ანაზღაურებადი შვებულება ამ საქმიანობით დაკავებული მუშაკებისთვის;
5. უზრუნველყონ ყოველკვირეული დასვენების პერიოდი, რომელიც შეძლებისდაგვარად უნდა ემთხვეოდეს შესაბამის ქვეყანაში ან რეგიონში ტრადიციით ან ჩვეულებით აღიარებულ დასვენების დღეს;
6. უზრუნველყონ, რომ მუშაკები წერილობითი ფორმით იყვნენ ინფორმირებული, რაც შეიძლება სწრაფად და, ყველა შემთხვევაში, არაუგვიანეს ორი თვისა მათი დასაქმების დაწყების თარიღიდან, კონტრაქტის ან მათი შრომითი ურთიერთობების ძირითადი ასპექტების შესახებ;
7. უზრუნველყონ, რომ მუშაკებმა, რომლებიც ასრულებენ დამის სამუშაოებს, ისარგებლონ იმ შედავათებით, რომლებიც ითვალისწინებს სამუშაოს სპეციფიკურ ხასიათს.

N 2 ცხრილში წარმოდგენილია პასუხები კითხვებზე/საკითხებზე, რომლებიც ევროპის შესწორებული სოციალური ქარტიის 2§1 მუხლის შესაბამისად დაისვა ყველა ქვეყნის მიმართ, სადაც რატიფიცირებულია ქარტიის 2§1 მუხლი:

ცხრილი N 2

მუხლი 2 – უფლება შრომის სამართლიან პირობებზე

შრომის სამართლიან პირობებზე უფლების ეფექტური განხორციელების უზრუნველყოფის მიზნით, მხარეები ვალდებულია იღებენ:

1. უზრუნველყონ გონივრული დღიური და ყოველკვირეული სამუშაო საათების რაოდენობა და სამუშაო კვირის თანმიმდევრული შემცირება, რამდენადაც ამის საშუალებას იძლევა შრომის პროდუქტიულობის გაზრდა და სხვა შესაბამისი ფაქტორები.

⁴ა). გთხოვთ, წარმოადგინოთ განახლებული სამართლებრივი ჩარჩო გონივრული სამუშაო საათების უზრუნველსაყოფად (ყოველკვირეული და ყოველდღიური სამუშაო საათები, დასვენების დრო, ...) და გამონაკლისები (მათ შორის, კანონიერი საფუძველი და დასაბუთება).

გთხოვთ, წარმოადგინოთ დეტალური ინფორმაცია აღსრულების დონისძიებებსა და მონიტორინგის მექანიზმებზე, კერძოდ, შრომის ინსპექციის საქმიანობასთან მიმართებით (ინსპექტირებათა სტატისტიკა და მათი გავრცელება ეკონომიკური საქმიანობის სექტორების მიხედვით, დაწესებული სანქციები და ა.შ.).

რეაგირება

1997 წლის კანონი „სამუშაო დროის ორგანიზების შესახებ“, რომელიც გადმოტანილია ევროპარლამენტისა და საბჭოს დირექტივიდან (2003/88/EC) „სამუშაო საათების ორგანიზების ზოგიერთი ასპექტის შესახებ“, ადგენს მაქსიმალურ ყოველკვირეულ სამუშაო საათებსა და დასვენების ყოველდღიურ პერიოდებს ირლანდიაში.

ჩვეულებრივ, დასაქმებულებს უფლება აქვთ, ჰქონდეთ:

- ▶ დასვენების ზედიზედ 11-საათიანი ყოველდღიური პერიოდი 24 საათის განმავლობაში;
- ▶ დასვენების ზედიზედ 24-საათიანი პერიოდი შვიდი დღის განმავლობაში, დასვენების ყოველდღიური პერიოდის შემდეგ;
- ▶ 15-წუთიანი შესვენება, თუ ნამუშევარია 4,5 საათზე მეტი;
- ▶ 30 წუთიანი შესვენება, თუ ნამუშევარია 6 საათზე მეტი, რაც შეიძლება მოიცავდეს პირველ შესვენებას;
- ▶ დასაქმებულს სამუშაო კვირაში შეუძლია იმუშაოს, საშუალოდ, 48 საათი. ეს საშუალო გამოითვლება საანგარიშო პერიოდში, რომელიც, გარემოებებიდან გამომდინარე, შეიძლება იყოს ოთხი, ექვსი ან თორმეტი თვე (იხ. ცხრილი ქვემოთ).

...

„სამუშაო დროის ორგანიზების შესახებ“ კანონის მე-11 მუხლი ადგენს, რომ მუშაკს უფლება აქვს, დაისვენოს ზედიზედ, სულ მცირე, 11 საათი ყოველი 24-საათიანი პერიოდის განმავლობაში, როდესაც ის მუშაობს.

კანონის მე-13 მუხლი ითვალისწინებს, რომ დასაქმებულს უნდა მიეცეს ზედიზედ 24-საათიანი დასვენება ყოველი 7 დღის განმავლობაში. ამ პერიოდს უშუალოდ უსწრებს წინ დასვენების ყოველდღიური პერიოდი. მე-13 მუხლი ასევე ითვალისწინებს, რომ დამსაქმებელს უფლება აქვს, 7 დღის განმავლობაში პირველი დასვენების პერიოდის მინიჭების ნაცვლად, დასაქმებულს მომდევნო 7 დღის განმავლობაში მისცეს 2 დასვენების პერიოდი, რომელთაგან თითოეული გრძელდება ზედიზედ არანაკლებ 24 საათი.

კანონის მე-15 მუხლის თანახმად, დამსაქმებელმა არ უნდა დაუშვას დასაქმებულის, საშუალოდ, 48 საათზე მეტი მუშაობა ყოველ 7-დღიან პერიოდში. საშუალო 48 საათი გამოითვლება საანგარიშო პერიოდში (გარემოებიდან გამომდინარე, ეს შეიძლება იყოს ოთხი, ექვსი ან თორმეტი თვე).

ადსრულება და ინსპექტირება

ჩვეულებრივ, დასვენების მინიმალური პერიოდებისა და სამსახურში შესვენების ინტერვალების, ასევე, საშუალოდ მაქსიმალური საშუალო ყოველკვირეული საათების დაცვა უკისრება შრომით ურთიერთობათა კომისიის (WRC) ინსპექციას, რომელიც უფლებამოსილია კომისიის გენერალური დირექტორის მხრიდან, ვაჭრობისა და დასაქმების მინისტრის თანხმობით.

დარგობრივი დირექტივებითა და რეგულაციებით დადგენილი სხვა დარგობრივი საშუალო საათების დაცვა უკისრება დელეგირებულ სახელმწიფო უწყებებს, რომელთა კომპეტენცია მოიცავს კონკრეტული სექტორის უფრო ფართო ასპექტებს, როგორც მოცემულია ქვემოთ:

საშუალო საათების დაცვა მუშაკებისთვის სხვადასხვა სექტორში:

- ▶ საგზაო ტრანსპორტის სფეროში საქმიანობა შედის საგზაო მოძრაობის უსაფრთხოებაზე პასუხისმგებელი ორგანოს (RSA) კომპეტენციაში;
- ▶ სამოქალაქო ავიაციის სფეროში საქმიანობა შედის ირლანდიის საავიაციო ორგანოს (IAA) კომპეტენციაში;
- ▶ საზღვაო თევზჭერის სფეროში საქმიანობა და სავაჭრო ნაოსნობა შედის საზღვაო კვლევითი სამსახურის (MSO) კომპეტენციაში.

ამ საკანონმდებლო ვალდებულებათა მუხსრულებლობა (დამსაქმებლის მიერ, WRC-ის უფლებამოსილებების ფარგლებში) განიხილება, პირველ რიგში, დარღვევაზე შეტყობინების გაცემით, რომელშიც მითითებულია გამოვლენილი დარღვევები და მათ აღმოსაფხვრელად საჭირო ქმედებები.

თუ დარღვევები არ გამოსწორდება დადგენილ ვადაში, გაიცემა შეტყობინება შესაბამისობის შესახებ, რომელიც მოითხოვს გამოსასწორებელი ზომების მიღებას 42 დღის განმავლობაში. საბოლოო ჯამში, შეტყობინებასთან შესაბამისობის გამო, სანქციის სახით შეიძლება აღიძრას სისხლისსამართლებრივი დევნა რაიონულ სასამართლოში:

შესაძლებელია, დანაშაულში ბრალდებულ პირს:

ა) შეკრებილობის პრინციპით მსჯავრდადებისას, შეეფარდოს A კლასის ჯარიმა, ან თავისუფლების ადკვეთა არაუმეტეს 6 თვის ვადით (ან ორივე ერთად);

ბ) საბრალდებო დასკვნით მსჯავრდადებისას, შეეფარდოს ჯარიმა, რომელიც არ აღემატება 50 000 ევროს, თავისუფლების აღკვეთა არაუმეტეს 3 წლის ვადით, ან ორივე ერთად.

WRC-ის საქმიანობის ბოლო სრული წლის განმავლობაში (2020) ჩატარდა 7687 ინსპექტირება (რომელთა ფარგლებშიც განიხილებოდა სამუშაო დროის კანონიერი ვალდებულებები) და გაიცა 41 შეტყობინება შესაბამისობის შესახებ. ინსპექტირება საბოლოოდ დაიხურა გამოვლენილ დარღვევათა აღმოფხვრის შემდეგ.

WRC-ის ინსპექტორები სტუმრობენ დასაქმების ადგილებს და ატარებენ გამოძიებას შრომით ურთიერთობათა კომისიის სახელით, რათა ისინი შეესაბამებოდეს თანასწორობასა და დასაქმებასთან დაკავშირებულ კანონმდებლობას. გარკვეულ გარემოებებში, შრომის სასამართლომ ინსპექტორს შეიძლება მოსთხოვოს გამოძიების ჩატარება მისი სახელით. ასეთი გამოძიებები მოიცავს დასაქმებასთან დაკავშირებული საბუღალტრო ჟურნალების, ჩანაწერებისა და დოკუმენტების შემოწმებას და გასაუბრებებს მოქმედ თუ ყოფილ თანამშრომლებსა და დამსაქმებლებთან (თუმცა არ შემოიფარგლება ამით).

WRC-ის ინსპექტორთა მიერ 2017-2020 წლებში ჩატარებულ ინსპექტირებათა დეტალური აღწერა მოცემულია 1-ელ დანართში, ეკონომიკის სექტორების მიხედვით.

(...)

ბ). კომიტეტი მიესალმება კონკრეტულ ინფორმაციას ხელისუფლების ორგანოთა პროაქტიულ ქმედებებზე გონივრულ სამუშაო საათებთან მიმართებით (იქნება ეს ეროვნული, რეგიონული, ადგილობრივი, თუ დარგობრივი ორგანოები, მათ შორის, ადამიანის უფლებათა ეროვნული ინსტიტუტები და თანასწორობის ორგანოები), ასევე, შრომის ინსპექციის საქმიანობასა და სასამართლოში განხილულ საქმეთა შედეგებზე. გთხოვთ, წარმოადგინოთ ინფორმაცია მიგნებებსა (მაგ: შრომის ინსპექტირების შედეგები, ან ეროვნული ტრიბუნალებისა თუ სასამართლოების მიერ განხილული საჩივრები) და გამოსასწორებელ ზომებზე, რომლებიც მიიღება საქმიანობის კონკრეტულ დარგთან მიმართებით, როგორცაა ჯანდაცვის სექტორი, კვების ან მასპინძლობის ინდუსტრია, სოფლის მეურნეობა, საშინაო შრომა და მოვლის სერვისები.

რეაგირება

დარგობრივი კამპანიები

ყოველწლიური დარგობრივი ინსპექტირების კამპანიები შრომით ურთიერთობათა კომისიის (WRC) საინსპექციო საქმიანობის რეგულარული მახასიათებელია. ბოლო წლებში კამპანიები განხორციელდა სოფლის მეურნეობის, მასპინძლობის, კვებისა და თევზაობის სექტორებში, ასევე, ხორცის გადამამუშავებელ მრეწველობაში.

WRC-ის ინსპექცია პროაქტიულად ურთიერთქმედებს სექტორებთან, რათა აამდლოს დამსაქმებელთა ინფორმირებულობა შრომის კანონმდებლობით დადგენილ ვალდებულებებზე და ხელი შეუწყოს შესაბამისობისა და საუკეთესო პრაქტიკის მეთოდოლოგიათა დანერგვას.

ბოლო წლებში ინსპექციამ შეამოწმა საცხენოსნო და მასპინძლობის სექტორები, ასევე, საშინაო მუშაკთა დამსაქმებლები.

კონკრეტული საქმეების შედეგები

2020 წლის წლიურ ანგარიშში მოხსენებულია ორი ინციდენტი, რომლებიც უკავშირდება კანონს „სამუშაო დროის ორგანიზების შესახებ“ (OWTA). დეტალები მოცემულია ქვემოთ.

WRC-ის წლიური ანგარიშები შეიცავს WRC-ის მნიშვნელოვან გადაწყვეტილებებს (რომლებიც მიღებულია ინსპექტირების აქტივობათა შედეგად).

საანგარიშო პერიოდის წლიური ანგარიშები ხელმისაწვდომია ბმულზე shorturl.at/BINWX

A Facilities Coordinator v. A Bakery [ADJ-00019188] (11.06.20)

ეს იყო საჩივარი კომპენსაციის მოთხოვნის შესახებ, რომელიც წარმოიშობა ყოველწლიური შვებულების შედეგად, „სამუშაო დროის ორგანიზების შესახებ“ კანონის (1997) ფარგლებში. გადაწყვეტილების მიმღებმა პირმა დაადგინა შესაბამისობა ევროკავშირის კანონმდებლობის დებულებებთან და მომჩივანს მიაკუთვნა კომპენსაცია დამსაქმებლის მხრიდან ვალდებულების შეუსრულებლობის გამო. წარმატების მისაღწევად, მომჩივანი ეყრდნობოდა ევროკავშირის კანონმდებლობას.

გადაწყვეტილების მიმღებმა პირმა დაასკვნა, რომ მომჩივანს უფლება ჰქონდა, მოეთხოვა დარჩენილი შვებულების 20/24 (ოცი ოცდამეოთხედი), რადგან ეს უფლება და მისი ზომა მომჩივნისთვის გათვალისწინებული იყო კანონითა და დირექტივით.

მომჩივანს მიეკუთვნა 6000 ევრო, აქედან 5215 ევრო - დამსაქმებლის მხრიდან ვალდებულების შეუსრულებლობის გამო (როგორც სახელფასო დავალიანება), 785 ევრო კი - კანონით დადგენილი უფლების დარღვევისთვის, რომელიც არ იყო სახელფასო დავალიანება.

Security Worker v Security Company [ADJ-00029014] (17.12.20)

ეს იყო საჩივარი „სამუშაო დროის ორგანიზების შესახებ“ კანონის (1997) ფარგლებში, რომელიც შეეხებოდა მოპასუხის მიერ სამუშაოს ან ანაზღაურების არმიცემას მომჩივნისთვის, გარდა ცალკეული შემთხვევებისა განსაზღვრულ პერიოდში.

დაეყრდნო რა უდავო მტკიცებულებებს, გადაწყვეტილების მიმღებმა პირმა გადაწყვეტილება მიიღო მომჩივნის სასარგებლოდ და დაადგინა, რომ მან დაამტკიცა თავისი უფლება ანაზღაურებაზე 2020 წლის აპრილი-მაისის პერიოდისთვის, OWTA-ის შესაბამისად. მომჩივანს მიეკუთვნა 1572,75 ევრო.

c). გთხოვთ, წარმოადგინოთ ინფორმაცია კანონმდებლობასა და პრაქტიკაზე გამოძახების რეჟიმის საათებსა და სამუშაოსთან მიმართებით (მათ შორის, მოქნილ კონტრაქტებზე) და როგორ განიხილება გამოძახების არააქტიური პერიოდები სამუშაო და დასვენების საათების, ასევე, ანაზღაურების თვალსაზრისით.

რეაგირება

გამოძახების პერიოდი

1997 წლის კანონი „სამუშაო დროის ორგანიზების შესახებ“ „სამუშაო დროს“ განმარტავს, როგორც ნებისმიერ დროს, როცა დასაქმებული:

ა) იმყოფება სამუშაოზე ან მისი დამსაქმებლის განკარგულების ქვეშ; და

ბ) ახორციელებს ან ასრულებს მის სამუშაოსთან დაკავშირებულ საქმიანობას ან მოვალეობას.

ეს განმარტება მოიცავს ყველა ნამუშევარ საათს, მათ შორის, ჩვეულებრივი კონტრაქტით გათვალისწინებულ დროს, სამუშაოს დაძვინსაათებში, ზეგანაკვეთურ სამუშაოს, ცვლაში მუშაობას, არარეგულარულ სამუშაოს და ნებისმიერ დამატებით ან გაუთვალისწინებელ საათებს, რომლებიც შეიძლება წარმოიშვას.

საბოლოო ჯამში, დამსაქმებელმა უნდა გაითვალისწინოს თანამშრომლის მიერ ნამუშევარი საათები (მათ შორის, სხვა დამსაქმებლისთვის), რათა არ დაარღვიოს OWTA-ის დებულებები.

ევროპის მართლმსაჯულების სასამართლოს ბოლო გადაწყვეტილებებმა დაადგინა, რომ ლოდინის დრო უნდა ჩაითვალოს სრულ სამუშაო საათებში, თუ ამ პერიოდში დაწესებული შეზღუდვები მნიშვნელოვნად აისახება მის უნარზე, თავისუფლად მართოს საკუთარი დრო, რომლის განმავლობაშიც საჭირო არ არის მისი პროფესიული მომსახურება. ასეთი შეზღუდვების არარსებობის შემთხვევაში, სამუშაო დროდ უნდა ჩაითვალოს მხოლოდ ის სამუშაო საათები, რომელთა განმავლობაშიც შესრულდა ფაქტობრივი სამუშაო.

საბოლოო ჯამში, ჩაითვლება თუ არა გამოძახებაზე/ლოდინში დახარჯული დრო „სამუშაო დროდ“, დამოკიდებულია კონკრეტული თანამშრომლის დასაქმების მდგომარეობასა და მასზე დაწესებულ შეზღუდვებზე.

მოქნილი კონტრაქტი

2018 წლის კანონმა „დასაქმების შესახებ“ (სხვადასხვა დებულებამ), რომელიც ძალაში შევიდა 2018 წლის 4 მარტს, შეასრულა სამთავრობო პროგრამით ნაკისრი ვალდებულებები - გადაეჭრა არარეგულარული დასაქმების ზრდის პრობლემა და გაეძლიერებინა არასტაბილური დასაქმების რეგულირება.

კანონით შესწორებები შევიდა 1997 წლის კანონში „სამუშაო დროის ორგანიზების შესახებ“ (OWTA), კერძოდ, მე-18 მუხლში, რათა აეკრძალა მოქნილი კონტრაქტები, გარდა ისეთი გარემოებებისა, როცა სამუშაო:

- ▶ არარეგულარულია;
- ▶ სრულდება საგანგებო გარემოებებში; ან
- ▶ სრულდება მოკლე ვადით და შეთავსებით, დამსაქმებლის რეგულარული არყოფნის ჩასანაცვლებლად.

ახალი კანონით ცვლილებები შედის OWTA-ის მე-18 მუხლშიც, რათა გარკვეულ გარემოებებში შემოიღოს ახალი უფლება მინიმალური ანაზღაურების შესახებ. ასეთი ახალი მინიმალური ანაზღაურება გადაიხდება ყოველთვის, როდესაც დასაქმებულს, რომელსაც ეხება მე-18 მუხლი, გამოიძახებენ სამუშაოდ და არ მოუწევს მოსალოდნელი სამუშაო საათებით მუშაობა.

მინიმალური ანაზღაურება თითოეულ ზემოაღნიშნულ შემთხვევაში იქნება სამჯერ მეტი მინიმალური საათობრივი ანაზღაურების ეროვნულ განაკვეთზე, ან იმ განაკვეთზე, რომელიც დადგენილია ბრძანებაში დასაქმების რეგულირების შესახებ (კონკრეტული სექტორისთვის, ასეთის არსებობის შემთხვევაში და სანამ ის ძალაშია).

2018 წლის კანონმა შემოიღო ახალი უფლება იმ დასაქმებულთათვის, რომელთა შრომითი ხელშეკრულება არ ასახავს ჩვეულებრივ ნამუშევარი საათების რეალობას. ასეთ დასაქმებულებს უფლება აქვთ, მოითხოვონ საათების ჩართვა დიაპაზონში, რომელიც უკეთ ასახავს მათ მიერ ნამუშევარ საათებს 12-თვიან საანგარიშო პერიოდში.

თანამშრომელი წერილობით მიმართავს დამსაქმებელს, რათა ჩართოს საათების შესაბამის დიაპაზონში. დამსაქმებელს მოთხოვნის განსახილველად აქვს ოთხი კვირა. ეს მუხლი გონივრულ მიზეზებს ითვალისწინებს იმ დამსაქმებლებისთვის, რომლებმაც შეიძლება უარი თქვან თანამშრომლის მოთხოვნაზე რომელიმე შემდეგი მიზეზის გამო:

- ა) დასაქმებულის პრეტენზია არ დასტურდება ფაქტებით;
- ბ) მნიშვნელოვანმა არასასურველმა ცვლილებებმა გავლენა მოახდინა ბიზნესზე (მაგ. მნიშვნელოვანი კონტრაქტის დაკარგვა);
- გ) არსებობს საგანგებო გარემოებები (მაგ. ბიზნესი დაიხურა წყალდიდობის გამო); ან
- დ) დასაქმებულმა ეს საათები იმუშავა ნამდვილად დროებითი მდგომარეობის გამო (მაგ. სხვა დასაქმებულის ჩანაცვლება დეკრეტული შვებულებისას).

თუ პრეტენზია სადავოა ან უარყოფილია, დასაქმებულს შეუძლია, საჩივრით მიმართოს შრომით ურთიერთობათა კომისიას (WRC) შუამავლობისთვის, ან გადაწყვეტილების მისაღებად. თუ გადაწყვეტილების მიმღები პირი გადაწყვეტილებას მიიღებს დასაქმებულის სასარგებლოდ, კომპენსაცია იქნება მისი ჩასმა საათების შესაბამის დიაპაზონში.

d). გთხოვთ, წარმოადგინოთ შემდეგი ინფორმაცია: COVID-19-ის კრიზისის გავლენა სამართლიანი სამუშაო პირობების უფლებაზე და არასასურველი ზემოქმედების შესამცირებლად მიღებული ზოგადი ზომები. რაც შეეხება სამუშაო საათებს ჰანდეშის დროს, გთხოვთ, წარმოადგინოთ ინფორმაცია გონივრული სამუშაო საათების უფლების განხორციელებაზე შემდეგ სექტორებში: ჯანდაცვა და სოციალური სამუშაო (ექთნები, ექიმები და ჯანდაცვის სხვა მუშაკები, მუშაკები რეზიდენტული ზრუნვის დაწესებულებებში და სოციალური მუშაკები, ასევე, დამხმარე მუშაკები, როგორცაა სამრეცხაოს პერსონალი და დამლაგებლები); სამართალდამცველი, თავდაცვის და სხვა მნიშვნელოვანი სახელმწიფო სამსახურები; განათლება; ტრანსპორტი (მათ შორის, მაგისტრალური გადაზიდვები, საზოგადოებრივი ტრანსპორტი და ადგილზე მიტანის მომსახურება).

რეაგირება

კანონი „სამუშაო დროის ორგანიზების შესახებ“

„სამუშაო დროის ორგანიზების შესახებ“ 1997 წლის კანონის (OWTA) შესაბამისად, უმეტესობა დასაქმებულთათვის მაქსიმალურმა საშუალო სამუშაო კვირამ არ უნდა გადააჭარბოს 48 საათს. ეს არ ნიშნავს, რომ დასაქმებული ვერასდროს იმუშავებს კვირაში 48 საათზე მეტს, თუმცა კვირაში საათების საშუალო რაოდენობა შესაბამისი საანგარიშო პერიოდისთვის არ უნდა აღემატებოდეს 48 საათს.

თავდაცვის ძალებისა და ირლანდიის ეროვნული პოლიციის თანამშრომლებს ამჟამად კანონი არ ითვალისწინებს, მაგრამ მიმდინარეობს მუშაობა მათ მოსაქცევად მოქმედების სფეროს ფარგლებში.

გარდა ამისა, სპეციალური რეგულაციები არსებობს შემდეგი პირებისთვის:

- პრაქტიკანტი ექიმები (S.I. 494/2004) და (S.I. 553 of 2010);
- სამოქალაქო დაცვის სამსახურების წარმომადგენლები (S.I. 52, 1998 და S.I. 478, 2009) - ირლანდიისთვის ცნობილია, რომ ამ კანონმდებლობაში უნდა

შევიდეს ცვლილებები, რათა ქვეყნის სამოქალაქო დაცვის სამსახურთა სამუშაო საათები შეესაბამებოდეს სამუშაო საათების შესახებ დირექტივის მოთხოვნებს. ამ საკითხზე მუშაობა გრძელდება;

- ▶ მოძრავ საგზაო ტრანსპორტთან დაკავშირებულ საქმიანობაში ჩართული დასაქმებულები (S.I. 36/2012);
- ▶ ზღვაზე მომუშავე დასაქმებულები (S.I. 245/2014);
- ▶ სამოქალაქო ავიაციის პერსონალი (S.I. 507, 2006).

COVID-ის შედეგად, OWTA-ში ცვლილებები არ შესულა.

საზღვაო სექტორი

საზღვაო სექტორში დასაქმებულებზე არ ვრცელდება „სამუშაო დროის ორგანიზების შესახებ“ (1997) კანონით განსაზღვრული ზოგადი დებულებები, ვინაიდან მიიჩნევა, რომ ასეთი კანონმდებლობა არ ითვალისწინებს სპეციფიკურ სამუშაო და საყოფაცხოვრებო პირობებს სანაოსნო სექტორში და, შესაბამისად, საჭიროა უფრო კონკრეტული წესები.

ამ მიმართებით, სანაოსნო სფეროში სამუშაო საათების მარეგულირებელი კანონმდებლობა გათვალისწინებულია ევროგაერთიანების („სავაჭრო ნაოსნობის შესახებ“) („სამუშაო დროის ორგანიზების შესახებ“) რეგულაციებში 2003 S.I. N 532/2003, რომლებშიც ცვლილებები შევიდა („სავაჭრო ნაოსნობის შესახებ“) („სამუშაო დროის ორგანიზების შესახებ“) რეგულაციებით (ცვლილებით) 2014 S.I. N 245/2014.

ეს წესები ადგენს მუშაობის მაქსიმალურ საათებს/დასვენების მინიმალურ საათებს, რომლებიც ვრცელდება ნაოსნობის სექტორის მუშაკებზე და უზრუნველყოფს როგორც ევროკავშირის კანონმდებლობის, ისე საზღვაო ნაოსნობაში შრომის შესახებ კონვენციის მოთხოვნათა შესრულებას.

Covid-19-ის პერიოდში არ არსებობდა სპეციალური ზომები ამ მოთხოვნებისგან გადასახრელად. მეზღვაურისთვის უზრუნველყოფილი იყო გარკვეული მოქნილი პირობები შრომითი ხელშეკრულების 6 თვით გასახანგრძლივებლად, თუ მისი ვადა ამოიწურა, მეზღვაურმა მიაღწია მსახურების მაქსიმალურ ვადას ან/და მისი რეპატრიაცია რთული აღმოჩნდა მოგზაურობის შეზღუდვის გამო.

გახანგრძლივება შესაძლებელი იყო მხოლოდ მეზღვაურის მკაფიო წერილობითი ნებართვით და თავდაპირველი ხელშეკრულების ყველა პირობის მოქმედებით, თუმცა ეს გავლენას არ ახდენდა სამუშაო საათების შესახებ რეგულაციის დაცვის მოთხოვნაზე.

ავიაციის სექტორი

საჰაერო ხომალდის ეკიპაჟის ფრენის დროის შეზღუდვები დადგენილია ევროკავშირის რეგულაციით, კერძოდ, საჰაერო გადაზიდვების რეგულაციებით. ეს საკითხი მუდმივად განიხილება ევროპის დონეზე. როგორც კომპეტენტური ორგანო, ირლანდიის საავიაციო ორგანო (IAA) ჩართულია ამ პროცესში, ევროკავშირის საავიაციო უსაფრთხოების სააგენტოსთან ერთად. ოპერატორები არ მუშაობენ სრული დატვირთვით COVID-ის კრიზისის შედეგების გამო და, შესაბამისად, არ ოპერირებენ პროდუქტიულობის ადრინდელ დონეზე.

უარყოფის უფლება

პრაქტიკის კოდექსი უარყოფის უფლების შესახებ ძალაში შევიდა 2021 წლის 1 აპრილს. ის არ იყო გამიზნული როგორც უშუალო პასუხი COVID-19-ზე, მაგრამ უნდა განვიხილოთ იმ ზომების უფრო ფართო ნაკრების ნაწილად, რომლებიც მიმართულია ზოგადად სამუშაო გარემოს შეცვლაზე. ამრიგად, კოდექსს უფრო ფართო და გრძელვადიანი მნიშვნელობა აქვს.

გარდა ამისა, კოდექსი სასარგებლო ინსტრუმენტი იქნება დასაქმებულებისა და დამსაქმებლებისთვის COVID-ის კრიზისის დროს სამუშაო ადგილის გამოწვევათა გადასაჭრელად.

უარყოფის უფლება მოიცავს სამ მთავარ ელემენტს:

- I. დასაქმებულის უფლება, არ შეასრულოს რუტინული სამუშაო არასამუშაო დროს;
- II. უფლება, არ დაისაჯოს იმის გამო, რომ არასამუშაო დროს უარი თქვა სამუშაო საკითხების გადაწყვეტაზე;
- III. მოვალეობა, პატივი სცეს სხვა პირის უფლებას უარყოფაზე (მაგ: არასამუშაო დროს რუტინული მეილის არგაგზავნა ან არდარეკვა).

e). კომიტეტი მიესალმება დამატებით ზოგად ინფორმაციას COVID-19-ის პანდემიის საპასუხოდ მიღებულ ზომებზე, რომლებიც ხელს უწყობს გონივრული სამუშაო საათების უფლებით სარგებლობას (მაგ: მოქნილი სამუშაო საათები, დისტანციური მუშაობა, სხვა ზომები მომუშავე მშობლებისთვის, როდესაც სკოლები და ბაღები დახურულია და ა.შ.). გთხოვთ, მიუთითოთ ინფორმაცია ასეთი ზომების დასადგენად გამოყენებულ სამართლებრივ ინსტრუმენტებსა და თავად ზომების ხანგრძლივობაზე.

რეაგირება

მთავრობამ დამსაქმებლებს სთხოვა, მაქსიმალურად მოქნილები იყვნენ COVID-19-ის დროს. საზოგადოებრივი ჯანდაცვის რეკომენდაციით, ბავშვზე ზრუნვისა და ძიძის სამსახურების ფუნქციონირება COVID-19-ის დროს მთავრობის პრიორიტეტი უნდა იყოს.

ირლანდიაში სამუშაო დროის გონივრული გამოყენებისთვის, მთავრობამ პროცესში ჩაუშვა „დისტანციური მუშაობის ეროვნული სტრატეგია“. დოკუმენტი გამოქვეყნდა 2021 წლის 15 იანვარს და მიზნად ისახავს, დისტანციური მუშაობა გახდეს ირლანდიის სამუშაო ადგილის მუდმივი მახასიათებელი, ისე, რომ მაქსიმალურად გაზარდოს ეკონომიკური, სოციალური და გარემოსდაცვითი სარგებელი. სტრატეგია შეიცავს 15 აქტივობას, რომლებიც უნდა განხორციელდეს 2021 წლის განმავლობაში.

სტრატეგიის ერთ-ერთი საყრდენია დისტანციური მუშაობისთვის ხელსაყრელი გარემოს შექმნა. ამ მიმართულებით, სტრატეგია მოიცავს ქმედებებს, რათა შემუშავდეს პრაქტიკის კოდექსი უარყოფის უფლების შესახებ, ასევე, კანონმდებლობა, რომელიც დასაქმებულებს აძლევს დისტანციური მუშაობის მოთხოვნის უფლებას.

პრაქტიკის კოდექსი უარყოფის უფლების შესახებ ძალაშია 2021 წლის 1 აპრილიდან და ვრცელდება ყველა დასაქმებულზე, მათ შორის, შინიდან მომუშავე პირებზე. ის შეიცავს მითითებებს დასაქმებულის უფლებაზე, არ შეასრულოს სამუშაო არასამუშაო საათებში.

ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებაზე ჰასუნისმგებელმა ორგანომ (HSA) ასევე გამოსცა სახელმძღვანელო მითითებები შინიდან მუშაობის შესახებ. დოკუმენტი დამსაქმებლებსა და დასაქმებულებს ეხმარება შინიდან მუშაობის მოთხოვნათა გააზრებაში. სახელმძღვანელო შეიცავს შინიდან მუშაობის რისკების შეფასებას/საკონტროლო სიას, რათა დამსაქმებლებსა და დასაქმებულებს დაეხმაროს შინიდან მუშაობის პირობების შეფასებაში ონლაინ შესავსები ფორმით (რომელიც მოცემულია დოკუმენტში).

f). თუ წინა დასკვნა მიღებულია შეუსაბამობის შესახებ, გთხოვთ, განმარტოთ, გამოსწორდა თუ არა პრობლემა და როგორ.

თუ წინა დასკვნა გადავადდა, ან შესაბამისობის შესახებ დასკვნა მიღებულია ინფორმაციის მოლოდინში, გთხოვთ, უპასუხოთ წამოჭრილ კითხვებს.

თავის 2014 წლის დასკვნებში კომიტეტმა დაადგინა, რომ ირლანდიაში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამებოდა ქარტიის 2§1 მუხლს, ვინაიდან სავაჭრო ნაოსნობის სექტორში დაშვებული სამუშაო საათების რაოდენობა კვირაში იყო 72 საათამდე. მან ასევე მოითხოვა დამატებითი ინფორმაცია.

გთხოვთ, ჩვენი რეაგირება იხილოთ ქვემოთ.

რეაგირება

სამუშაო საათები სავაჭრო ნაოსნობაში

ირლანდიის კანონმდებლობა სამუშაო დროის შესახებ, კერძოდ, სავაჭრო ნაოსნობის სექტორთან დაკავშირებული ნაწილი, ჩამოყალიბებულია ევროგაერთიანებების („სავაჭრო ნაოსნობის შესახებ“) („სამუშაო დროის ორგანიზების შესახებ“) რეგულაციებში 2003 S.I. 532/2003, რომლებშიც ცვლილებები შევიდა („სავაჭრო ნაოსნობის შესახებ“) („სამუშაო დროის ორგანიზების შესახებ“) რეგულაციებით (ცვლილებით) 2014 S.I. N 245/2014. ეს დოკუმენტები ადგენს დასკვნების მინიმალურ დროს – არანაკლებ 10 საათს 24 საათის განმავლობაში და 77 საათს ნებისმიერი 7 დღის განმავლობაში.

ეს რეგულაციები ახორციელებს და სრულად შეესაბამება ევროპის საბჭოს 1999/63/EC დირექტივის დანართის მე-5 დებულებას (შესწორებებით), ასევე, ახორციელებს და შეესაბამება საზღვაო ნაოსნობაში შრომის კონვენციის A2.3.5 სტანდარტს.

ირლანდია კმაყოფილია იმით, რომ ქვეყანაში არსებული მდგომარეობა შეესაბამება საერთაშორისო და ევროკავშირის სამართალს, ჩვენი კანონმდებლობა კი აკმაყოფილებს საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკას.

კვირაში მაქსიმალურად დასაშვები სამუშაო საათების რაოდენობა ირლანდიაში

თავის 2014 წლის დასკვნებში კომიტეტმა იკითხა, თუ როგორია კვირაში მაქსიმალურად დასაშვები სამუშაო საათების რაოდენობა - მათ შორის, ზეგანაკვეთური სამუშაოს შემთხვევაში - როგორც პრაქტიკანტი უქიმებისთვის, ისე სამოქალაქო დაცვის სამსახურებში მომუშავე პირებისთვის.

გთხოვთ, ჩვენი რეაგირება იხილოთ ქვემოთ.

ირლანდიაში სამოქალაქო დაცვის სამსახურების სამუშაო საათებს არეგულირებს 1998 წლის კანონი S.I. 52 „სამუშაო დროის ორგანიზების შესახებ“ (გამონაკლისია სამოქალაქო დაცვის სამსახურები), ასევე, 1998 წლის რეგულაციები, რომლებიც ეროვნულ კანონმდებლობაში გადმოტანილია სამუშაო დროის შესახებ დირექტივის მე-17 მუხლიდან და 2009 წლის SI 478-დან. • თუმცა, ირლანდიისთვის

ცნობილია, რომ ამ კანონმდებლობაში უნდა შევიდეს ცვლილებები, რათა ირლანდიაში სამოქალაქო დაცვის სამსახურების სამუშაო დრო შეესაბამებოდეს სამუშაო საათების შესახებ დირექტივის მოთხოვნებს. ამ საკითხზე მუშაობა გრძელდება.

პრაქტიკანტი ექიმებისთვის მაქსიმალური სამუშაო საათების საშუალო რაოდენობა კვირაში შეადგენს 48 საათს და მოქმედებს 2009 წლის 1 აგვისტოდან. 2010 წლის S.I. 553-მა შემდგომი ცვლილებები შეიტანა 2004 წლის S.I. 494-ში და გაითვალისწინა გადახრები შესვენებისა და დასვენების დებულებებიდან, როდესაც უზრუნველყოფილია კომპენსაციური დასვენების ტოლფასი პერიოდები.

ირლანდია (ჯანდაცვის ადმინისტრაციული სამსახურის მეშვეობით) აგრძელებს მონიტორინგს სამუშაო დროის შესახებ ევროპული დირექტივის ძირითად დებულებებთან შესაბამისობაზე, როცა საქმე ეხება საავადმყოფოს არაკონსულტანტ ექიმებს, საშუალო სამუშაო კვირასა და ყოველდღიურ/ყოველკვირულ შესვენებებს, რისთვისაც ყველა ამ ადგილიდან აგროვებს ყოველთვიურ მონაცემებს. ასევე აღიარებულია, რომ COVID-19-ის პანდემიის გამო, ყველა სამედიცინო პერსონალი განსაკუთრებულად არის დატვირთული.

გამოძახების რეჟიმი/არაქტიური პერიოდები

გარდა ამისა, კომიტეტმა იკითხა, თუ რა წესები ვრცელდება გამოძახების რეჟიმზე და ითვლება თუ არა ამ რეჟიმის არაქტიური პერიოდები სრულ ან ნაწილობრივ დასვენების პერიოდებად.

გთხოვთ, ჩვენი რეაგირება იხილოთ ქვემოთ:

როგორც აღინიშნა, 1997 წლის კანონი „სამუშაო დროის ორგანიზების შესახებ“ „სამუშაო დროს“ განმარტავს, როგორც ნებისმიერ დროს, როცა დასაქმებული:

- ა) იმყოფება სამუშაოზე ან მისი დამსაქმებლის განკარგულების ქვეშ; და
- ბ) ასრულებს თავის სამუშაოსთან დაკავშირებულ საქმიანობას ან მოვალეობას.

ეს განმარტება მოიცავს ყველა ნამუშევარ საათს, მათ შორის, ჩვეულებრივი კონტრაქტით გათვალისწინებულ დროს, დამით მუშაობას, ზეგანაკვეთურ სამუშაოს, ცვლაში მუშაობას, არარეგულარულ სამუშაოს და ნებისმიერ დამატებით ან გაუთვალისწინებელ საათებს, რომლებიც შეიძლება წარმოიშვას. საბოლოო ჯამში, დამსაქმებელმა უნდა გაითვალისწინოს თანამშრომლის მიერ ნამუშევარი საათები (მათ შორის, სხვა დამსაქმებლისთვის), რათა არ დაარღვიოს OWTA-ის დებულებები.

ევროპის მართლმსაჯულების სასამართლოს ბოლო გადაწყვეტილებებმა დაადგინა, რომ ლოდინის დრო უნდა ჩაითვალოს სრულ სამუშაო საათებში, თუ ამ პერიოდში დაწესებული შეზღუდვები მნიშვნელოვნად აისახება პირის უნარზე, თავისუფლად მართოს საკუთარი დრო, რომლის განმავლობაშიც საჭირო არ არის მისი პროფესიული მომსახურება. ასეთი შეზღუდვების არარსებობის შემთხვევაში, სამუშაო დროდ უნდა ჩაითვალოს მხოლოდ ის სამუშაო საათები, რომელთა განმავლობაშიც შესრულდა ფაქტობრივი სამუშაო.

საბოლოო ჯამში, ჩაითვლება თუ არა გამოძახებაზე/ლოდინში დახარჯული დრო „სამუშაო დროდ“, დამოკიდებულია კონკრეტული თანამშრომლის დასაქმების მდგომარეობასა და მასზე დაწესებულ შეზღუდვებზე. შრომის სასამართლოს რეკომენდაცია (LCR 20837) განმარტავს, რომ დასაქმებულთა მიერ გამოძახების რეჟიმში გატარებული დრო (როცა ფაქტობრივად არ მუშაობენ) აღიარებული

უნდა იყოს სამუშაო დროდ. შრომით ურთიერთობათა კომისიის ინსპექტორატი საინსპექციო საქმიანობისას, ჩვეულებრივ, სამუშაო დროდ განიხილავს საათებს, როდესაც თანამშრომელი იმყოფება დამსაქმებლის განკარგულებაში დადამსაქმებლის მოთხოვნით ხელმისაწვდომია სამუშაოს შესასრულებლად. ეს, ძირითადად, შეესაბამება ევროპის მართლმსაჯულების სასამართლოს გადაწყვეტილებებს სამუშაო დროის შესახებ.

N 3 ცხრილში მოცემულია პასუხები ევროპის სოციალური ქარტიის (შესწორებული) 2§§2-7 მუხლის შესაბამისად წამოჭრილ კითხვებზე/საკითხებზე, რომლებიც არ მიემართებოდა ყველა იმ ქვეყანას, სადაც რატიფიცირებულია აღნიშნული დებულებები:

ცხრილი N 3

მუხლი 2 – უფლება შრომის სამართლიან პირობებზე

შრომის სამართლიან პირობებზე უფლების ეფექტური განხორციელების უზრუნველყოფის მიზნით, მხარეები ვალდებულია იღებენ:

...

2. უზრუნველყონ სახელმწიფო უქმე დღეების ანაზღაურება;
3. უზრუნველყონ მინიმუმ ოთხკვირიანი ყოველწლიური ანაზღაურებადი შვებულება;
4. აღმოფხვრან რისკი მინაგანად სახიფათო და არაჯანმრთელ სამუშაოებზე, ხოლო იქ, სადაც ჯერჯერობით შეუძლებელია ამ რისკის აღმოფხვრა ან საკმარისად შემცირება, უზრუნველყონ ან სამუშაო საათების შემცირება, ან დამატებითი ანაზღაურებადი შვებულება ამ საქმიანობით დაკავებული მუშაკებისთვის;
5. უზრუნველყონ ყოველკვირეული დასვენების პერიოდი, რომელიც შეძლებისდაგვარად უნდა ემთხვეოდეს შესაბამის ქვეყანაში ან რეგიონში ტრადიციით ან ჩვეულებით აღიარებულ დასვენების დღეს;
6. უზრუნველყონ, რომ მუშაკები წერილობითი ფორმით იყვნენ ინფორმირებული, რაც შეიძლება სწრაფად და ყველა შემთხვევაში არა უგვიანეს ორი თვისა მათი დასაქმების დაწყების თარიღიდან, კონტრაქტის ან მათი შრომითი ურთიერთობების ძირითადი ასპექტების შესახებ;
7. უზრუნველყონ, რომ მუშაკებმა, რომლებიც ასრულებენ დამის სამუშაოებს, ისარგებლონ იმ შეღავათებით, რომლებიც ითვალისწინებს სამუშაოს სპეციფიკურ ხასიათს.

ა) ინფორმაცია არ არის მოთხოვნილი შემდეგ დებულებებზე (გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ისინი ეხება პანდემიასთან დაკავშირებულ სპეციალურ ზომებს ან სამუშაოს ორგანიზების ცვლილებებს პანდემიის შემდეგ): უქმე დღეები (მუხლი 2 § 2); ყოველწლიური შვებულება (2§ 3); შემცირებული სამუშაო საათები მინაგანად სახიფათო ან არაჯანსაღ პროფესიებში, კერძოდ, ჯანმრთელობის შეფასება, მათ შორის, ფსიქიკურ ჯანმრთელობაზე ზემოქმედება (2§4); ყოველკვირეული დასვენების პერიოდი (2§5); წერილობითი ინფორმაცია ან სამუშაო საათებთან დაკავშირებული ზომები (2§6); დამით მუშაობასთან დაკავშირებული ზომები და ჯანმრთელობის შეფასება, მათ შორის, ფსიქიკურ ჯანმრთელობაზე ზემოქმედება (2§7).

ბ) თუ მე-2 მუხლის 2-7 პუნქტების დებულებებთან მიმართებით წინა ჯერზე დაიღო დასკვნა მუშაობის შესახებ, გთხოვთ, განმარტოთ, გამოსწორდა თუ არა ეს პრობლემა და როგორ. თუ წინა დასკვნა გადავადდა ან შესაბამისობის შესახებ დასკვნა მიღებულია ინფორმაციის მოლოდინში, გთხოვთ, უპასუხოთ წამოჭრილ კითხვებს.

რეაგირება, რომელიც მოცემულია ირლანდიის 2021 წლის ეროვნულ ანგარიშში ევროპის შესწორებული სოციალური ქარტიის შესახებ⁵

2§2 მუხლი - მოთხოვნილი ინფორმაცია:

ვინაიდან სოციალურ უფლებათა ევროპულმა კომიტეტმა დაადგინა, რომ ირლანდია აკმაყოფილებს 2.2 მუხლის მოთხოვნებს, ამ დებულებაზე ინფორმაცია არ არის მოთხოვნილი, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა საქმე ეხება პანდემიასთან დაკავშირებულ სპეციალური ზომებს ან სამუშაოს ორგანიზების ცვლილებას პანდემიის შემდეგ.

რეაგირება

კანონი „სამუშაო დროის ორგანიზების შესახებ“ (OWTA) ითვალისწინებს უქმე დღეებს. კერძოდ, გარკვეული დღეები შეიძლება დაწესდეს უქმეებად. ამჟამად ირლანდიაში ცხრა ოფიციალური უქმე დღეა, რომლებიც ჩამოთვლილია OWTA-ის მე-2 თავის მე-2 მუხლში.

დღესდღეობით განიხილება დამატებითი უქმე დღეების უზრუნველყოფა პანდემიის შემდეგ, როგორც წახალისება წინა ხაზზე მომუშავე პერსონალისთვის და ეკონომიკის გასაძლიერებლად.

2§3 მუხლი - მოთხოვნილი ინფორმაცია:

ვინაიდან ECSR-მა დაადგინა, რომ ირლანდია აკმაყოფილებს 2§3 მუხლის მოთხოვნებს, ამ დებულებაზე ინფორმაცია არ არის მოთხოვნილი, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა საქმე ეხება პანდემიასთან დაკავშირებულ სპეციალური ზომებს ან სამუშაოს ორგანიზების ცვლილებას პანდემიის შემდეგ.

რეაგირება

Covid-19-ის პანდემიის შედეგად, დასაქმებულის წლიური შვებულების უფლებაში ცვლილებები არ შესულა. 1997 წლის კანონი „სამუშაო დროის ორგანიზების შესახებ“ ისევ ითვალისწინებს, სულ მცირე, ოთხკვირიან შვებულებას წელიწადში.

2§4 მუხლი - მოთხოვნილი ინფორმაცია:

სოციალურ უფლებათა ევროპულმა კომიტეტმა მოითხოვა ინფორმაცია ამ მუხლის შესახებ, როცა საქმე ეხებოდა პანდემიასთან დაკავშირებულ ნებისმიერ სპეციალურ ზომას ან ორგანიზებაში ცვლილებებს პანდემიის შემდეგ.

რეაგირება

პანდემიასა და სამუშაოს ორგანიზებაში ცვლილებებთან დაკავშირებული სპეციალური ზომები გათვალისწინებულია შრომის უსაფრთხოების ეროვნულ ოქმში. სახელმძღვანელო მითითებები ვრცელდება საქმიანობის ყველა სექტორზე.

შეუსაბამობა 2§4 მუხლთან

თავის 2014 წლის დასკვნებში კომიტეტმა დაადგინა, რომ ირლანდიაში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 2§4 მუხლს, ვინაიდან არ დადგენილა, რომ მუშაკებს, რომლებსაც ექმნებათ ჯანმრთელობის პროფესიული რისკები, რისკის აღმოფხვრის არსებული პოლიტიკის მიუხედავად, უფლება აქვთ შესაბამის საკომპენსაციო ზომებზე.

5 <https://rm.coe.int/rap-rcha-irl-19-2022/1680a58821>

გთხოვთ, ჩვენი რეაგირება იხილოთ ქვემოთ.

რეაგირება

ირლანდიაში შრომის უსაფრთხოებისა და ჯანმრთელობის დაცვის კანონმდებლობა არ ეხება კომპენსაციას მუშაკის მიერ რისკის შემოქმედებისთვის.

როგორც წინა ანგარიშში იყო მოხსენებული, ირლანდია კვლავაც რჩება იმ პოზიციაზე, რომ შრომის უსაფრთხოებისა და ჯანმრთელობის პრობლემების გადასაჭრელად, საუკეთესო გზა არის საფრთხის განსაზღვრა, რისკის შეფასება და, შედეგად, მისი მართვა, და არა დასაქმებულთათვის ფინანსური ანაზღაურების ან დამატებითი შვებულების მიცემა სამიში სამუშაოს შესრულებისთვის.

ეს ეფუძნება პრევენციის ზოგად პრინციპებს, რომლებიც ჩამოყალიბებულია ევროკავშირის დირექტივაში 89/391/EC „სამუშაო ადგილზე მუშაკთა უსაფრთხოებისა და ჯანმრთელობის გაუმჯობესების წამახალისებელი ზომების დანერგვის შესახებ“ და 2005 წლის კანონში „სამუშაო ადგილზე უსაფრთხოების, ჯანმრთელობისა და კეთილდღეობის შესახებ“ (თავი 3).

ინფორმაციის წყაროები

ეროვნული ანგარიშების მოსამზადებლად გამოყენებული ინფორმაცია გამოთხოვილი უნდა იყოს ხელისუფლების ორგანოებისგან, ასევე, ღია საინფორმაციო წყაროებიდან (ოფიციალური ვებსაიტები, პუბლიკაციები და განსახილველ საკითხებთან დაკავშირებული ანგარიშები). დამატებითი ინფორმაციის მიღება შესაძლებელია ანგარიშში გაშუქებულ საკითხებში სპეციალიზებულ ორგანიზაციებსა და პროფესიონალებთან კონსულტაციით.

თუ მოთხოვნილია სტატისტიკური მონაცემები ნებისმიერი დებულებისთვის, ან ხელმიუწვდომელია სრული სტატისტიკური მონაცემები, ანგარიშის შემდგენლებს შეუძლიათ, მონაცემები ან შეფასებები დააყრდნონ სპეციალურ კვლევებს, სპეციალიზებულ თუ შერჩევით კვლევებს, ან სხვა მეცნიერულად დასაბუთებულ მეთოდებს, თუ ამგვარად შეგროვებულ ინფორმაციას სასარგებლოდ მიიჩნევენ. ამასთანავე, მონაცემთა შესაგროვებლად საჭირო ადმინისტრაციული ძალისხმევა უნდა იყოს ინფორმაციის მიღების სურვილის თანაზომიერი.

ეროვნული წყაროები (არასრული):

- ▶ ანგარიში სამთავრობო ინსტიტუტებისა და სააგენტოების შესახებ;
- ▶ სახალხო დამცველის (ან მონიტორინგის სხვა მექანიზმების) ანგარიშები;
- ▶ სტატისტიკა და მონაცემები, ოფიციალური განცხადებები;
- ▶ ადამიანის უფლებათა ეროვნული ინსტიტუტების, არასამთავრობო ორგანიზაციების, მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებისა და სამეცნიერო წრეების ანგარიშები.

ანგარიშის მომზადებაში ჩართული სხვადასხვა უწყების კონტაქტი და „მოტივაცია“

ანგარიში უნდა მომზადდეს საქართველოს შესაბამისი სახელმწიფო უწყებებისა და დაწესებულებების კონსოლიდირებული მუშაობით.

პროცესში ჩართულ მონაწილეთა მთავარი მოტივაცია უნდა იყოს საქართველოს დაახლოება სოციალური სტანდარტების დაცვასთან, ასევე, ევროპის (შესწორებული) სოციალური ქარტიის მოთხოვნათა უკეთ გააზრება, რათა პრაქტიკაში სოციალური უფლებები განხორციელდეს ევროპის საბჭოს სტანდარტთა შესაბამისად.

პერიოდული ანგარიშგება ევროპის სოციალური ქარტიის განხორციელებაზე საქართველოს დაეხმარება, რომ შეაფასოს შესაბამისობა სოციალურ უფლებათა სტანდარტებთან, კერძოდ, ისეთი გზებით, როგორცაა თვითშეფასება, ეროვნული დიალოგის ხელშეწყობა, და წვდომა სხვა ევროპული ქვეყნების საერთაშორისო ექსპერტთა რჩევებსა და გამოცდილებაზე. პერიოდული ანგარიშების მომზადების ეროვნული პროცესი საქართველოს საშუალებას აძლევს, რომ შეაჯამოს და კრიტიკულად შეაფასოს სოციალურ უფლებებსა და შესაბამის სტანდარტებთან მიმართებით არსებული ვითარება. ამით მას ეძლევა შესაძლებლობა:

- ▶ ყოვლისმომცველად მიმოიხილოს ზომები, რომლებიც მიღებულია შიდასახელმწიფოებრივი კანონმდებლობის, პოლიტიკის, პროგრამებისა და პრაქტიკის დასაახლოებლად ევროპის სოციალური ქარტიის შესაბამის დებულებებთან; მონიტორინგი გაუწიოს ევროპის სოციალური ქარტიით გათვალისწინებული უფლებებით სარგებლობასა და მათ განხორციელებაში მიღწეულ პროგრესს საქართველოში;
- ▶ განსაზღვროს პრობლემები და ხარვეზები, ასევე, მიღწევები განხორციელების კუთხით;
- ▶ დაგეგმოს, შეადგინოს და მიიღოს შესაბამისი კანონები, პოლიტიკა და პროგრამები ევროპის სოციალური ქარტიასთან შესაბამისობის გასაუმჯობესებლად.

საქართველოს ეროვნული ანგარიში უნდა გახდეს მთავარი მიუკერძოებელი დოკუმენტი ანგარიშგების პროცესში და აწვდიდეს **ფოკუსირებულ ინფორმაციასა და ანალიზს** ევროპის სოციალური ქარტიის **განხორციელების სტატუსზე**, ასევე, **პრობლემურ საკითხებსა და ხარვეზებზე**.

ქარტიის ფარგლებში ანგარიშგება საქართველოს უნიკალურ შესაძლებლობას აძლევს, რომ გააუმჯობესოს კოორდინაცია მთავრობის შიგნით, ასევე, კონსულტაციები, დიალოგი და პარტნიორობა ადამიანის უფლებათა ეროვნულ ინსტიტუტებსა (NHRI) და სამოქალაქო საზოგადოებასთან, კანონმდებლობის, პოლიტიკისა და პრაქტიკის შესაფასებლად. ნებისმიერი ასეთი დიალოგი უნდა წარიმართოს თანამშრომლობისა და ურთიერთპატივისცემის კონსტრუქციული სულისკვეთებით, რათა ხელი შეუწყოს ყველა შესაბამის პირს ქარტიით დაცული სოციალური უფლებებით სარგებლობაში.

ანგარიშგების მონაწილეობითი და საკონსულტაციო პროცესი ამაღლებს საზოგადოების ცნობიერებას ქარტიით გათვალისწინებულ სოციალურ უფლებებზე; საზოგადოებას აწვდის

ინფორმაციას საქართველოს მიერ ქარტიის შესასრულებლად გატარებული ზომებზე; პარტნიორობას მოუწოდებს, გააუმჯობესოს ქარტიის განხორციელება; ყველა შესაბამისი დაინტერესებული მხარისგან (მათ შორის, მთავრობისგან) ითხოვს ჩართულობას, იდეებს, წინადადებებსა და კვალიფიციურ რჩევებს ქარტიის უკეთ შესასრულებლად. და რაც მთავარია, ეროვნული ანგარიშების პროცესში მონაწილეობით, შესაბამისი სამინისტროები და დაწესებულებები, ასევე, დამოუკიდებელი დაინტერესებული მხარეები, პასუხისმგებლობას იღებენ ანგარიშებაზე, რის შედეგადაც ისინი აქტიურად და კონსტრუქციულად მონაწილეობენ ქარტიის დებულებათა შესრულებაში.

ანგარიშების სარგებელი

- ▶ ევროპის სოციალურ ქარტიასთან შესაბამისობის თვითშეფასება;
- ▶ ეროვნული დიალოგის სტიმულირება ევროპული სოციალური სტანდარტების დანერგვის შესახებ.

ანგარიშების ეფექტიან ეროვნულ მექანიზმს უნდა ჰქონდეს შემდეგი ძირითადი შესაძლებლობები:

- ▶ **ქარტიის შესაბამისად, ანგარიშების პროცესში ჩართული ყველა მონაწილის კოორდინაცია.** ეს მოიცავს შესაძლებლობას/უფლებამოსილებას, რომ ორგანიზება და კოორდინაცია გაეწიოს ინფორმაციისა და მონაცემების შეგროვებას სამთავრობო უწყებებისგან, ასევე, სხვა სახელმწიფო სუბიექტებისგან, როგორცაა შესაბამისი სამინისტროები, ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოები, საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური, ანგარიშებასა და რეკომენდაციათა შესრულებაზე მონიტორინგის სამსახურები. აღნიშნული მოითხოვს, მაგალითად, ყოველწლიური სამუშაო გეგმების შემუშავებას, ყველა შესაბამისი სამინისტროს ჩართულობით.
- ▶ **კონსულტაციების გაწევა ანგარიშების ეროვნულ მექანიზმზე,** მაგალითად, შემდეგი ფორმით: ცენტრალური პუნქტის გამოყოფა სხვა დაინტერესებულ მხარეებთან კომუნიკაციისთვის; რეგულარული შეხვედრები სხვადასხვა დაინტერესებულ მხარესთან; ელფოსტის ადრესატთა სიის შედგენა და ა.შ.

წარმოდგენილი მასალების კოორდინაცია და სინთეზი

ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო პასუხისმგებელია, რომ თითოეული საანგარიშო პერიოდისთვის მომზადდეს ეროვნული ანგარიშები ევროპის სოციალური ქარტიის დებულებათა შესრულებაზე. თუმცა გასათვალისწინებელია, რომ საქართველოს ოფიციალურ ანგარიშებთან ერთად, შესაძლოა ალტერნატიული ანგარიშებიც მომზადდეს სხვადასხვა შემდგენლის ძალისხმევით. მაგალითად, 2021 წელს საქართველოს ალტერნატიული ანგარიში ევროპის სოციალური ქარტიის (შესწორებული) განხორციელებაზე მე-2 თემატური ჯგუფისთვის „ჯანმრთელობა, სოციალური უზრუნველყოფა, სოციალური დაცვა“ (მუხლები 3, 11, 12, 14, 23, 30) წარადგინა საქართველოს სახალხო დამცველის (ომბუდსმენის) აპარატმა.

ქარტიაზე ანგარიშების მოთხოვნათა დასაკმაყოფილებლად, ანგარიშის შემდგენლებმა ანგარიშების პროცესი უნდა გახადონ რაც შეიძლება ქმედითი და ეფექტიანი. ამისათვის უნდა გადაიდგას შვიდი პრაქტიკული ნაბიჯი, რომელთა მიზანია მეთოდოლოგიის შეთავაზება ანგარიშების მომზადების გასამარტივებლად:

- დაგეგმვა და ორგანიზება
- ძირითადი საკითხების განსაზღვრა
- ინფორმაციისა და მონაცემების შეგროვება
- მონაცემთა ანალიზი და ანგარიშის პროექტის შედგენა
- კოორდინაცია და კონსულტაცია შესაბამის დაინტერესებულ მხარეებთან
- ანგარიშის დასრულება და დამტკიცება
- ანგარიშის წარდგენა

დაგეგმვა და ორგანიზება

ანგარიშის შედგენაზე ძირითადი პასუხისმგებლობა მკაფიოდ ეკისრება ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს. ანგარიშების პროცესი მოითხოვს ყველა შესაბამისი სამინისტროსა თუ ორგანოს მონაწილეობასა და ვალდებულებას, უმაღლესი დონის ხელმძღვანელობიდან ოპერატიული დონის პერსონალამდე. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია პოლიტიკური ხელმძღვანელობის ინტერესი და მხარდაჭერა ანგარიშისადმი საერთო მიდგომის უზრუნველსაყოფად, აგრეთვე, ძლიერი სიგნალის გაგზავნა ყველა შესაბამისი დარგობრივი სამინისტროსა და სამთავრობო უწყებისთვის, რომ ითანამშრომლონ ანგარიშის მომზადებასა და შესაბამისი რეკომენდაციების შესრულებაში. ეს დაეხმარება საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს ანგარიშების ჯგუფს, რომ ეფექტიანად შეასრულოს თავისი ამოცანა.

ანგარიშის მომზადება შრომატევადი პროცესია, რომელიც მოითხოვს ძირითადად ადამიანურ რესურსებში ინვესტირებას. ეფექტიანი ანგარიშის შედგენის პროცესს, როგორც წესი, სჭირდება 6-დან 12 თვემდე. ხელმისაწვდომი რესურსების საუკეთესოდ გამოყენებისათვის, აღნიშნულ სამინისტროს უძლევა რეკომენდაცია, ყურადღებით დაგეგმოს ანგარიშების პროცესი.

ასევე რეკომენდებულია, ანგარიშის თითოეული ნაწილის მოსამზადებლად შემუშავდეს

კონკრეტული სამუშაო გეგმა, მკაფიო ვადების მითითებით (მონაცემთა შეგროვების, პროექტის შედგენისა თუ შეხვედრებისთვის); ამასთანავე, განაწილდეს პასუხისმგებლობები ანგარიშის მომზადების პროცესში ჩართულ სხვადასხვა სუბიექტს შორის (მაგ: ცენტრალური პუნქტები სამინისტროებში ინფორმაციის გასაცვლელად), მათ შორის, კონსტრუქციულ დიალოგში მონაწილეობისათვის.

■ ძირითადი საკითხების განსაზღვრა

ინფორმაციისა და მონაცემთა შეგროვების პროცედურის დაწყებამდე, პროექტის შემდგენელთა ჯგუფმა უნდა შეიმუშაოს შესაბამისი საკითხების სია, რომლებზეც ყურადღება გამახვილდება ანგარიშში. ამ სიის საფუძველზე, პროექტის ჯგუფი ადგენს ანგარიშის მოსამზადებლად საჭირო ინფორმაციის სიას (უკვე არსებული კანონმდებლობა და პოლიტიკა, პროგრამები ქარტიის კონკრეტულ დებულებათა შესასრულებლად და საკითხები, რომლებსაც მეტი ყურადღება მიექცევა ანგარიშში).

პროექტის შემდგენელთა ჯგუფმა უნდა იცოდეს, ვის აქვს ეს ინფორმაცია და რა ფორმით. ამიტომ, მას შეიძლება სურდეს ინფორმაციის ყველა მნიშვნელოვანი წყაროს შეტანა სიაში, შესაბამისი სამთავრობო უწყებების ჩათვლით, რომლებსაც შეიძლება ჰქონდეთ კონკრეტული ანგარიშის მოსამზადებლად საჭირო ინფორმაცია.

■ ინფორმაციისა და მონაცემების შეგროვება

ანგარიშის მოსამზადებლად საჭირო მონაცემებისა და ინფორმაციის შეგროვებისას განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს კითხვებს, რომლებიც მიემართება ევროპის სოციალური ქარტიის გამოყენების სფეროს კონკრეტულ საანგარიშებო ციკლში. მათ აქვეყნებს სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტი.

იმისათვის, რომ განისაზღვროს ანგარიშის პროექტის შესადგენად საჭირო ყველა მოთხოვნა, პროექტის შემდგენელთა ჯგუფის წევრები სრულად უნდა იცნობდნენ სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის დასკვნებს, ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის რეზოლუციებს, ასევე, მის რეკომენდაციებს საქართველოსთან მიმართებით.

ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის რეკომენდაციების გასაცნობად, იხილეთ შემდეგი ბმული: [https://hudoc.esc.coe.int/eng/#{%22sort%22:\[%22ESCPublicationDate%20Descending%22\],\[%22ESCDcType%22:\[%22FOND%22,%22Conclusion%22,%22Ob%22\],\[%22ESCStateParty%22:\[%22GEO%22\]}](https://hudoc.esc.coe.int/eng/#{%22sort%22:[%22ESCPublicationDate%20Descending%22],[%22ESCDcType%22:[%22FOND%22,%22Conclusion%22,%22Ob%22],[%22ESCStateParty%22:[%22GEO%22]})

პროექტის შემდგენელთა ჯგუფი უნდა იცნობდეს წყაროებსაც, რომლებიც შეიძლება სასარგებლო იყოს ანგარიშში ჩასართავი ყველაზე მნიშვნელოვანი საკითხების განსაზღვრისთვის (მაგ: შესაბამისი ანგარიშები სამთავრობო ინსტიტუტების/უწყებებისა და მონიტორინგის მექანიზმებისგან; სტატისტიკა და მონაცემები (მათ შორის, სახელმწიფოთაშორისი ორგანიზაციებისგან) ქვეყანაში კონკრეტული კუთხით არსებულ მდგომარეობაზე; ადამიანის უფლებათა ეროვნული ინსტიტუტების, არასამთავრობო ორგანიზაციების, მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებისა და სამეცნიერო წრეების ოფიციალური განცხადებები, ანგარიშები და ა.შ.).

■ მონაცემთა ანალიზი და ანგარიშის პროექტის შედგენა

ანგარიშისთვის საჭირო ინფორმაციის შეგროვების შემდეგ, პროექტის შემდგენელთა ჯგუფი იწყებს ინფორმაციის გაანალიზებას და ანგარიშის წერას. უპირველეს ყოვლისა, ჯგუფმა უნდა შეისწავლოს კანონები, პოლიტიკა და პრაქტიკა, რათა დადგინდეს, რამდენად მიემართება ისინი ანგარიშში განსახილველ საკითხებს, ქარტიის დებულებათა შესაბამისად. დოკუმენტში ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია აღნიშნული ზომების ზეგავლენაზე.

კოორდინაცია და კონსულტაცია შესაბამის დაინტერესებულ მხარეებთან

შემდგენლებს შეიძლება მიეცეთ რეკომენდაცია, რომ განიხილონ პროექტის დაინტერესებულ მხარეთა შორის გავრცელების გზები. ამგვარი საჯარო კონსულტაციები შესაბამის დაინტერესებულ მხარეებთან – მათ შორის, ადამიანის უფლებათა ეროვნულ ინსტიტუტებთან, სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციებსა და სხვა დაინტერესებულ მხარეებთან – უნდა იძლეოდეს ანგარიშის პროექტზე უკუკავშირის შესაძლებლობას. ეს პროცესი, მიუხედავად იმისა, რომ შრომატევადია, გააუმჯობესებს ანგარიშის ხარისხს.

ალტერნატიული ანგარიშები

განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს დაინტერესებულ მხარეთა მიერ (მაგ: არასამთავრობო ორგანიზაციები, ადამიანის უფლებათა ეროვნული ინსტიტუტები) მომზადებულ ალტერნატიულ (ჩრდილოვან) ანგარიშებს.

ალტერნატიული ანგარიში საქართველოს მიერ ევროპის სოციალური ქარტიის (შესწორებული) განხორციელებაზე თემატური ჯგუფისთვის „ჯანმრთელობა, სოციალური უზრუნველყოფა, სოციალური დაცვა“ (მუხლები 3, 11, 12, 14, 23, 30) წარადგინა საქართველოს სახალხო დამცველის (ომბუდსმენის) აპარატმა.

ალტერნატიული ანგარიშის გასაცნობად, იხილეთ ბმული:
<https://rm.coe.int/rap-rcha-geo-14-2021-comments-by-public-defender/1680a2fff8>

ანგარიშის დასრულება და დამტკიცება

სხვა დაინტერესებულ მხარეებთან შიდა კოორდინაციისა და კონსულტაციის შემდეგ, შემდგენელთა ჯგუფმა უნდა გადახედოს ანგარიშის პროექტს (მიღებული კომენტარებისა და გამომხაურებების საფუძველზე) და მოამზადოს საბოლოო ვერსია.

ანგარიშის წარდგენა

ანგარიში ელექტრონული ფორმით უნდა გაიგზავნოს მისამართზე DGI-ESC-Reporting-System@coe.int.

ყოველწლიური ანგარიშის მომზადების მთავარ მონაწილეთა რუკა

თემატური ჯგუფები	თანამშრომლობა შესაბამის სამინისტროებთან, სააგენტოებსა და ინსტიტუტებთან
<p>ჯგუფი 1</p> <p>დასაქმება, მომზადება და თანაბარი შესაძლებლობები</p> <p>(მუხლები 1,9,10,15,18,20,24)</p>	<p>საბოლოო ანგარიშის მომზადებაზე პასუხისმგებელი პირი და პროცესის კოორდინატორია საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, შემდეგ ორგანოებთან თანამშრომლობით:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო ▶ საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო ▶ საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო ▶ საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო ▶ საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო ▶ სსიპ შრომის ინსპექციის სამსახური ▶ საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური ▶ სოციალური მომსახურების სამსახური ▶ საქართველოს პროფესიული კავშირების გაერთიანება ▶ საქართველოს დამსაქმებელთა გაერთიანება

<p>ჯგუფი 2</p> <p>ჯანმრთელობა, სოციალური უზრუნველყოფა და სოციალური დაცვა</p> <p>(მუხლები 3,11,14,23,30)</p>	<p>საბოლოო ანგარიშის მომზადებაზე პასუხისმგებელი პირი და პროცესის კოორდინატორია საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, შემდეგ ორგანოებთან თანამშრომლობით:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო ▶ საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო ▶ სსიპ შრომის ინსპექციის სამსახური ▶ საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური ▶ საქართველოს პროფესიული კავშირების გაერთიანება ▶ საქართველოს დამსაქმებელთა გაერთიანება
<p>ჯგუფი 3</p> <p>შრომითი უფლებები</p> <p>(მუხლები 2, 4-6, 21, 22, 26, 28,29)</p>	<p>საბოლოო ანგარიშის მომზადებაზე პასუხისმგებელი პირი და პროცესის კოორდინატორია საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, შემდეგ ორგანოებთან თანამშრომლობით:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო ▶ საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო ▶ სსიპ შრომის ინსპექციის სამსახური ▶ საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური ▶ საქართველოს მედიატორთა ასოციაცია ▶ საქართველოს პროფესიული კავშირების გაერთიანება ▶ საქართველოს დამსაქმებელთა გაერთიანება
<p>ჯგუფი 4</p> <p>ბავშვები, ოჯახები, მიგრანტები</p> <p>(მუხლები 7,8,16,17,27,31)</p>	<p>საბოლოო ანგარიშის მომზადებაზე პასუხისმგებელი პირი და პროცესის კოორდინატორია საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, შემდეგ ორგანოებთან თანამშრომლობით:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო ▶ საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო ▶ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო ▶ საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო ▶ საქართველოს კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტრო ▶ საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო ▶ სსიპ შრომის ინსპექციის სამსახური ▶ საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური ▶ საქართველოს პროფესიული კავშირების გაერთიანება ▶ საქართველოს დამსაქმებელთა გაერთიანება

პრაქტიკული სირთულეები (საბოლოო ვადების დაცვა, ენობრივი პრობლემები და ა.შ.)

ევროპის სოციალური ქარტიის ფარგლებში ანგარიშის მომზადება მთელ რიგ პრაქტიკულ სირთულეებსა და გამოწვევებს უკავშირდება. განვსაზღვროთ ზოგიერთი მათგანი:

ადამიანური შესაძლებლობები

არასაკმარისი ადამიანური რესურსები ანგარიშის მოსამზადებლად. ანგარიშის მომზადების პროცესში ჩართულია საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მხოლოდ 2-3 თანამშრომელი. გარდა ამისა, ისინი ასრულებენ სხვა ფუნქციებსაც, რაც დიდ პრობლემას უქმნის ანგარიშის მომზადების ხარისხსა და პროცესის კოორდინაციას. ამ პრობლემის გადასაჭრელად, აუცილებელია პროცესზე პასუხისმგებელ პირთა შესაძლებლობების გაძლიერება შესაბამისი ტრენინგებისა და სამუშაო შეხვედრების მეშვეობით. ამასთანავე, რეკომენდებულია, გაძლიერდეს ანგარიშის მომზადების სხვადასხვა კომპონენტის კოორდინაცია და სამუშაო ჯგუფებში აქტიურად ჩაერთონ ადამიანის უფლებათა ეროვნული ინსტიტუტებისა და არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლებიც. სხვადასხვა ორგანიზაციის მხრიდან რამდენიმე ალტერნატიული ანგარიშის მომზადების ნაცვლად, ძალისხმევა უნდა ფოკუსირდეს ერთიანი, მაღალხარისხიანი ანგარიშის მომზადებაზე, რომელიც სრულ ინფორმაციას მიაწვდის საქართველოში ევროპის სოციალური ქარტიის განხორციელების სტატუსზე.

აუცილებელი ინფორმაციის მოპოვება

ანგარიშის მომზადებისას ხშირად ჩნდება ინფორმაციის მოპოვების სირთულეები. ცენტრალური აღმასრულებელი ხელისუფლებისა და ადგილობრივი მთავრობების ორგანოები არ აწვდიან შესაბამის ინფორმაციას, ან ამ ინფორმაციის შინაარსი შეიძლება არ აკმაყოფილებდეს ანგარიშის მოსამზადებლად საჭირო მოთხოვნებს/ფარგლებს. პრობლემის გადასაჭრელად, აუცილებელია, გაძლიერდეს ყველა სახის კონსულტაცია, სხვადასხვა სამინისტროსა და ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოთა ჩართულობა პროცესში, ასევე, შესაბამისი ტრენინგები და სამუშაო შეხვედრები ანგარიშის პროექტის შემდგენელთათვის.

ინფორმაციის კონსოლიდაცია

ხშირად რთულია სხვადასხვა სამინისტროდან და ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოდან მიღებული ინფორმაციის გაერთიანება, რადგან ის შეიძლება წარმოდგენილი იყოს სხვადასხვა ფორმატით და განსხვავებული მოცულობის შინაარსით. ამ პრობლემის გადასაჭრელად, რეკომენდებულია, მომზადდეს ერთიანი ფორმა, კითხვების ნაკრები, ან თუნდაც გარკვეული მითითებები მოთხოვნილი ინფორმაციისა და მონაცემების ფორმატსა და მოცულობაზე. ეს მიდგომა მოგვცემთ ინფორმაციის უნიფიცირების საშუალებას, ასევე, გაამარტივებს ანგარიშის მოსამზადებლად საჭირო მონაცემთა დამუშავებასა და კონსოლიდაციას. ვიდრე დაცული იქნება სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის მიზნობრივ კითხვებზე პასუხის გაცემის პრაქტიკა, შესაძლოა, რეკომენდებული იყოს ამ კითხვების შეტანა ერთიან ფორმაში/კითხვარში, რომელიც იგზავნება ყველა სამინისტროში, ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოებსა და სხვა ინსტიტუტებში.

■ საბოლოო ვადების დაცვა

ანგარიშგების დროულობა მნიშვნელოვანი საკითხია საქართველოსთვის, რათა შეასრულოს ევროპის სოციალური ქარტიის განხორციელების სტატუსსა და პროგრესზე ანგარიშგების ვალდებულებები. მაგალითად, ბოლო, მე-15 ანგარიში მან, 2021 წლის 31 დეკემბრის ნაცვლად, წარადგინა 2022 წლის იანვარში, ანუ დაგვიანებით.

■ ენობრივი სირთულები

ხშირად იქმნება სირთულები საქართველოსთან დაკავშირებული ანგარიშების, მათზე დასკვნებისა და რეკომენდაციების თარგმნისას. ამ პრობლემის გადასაჭრელად, რეკომენდებულია ახალი რესურსების კვლევა საქართველოს საერთაშორისო ტექნიკური განვითარების პროექტების ფარგლებში. გარდა ამისა, საჭირო ინფორმაციის თარგმნის საკითხის გადასაჭრელად, შეიძლება რეკომენდებული იყოს პროცესში საგარეო საქმეთა სამინისტროს ჩართვა, ასევე, ნებისმიერი შესაბამისი დახმარება დონორთა მიერ დროებით საფუძველზე დაფინანსებული სხვადასხვა პროექტიდან და რესურსიდან, რომლებიც მიზნობრივ ტექნიკურ მხარდაჭერას/დახმარებას უწევენ საქართველოს.

ანგარიშგება მე-3 თემატურ ჯგუფზე „შრომითი უფლებები“ (ეროვნული ანგარიში 2021 – დასკვნები 2022)

შრომითი უფლებები (ევროპის სოციალური ქარტიის მე-3 თემატური ჯგუფი) მოიცავს შემდეგ საკითხებს: უფლება შრომის სამართლიან პირობებზე (მუხლი 2), უფლება შრომის სამართლიან ანაზღაურებაზე (მუხლი 4), ორგანიზების უფლება (მუხლი 5), კოლექტიური მოლაპარაკებების წარმოების უფლება (მუხლი 6), ინფორმაციისა და კონსულტაციის უფლება (მუხლი 21), სამუშაო პირობებისა და სამუშაო გარემოს განსაზღვრასა და გაუმჯობესებაში მონაწილეობის მიღების უფლება (მუხლი 22), სამუშაოზე ღირსების უფლება (მუხლი 26), შრომით დაწესებულებებში მუშაკთა წარმომადგენლების უფლება დაცვაზე და მათთვის შეღავათების მინიჭება (მუხლი 28) და ინფორმაციისა და კონსულტაციის უფლება კოლექტიური გათავისუფლების პროცედურების შემთხვევებში (მუხლი 29).

ზემოაღნიშნული ჯგუფიდან საქართველომ მიიღო ევროპის სოციალური ქარტიის ყველა დებულება, გარდა მუხლებისა: 2§3, 2§4, 2§6, 4§1, 4§5, 21, 22 და 28.

ანგარიშგების უახლოეს ვადად მე-3 თემატური ჯგუფისთვის („შრომითი უფლებები“) განისაზღვრა 2025 წელი: ეროვნული ანგარიში უნდა წარედგინოს 2025 წლის 31 დეკემბრამდე და მოიცავდეს საანგარიშო პერიოდს 2022 წლის 1 იანვრიდან 2024 წლის 31 დეკემბრამდე.

ბოლო ანგარიში ამ საკითხზე (მე-15 ეროვნული ანგარიში ევროპის სოციალური ქარტიის განხორციელებაზე) საქართველომ წარადგინა 2022 წლის 13 იანვარს.⁶ საანგარიშო პერიოდი გრძელდებოდა 2017 წლის 1 იანვრიდან 2020 წლის 31 დეკემბრამდე. დასკვნები მე-3 ჯგუფის დებულებებზე, სავარაუდოდ, გამოქვეყნდება 2023 წლის იანვარში. ბოლო დასკვნები „შრომითი უფლებების“ ჯგუფზე გამოქვეყნდა 2018 წელს, 2017 წელს გაგზავნილი ანგარიშისთვის, და მოიცავდა საანგარიშო პერიოდს 2012 წლის 1 იანვრიდან 2016 წლის 31 დეკემბრამდე. 2018 წელს სოციალურ უფლებათა ევროპულმა კომიტეტმა გამოაქვეყნა:

13 დასკვნა შეუსაბამობის შესახებ:

მუხლები 2§1, 2§2, 2§5, 2§7, 4§3, 4§4, 5, 6§1, 6§2, 6§4, 26§1, 26§2 და 29

1 დასკვნა შეფასების გადავადებაზე, ინფორმაციის არარსებობის გამო:

მუხლი 4§2

დასკვნები შესაბამისობის შესახებ, კონკრეტული ინფორმაციის მიღებამდე.

არცერთი

6 საქართველოს მთავრობა, მე-11 ეროვნული ანგარიში ევროპის სოციალური ქარტიის განხორციელების შესახებ, 03.11.2017, ხელმისაწვდომია ბმულზე: <https://rm.coe.int/11th-national-report-from-georgia/168077630a>.

დასკვნები შეუსაბამობის შესახებ:

მუხლი 2§1

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 2§1 მუხლს, ვინაიდან არ არსებობს სათანადო ორგანო, რომელიც ზედამხედველობას გაუწევს ყოველდღიური და ყოველკვირეული სამუშაო საათების დაცვას პრაქტიკაში“.

მუხლი 2§2

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 2§2 მუხლს, ვინაიდან არ დადგენილა, რომ საქართველოს კანონი ითვალისწინებს შესაბამის კომპენსაციას უქმე დღეების განმავლობაში შესრულებული სამუშაოსთვის“.

მუხლი 2§5

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 2§5 მუხლს, ვინაიდან არ დადგენილა, რომ გარანტირებულია ყოველკვირეული დასვენების პერიოდი“.

მუხლი 2§7

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 2§7 მუხლს, ვინაიდან არ დადგენილა, რომ ღამის მუშაებს ფაქტობრივად უტარდებათ რეგულარული სავალდებულო სამედიცინო შემოწმება“.

მუხლი 4§3

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 4§3 მუხლს, ვინაიდან თანაბარი ანაზღაურების კანონიერი გარანტია მხოლოდ საჯარო სამსახურში არსებობს“.

მუხლი 4§4

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 4§4 მუხლს, ვინაიდან:

- ▶ შრომის კოდექსით გათვალისწინებული შეტყობინების პერიოდი და სამსახურიდან გათავისუფლების ანაზღაურება არ არის გონივრული იმ დასაქმებულებისთვის, რომლებსაც ნამსახურები აქვთ 10 წელზე მეტი;
- ▶ არ არის გათვალისწინებული შეტყობინების პერიოდი, როდესაც შრომითი ხელშეკრულება წყდება დამსაქმებლის გარდაცვალებისა და კომპანიის ლიკვიდაციის პროცედურის დაწყების გამო და დამსაქმებელი იურიდიული პირია.

მუხლი 5

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის მე-5 მუხლს, ვინაიდან ვერ დადგინდა, რომ:

- ▶ დასაქმებულები პრაქტიკაში სათანადოდ არიან დაცულნი დისკრიმინაციისგან პროფესიული კავშირის წევრობის ნიშნით;
- ▶ პროფკავშირებს აქვთ უფლება, საქმიანობდნენ ხელისუფლების ორგანოების ან/და დამსაქმებელთა ჩარევის გარეშე;

- ▶ პირობები, რომლებიც განსაზღვრულია პროფკავშირების წარმომადგენლობისთვის, არ უშლის ხელს ორგანიზების უფლებას;
- ▶ პოლიციის წევრები, ასევე, შინაგან საქმეთა ორგანოების, საბაჟო, საგადასახადო, სასამართლო და პროკურატურის ორგანოების წარმომადგენლები სარგებლობენ ორგანიზების უფლებით“.

მუხლი 6§1

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 6§1 მუხლს, ვინაიდან ერთობლივი კონსულტაციები:

- ▶ არ ტარდება რამდენიმე დონეზე;
- ▶ არ მოიცავს დასაქმებულთა და დამსაქმებელთა საერთო ინტერესებში შემავალ ყველა საკითხს;
- ▶ არ იმართება საჯარო სექტორში, მათ შორის, საჯარო სამსახურში“.

მუხლი 6§2

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 6§2 მუხლს, ვინაიდან არ დადგენილა, რომ:

- ▶ საკმარისად ეწყობოდა ხელი კოლექტიურ მოლაპარაკებებს;
- ▶ დამსაქმებელს არ შეუძლია კოლექტიური ხელშეკრულების ერთპიროვნულად დარღვევა;
- ▶ სამართლებრივი ჩარხო აძლევს საჯარო სექტორში დასაქმებულ პირს, მონაწილეობდეს თავისი საშუაო პირობების განსაზღვრაში“.

მუხლი 6§4

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 6§4 მუხლს, ვინაიდან:

- ▶ არ დადგენილა, რომ სათანადოდ არის აღიარებული დასაქმებულთა და დამსაქმებელთა კოლექტიური მოქმედების, მათ შორის, გაფიცვის უფლება;
- ▶ გაფიცვის უფლების შეზღუდვები კონკრეტულ სექტორებში გადაჭარბებულია და სცდება G მუხლით დაშვებულ საზღვრებს“.

მუხლი 26§1

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 26§1 მუხლს, ვინაიდან არ დადგენილა, რომ:

- ▶ საშუაო ადგილზე არსებობს სათანადო ზომები სექსუალური შევიწროების პრევენციისათვის;
- ▶ დამსაქმებელთა პასუხისმგებლობის არსებული ჩარხო ითვალისწინებს საკმარის და ეფექტიან ზომებს საშუაო ადგილზე სექსუალური შევიწროების წინააღმდეგ;
- ▶ მტკიცების ტვირთის გადატანა გამოიყენება სექსუალური შევიწროების საქმეებზე სამოქალაქო სასამართლოებში;
- ▶ სექსუალური შევიწროების საქმეებში გარანტირებულია შესაბამისი და ეფექტიანი ანაზღაურება (კომპენსაცია და სამსახურში აღდგენა)“.

მუხლი 26§2

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 26§2 მუხლს, ვინაიდან არ დადგენილა, რომ:

- ▶ სამუშაო ადგილზე არსებობს სათანადო ზომები მორალური (ფსიქოლოგიური) შევიწროების პრევენციისათვის;
- ▶ დამსაქმებელთა პასუხისმგებლობის არსებული ჩარჩო ითვალისწინებს საკმარის და ეფექტიან ზომებს სამსახურში მორალური (ფსიქოლოგიური) შევიწროების წინააღმდეგ;
- ▶ მტკიცების ტვირთის გადატანა გამოიყენება მორალური (ფსიქოლოგიური) შევიწროების საქმეებზე სამოქალაქო სასამართლოებში;
- ▶ მორალური (ფსიქოლოგიური) შევიწროების საქმეებში გარანტირებულია შესაბამისი და ეფექტიანი ანაზღაურება (კომპენსაცია და აღდგენა)“.

მუხლი 29

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 29-ე მუხლს, ვინაიდან ეფექტიანად არ არის დაცული მუშაკთა კონსულტაციის უფლება კოლექტიური გათავისუფლების პროცედურებისას“.

დასკვნები შეფასების გადავადებაზე, ინფორმაციის არარსებობის გამო:

მუხლი 4§2

„ანგარიში პასუხს არ სცემს კომიტეტის კითხვას, გაზრდილია თუ არა დასვენების ხანგრძლივობა. ანგარიშში მოცემული არ არის რაიმე მაგალითი ზეგანაკვეთური სამუშაოს გაზრდილი საათობრივი განაკვეთით ანაზღაურებაზე. კომიტეტი იმეორებს თავის კითხვებს“.

„კომიტეტი იმეორებს თავის კითხვას, ითვალისწინებს თუ არა კანონი შეთანხმებებს მოქნილ სამუშაო დროის შესახებ და, თუ ითვალისწინებს, რა წესებით რეგულირდება ისინი“.

„კომიტეტი ასევე იმეორებს, რომ მუშაკთა უფლებას ზეგანაკვეთური ანაზღაურების გაზრდილ განაკვეთზე ზოგიერთ კონკრეტულ შემთხვევაში შეიძლება ჰქონდეს გამონაკლისი (მაგ: როცა საქმე ეხება მაღალი თანამდებობის პირებს, ასევე, კერძო სექტორის ადმინისტრაციულ პირებს). კომიტეტი იმეორებს თავის კითხვას, არსებობს თუ არა რაიმე გამონაკლისი ზეგანაკვეთური სამუშაოსთვის გაზრდილი ანაზღაურებიდან და, თუ არსებობს, მუშაკთა რომელ კატეგორიებს ეხება“.

ანგარიშგება მე-4 თემატური ჯგუფზე „ბავშვები, ოჯახები და მიგრანტები“ (ეროვნული ანგარიში 2022 – დასკვნები 2023)

ბავშვები, ოჯახები და მიგრანტები (მე-4 თემატური ჯგუფი ევროპის სოციალური ქარტიის ფარგლებში) მოიცავს შემდეგ საკითხებს: ბავშვებისა და ახალგაზრდების უფლება დაცვაზე (მუხლი 7); დასაქმებულ ქალთა დედობის დაცვის უფლება (მუხლი 8); ოჯახის სოციალური, იურიდიული და ეკონომიკური დაცვის უფლება (მუხლი 16); ბავშვებისა და ახალგაზრდების სოციალური, იურიდიული და ეკონომიკური დაცვის უფლება (მუხლი 17); მუშაკთა და მათი ოჯახების უფლებათა დაცვასა და დახმარებაზე (მუხლი 19); ოჯახური ვალდებულებების მქონე მუშაკთა თანაბარი შესაძლებლობებისა და თანაბარი მოპყრობის უფლება (მუხლი 27); უფლება საცხოვრებელ ადგილზე (მუხლი 31).

ზემოაღნიშნული ჯგუფიდან საქართველომ მიიღო ევროპის სოციალური ქარტიის ყველა დებულება, გარდა მუხლებისა: 8§§1 და 2, 16, 17§2 და 31.

ანგარიშგების უახლოეს ვადად მე-4 თემატური ჯგუფისთვის („ბავშვები, ოჯახები და მიგრანტები“) განისაზღვრა 2023 წელი. ეროვნული ანგარიში უნდა წარედგინოს 2022 წლის 31 დეკემბრამდე და მოიცვას საანგარიშო პერიოდი 2018 წლის 1 იანვრიდან 2021 წლის 31 დეკემბრამდე.

ბოლო ანგარიში ამ საკითხზე (21-ე ეროვნული ანგარიში ევროპის სოციალური ქარტიის განხორციელებაზე) საქართველომ წარადგინა 2018 წლის 31 ოქტომბერს. საანგარიშო პერიოდი გაგრძელდა 2014 წლის 1 იანვრიდან 2017 წლის 31 დეკემბრამდე. დასკვნები მე-4 ჯგუფის დებულებებზე გამოქვეყნდა 2019 წელს. კერძოდ, სოციალურ უფლებათა ევროპულმა კომიტეტმა გამოაქვეყნა:

■ **19 დასკვნა შეუსაბამობის შესახებ:**

მუხლები 7§1, 7§2, 7§3, 7§4, 7§5, 7§6, 7§8, 7§9, 7§10, 8§4, 8§5, 17§1, 19§1, 19§4, 19§6, 19§10, 19§11, 27§1, 27§2

■ **5 დასკვნა შეფასების გადავადებაზე, ინფორმაციის არარსებობის გამო:**

მუხლები 7§7, 19§2, 19§7, 19§9 და 19§12

■ **დასკვნები შესაბამისობის შესახებ, კონკრეტული ინფორმაციის მიღებამდე.**

მუხლი 19§3

დასკვნები შეუსაბამობის შესახებ:

მუხლი 7§1

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 7§1 მუხლს, ვინაიდან:

- ▶ 15 წლამდე ასაკის პირთა დასაქმების აკრძალვა არ ვრცელდება ყველა ეკონომიკურ სექტორზე და ეკონომიკური საქმიანობის ყველა ფორმაზე;
- ▶ 15 წლამდე ასაკის ბავშვებს უფლება აქვთ, გადაჭარბებული ხანგრძლივობით შეასრულონ მსუბუქი სამუშაო, რის გამოც ის ვერ ჩაითვლება მსუბუქ სამუშაოდ;
- ▶ შრომის ინსპექციები, რომლებითაც მოწმდება არასრულწლოვანთა შრომის მარეგულირებელი წესების პრაქტიკაში დაცვა, იყო ძალიან შეზღუდული და საანგარიშო პერიოდში მხოლოდ დამსაქმებლის თანხმობით ჩატარდა“.

მუხლი 7§2

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 7§2 მუხლს, ვინაიდან შრომის ინსპექციები, რომლებითაც მოწმდება 18 წლამდე ასაკის ახალგაზრდების სახიფათო ან მავნე სამუშაოებზე დასაქმების ამკრძალველ რეგულაციათა პრაქტიკაში დაცვა, ძალიან შეზღუდული იყო და საანგარიშო პერიოდში მხოლოდ დამსაქმებლის თანხმობით ჩატარდა“.

მუხლი 7§3

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 7§3 მუხლს, ვინაიდან:

- ▶ იმ ბავშვებისთვის ნებადართული მსუბუქი სამუშაოს ყოველდღიური და ყოველკვირეული ხანგრძლივობა, რომლებზეც ვრცელდება სავალდებულო განათლება, გადაჭარბებულია და ასეთი სამუშაო ვერ ჩაითვლება მსუბუქად;
- ▶ შრომის ინსპექციები, რომლებითაც მოწმდება შრომითი რეგულაციების დაცვა იმ ბავშვებისთვის, რომლებზეც ჯერ კიდევ ვრცელდება სავალდებულო განათლება, ძალიან შეზღუდული იყო და საანგარიშო პერიოდში მხოლოდ დამსაქმებლის თანხმობით ჩატარდა“.

მუხლი 7§4

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 7§4 მუხლს, ვინაიდან შრომის ინსპექციები, რომლებითაც მოწმდება, თუ როგორ არის დაცული პრაქტიკაში დასაქმების რეგულაციები იმ 18 წლამდე ახალგაზრდებისთვის, რომლებსაც აღარ ეხებათ სავალდებულო განათლება, ძალიან შეზღუდული იყო და საანგარიშო პერიოდში მხოლოდ დამსაქმებლის თანხმობით ჩატარდა“.

მუხლი 7§5

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 7§5 მუხლს, ვინაიდან არ დადგენილა, რომ:

- ▶ ახალგაზრდა მუშაკებისთვის გადახდილი მინიმალური ხელფასი სამართლიანია.
- ▶ სტაჟიორებისთვის გადახდილი მინიმალური ხელფასი სამართლიანია“.

მუხლი 7§6

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 7§6 მუხლს, ვინაიდან პროფესიულ მომზადებაზე დახარჯული დრო არ მიიჩნევა ჩვეულებრივი სამუშაო დროის ნაწილად“.

მუხლი 7§8

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 7§8 მუხლს, ვინაიდან არ დადგენილა, რომ არსებობდა შრომის ინსპექტირების ქმედითი და ეფექტიანი სისტემა, რომელიც მონიტორინგს გაუწევს 18 წლამდე ასაკის ახალგაზრდების ღამის საათებში მუშაობის ამკრძალველ რეგულაციათა პრაქტიკაში დაცვას“.

მუხლი 7§9

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 7§9 მუხლს, ვინაიდან არ დადგენილა, რომ ეროვნული კანონმდებლობითა და რეგულაციებით განსაზღვრულ პროფესიებში დასაქმებისას 18 წლამდე ასაკის ახალგაზრდებს უტარდებათ პირველადი სამედიცინო გამოკვლევა, შემდგომში კი - რეგულარული სამედიცინო გამოკვლევები“.

მუხლი 7§10

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 7§10 მუხლს, ვინაიდან:

- ▶ არ არის კრიმინალიზებული სექსუალური ექსპლუატაციის ყველა ფორმა;
- ▶ ბავშვების მნიშვნელოვანი ნაწილი ჩართულია ბავშვთა შრომასა და სამიძვირობებთან სამუშაოებში“.

მუხლი 8§4

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 8§4 მუხლს, ვინაიდან არ დადგენილა, რომ ღამით მუშაობასთან დაკავშირებული რეგულაციები საკმარისად იცავს ორსულ, ახალნაშობობიარებ ან მეძუძურ დასაქმებულ ქალებს“.

მუხლი 8§5

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 8§5 მუხლს, ვინაიდან არ არსებობს სათანადო რეგულაციები ორსული, ახალნაშობობიარები ან მეძუძური ქალების არაჯანსაღ ან მძიმე სამუშაოზე დასაქმების შესახებ“.

მუხლი 17§1

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 17§1 მუხლს, ვინაიდან ფიზიკური დასჯის ყველა ფორმა არ იკრძალება ყველა გარემოში“.

მუხლი 19§1

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 19§1 მუხლს, ვინაიდან არ დადგენილა, რომ გატარდა ადეკვატური ზომები ემიგრაციასა და იმიგრაციასთან დაკავშირებული ცრუ პროპაგანდის წინააღმდეგ“.

მუხლი 19§4

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 19§4 მუხლს, ვინაიდან არ დადგენილა, რომ:

- ▶ ქვეყანაში ლეგალურად მობინადრე შრომით მიგრანტებს მოქალაქეებზე არანაკლებ ხელსაყრელად ეპყრობიან საცხოვრებელთან მიმართებით;
- ▶ თანასწორობის უფლება, რომელიც მიემართება დასაქმებას, ორგანიზებასა და დაბინავებას, ექვემდებარება მონიტორინგის ან სასამართლო კონტროლის ეფექტიან მექანიზმს“.

მუხლი 19§6

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 19§6 მუხლს, ვინაიდან:

- ▶ არ დადგენილა, რომ სახელმწიფო შეძლებისდაგვარად უწყობს ხელს შრომით მიგრანტთა ოჯახების გაერთიანებას;
- ▶ შრომითი მიგრანტის ოჯახის წევრებს არ ენიჭებათ ქვეყანაში დარჩენის დამოუკიდებელი უფლება ოჯახის გაერთიანების უფლებით სარგებლობის შემდეგ“.

მუხლი 19§10

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 19§10 მუხლს, ვინაიდან შეუსაბამობის საფუძვლები 19§1, 19§4, 19§6 და 19§11 მუხლების შესაბამისად ვრცელდება თვითდასაქმებულ მიგრანტებზეც“.

მუხლი 19§11

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 19§11 მუხლს, ვინაიდან არ დადგენილა, რომ სახელმწიფო შესაბამისად წახალისებს და უწყობს ხელს ეროვნული ენის სწავლებას შრომითი მიგრანტებისა და მათი ოჯახის წევრებისთვის“.

მუხლი 27§1

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 27§1 მუხლს, ვინაიდან კანონმდებლობა კონკრეტულად არ ითვალისწინებს საშუაო და პირადი ცხოვრების შეჯერების ხელშეწყობას იმ პირთათვის, რომელთაც ოჯახური პასუხისმგებლობები აქვთ“.

მუხლი 27§2

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 27§2 მუხლს, ვინაიდან:

- ▶ მამებს არ აქვთ ლეკრეტული შვებულების ნაწილით სარგებლობის უფლება ინდივიდუალურად, გადაცემის უფლების გარეშე;
- ▶ არ შექმნილა მექანიზმი ლეკრეტულ შვებულებაში მყოფი მშობლებისთვის დამატებითი ანაზღაურების მისაცემად, 183 დღის ან დამატებითი შვებულების შემდეგ“.

დასკვნები შეფასების გადავადებაზე, ინფორმაციის არარსებობის გამო:**მუხლი 7§7**

„წინა დასკვნებში (2011 და 2015) კომიტეტმა გაიმეორა, რომ 7§7 მუხლის გამოყენებისას 18 წლამდე ასაკის ახალგაზრდებს უნდა მიეცეთ არანაკლებ ოთხკვირიანი ყოველწლიური ანაზღაურებადი შვებულება. გამოიყენება იგივე წესები, როგორც განსაზღვრულია ზრდასრულთა წლიური ანაზღაურებადი შვებულების შემთხვევაში (2§3 მუხლი). მაგალითად, 18 წლამდე ასაკის დასაქმებულ პირებს არ უნდა შეეძლოთ, უარის თქმა ყოველწლიურ ანაზღაურებად შვებულებაზე; შვებულებაში ყოფნისას ავადმყოფობის ან უბედური შემთხვევის დროს, მათ უნდა ჰქონდეთ უფლება, სხვა დროს აიღონ დაკარგული შვებულება. ანგარიში მკაფიო პასუხს არ იძლევა ამ კითხვაზე“.

„კომიტეტი იხსენებს, რომ მე-7 მუხლის დამაკმაყოფილებელი გამოყენება ვერ მოხერხდება მხოლოდ კანონმდებლობის მოქმედებით, თუ მას არ ახლავს ფაქტობრივი გამოყენება და მკაცრი ზედამხედველობაც. ამიტომ ის ითხოვს, რომ მომდევნო ანგარიშში მიაწოდონ ინფორმაცია ხელისუფლების ორგანოების მონიტორინგულ საქმიანობაზე, გამოვლენილ დარღვევათა რაოდენობასა და ბუნებაზე, ასევე, ანაზღაურებადი შვებულების რეგულაციათა დარღვევისთვის დაწესებულ სანქციებზე“.

მუხლი 19§2

„კომიტეტი წინა ანგარიშებიდან აღნიშნავს, რომ უცხოელებს სამედიცინო დახმარება უტარდებათ „უცხოელთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად. თუმცა, მისი მტკიცებით, შემდეგი ანგარიში ადასტურებს, რომ ყველა შრომით მიგრანტს, განურჩევლად სტატუსისა, შეუძლია სამედიცინო მომსახურებით სარგებლობა გადაუდებელ შემთხვევებში. ის ხაზს უსვამს, რომ თუ მომდევნო ანგარიშში არ აისახება ყოვლისმომცველი ინფორმაცია აღნიშნულ საკითხზე, ვერაფერი მიუთითებს, რომ მდგომარეობა შეესაბამება ქარტიას ამ კუთხით“.

კომიტეტი აღნიშნავს, რომ საანგარიშო პერიოდში არ მისწოდებია ცნობები შრომით მიგრანტთა ფართომასშტაბიან დაქირავებაზე. ის კითხულობს, თუ რა მოთხოვნები აქვთ დამსაქმებლებს ჯანმრთელობის დაზღვევის, უსაფრთხოებისა და სოციალური პირობების უზრუნველსაყოფად, იკვთება თუ არა ასეთი დაქირავება და არსებობს თუ არა მექანიზმი საჩივრების მონიტორინგისთვის და, საჭიროების შემთხვევაში, მათ განსახილველად“.

მუხლი 19§7

„თავის წინა დასკვნებში (დასკვნები 2015) კომიტეტმა გაიგო, რომ მიგრანტებზე ვრცელდება ისეთივე კრიტერიუმები, როგორც მოქალაქეებზე, შესაბამისად, მათ შეუძლიათ იურიდიული დახმარებით სარგებლობა, თუ ამას მართლმსაჯულების ინტერესები მოითხოვს. მან იკითხა, ვრცელდება თუ არა დახმარება თარჯიმნის მომსახურებაზე, რათა დავის მონაწილე მხარე სრულად აცნობიერებდეს სიტუაციას საქმეებში, როცა მოპასუხეს არ ესმის საქმისწარმოების ენა. უკანასკნელი ანგარიში ამ საკითხს არ ეხებოდა. კომიტეტი იმეორებს თავის მოთხოვნას და მიაჩნია, რომ თუ მომდევნო ანგარიშში არ მიეწოდება საჭირო ინფორმაცია, ვერაფერი მიუთითებს, რომ მდგომარეობა შეესაბამება ქარტიას.“

მუხლი 19§9

„წინა დასკვნაში (დასკვნები 2015) კომიტეტმა მიუთითა თავის განცხადებაზე 19§9 მუხლის განმარტების შესახებ (დასკვნები 2011), რომელიც ადასტურებს, რომ შემოსავლისა და დანაზოგის გადაცემის უფლება მოიცავს შრომით მიგრანტთა მოძრავი ქონების გადაცემის უფლებას. მან იკითხა, იყო თუ არა რაიმე შეზღუდვა ამ მხრივ. ვინაიდან ანგარიშში ამაზე პასუხი არ არის გაცემული, კომიტეტმა გაიმეორა თავისი კითხვა და ხაზგასმით აღნიშნა, რომ თუ მომდევნო ანგარიშში არ მიეწოდება ყოვლისმომცველი ინფორმაცია ამ საკითხზე, ვერაფერი მიუთითებს, რომ სიტუაცია შეესაბამება ქარტიას აღნიშნული კუთხით“.

მუხლი 19§12

კომიტეტს ჯერ არ მისწოდებია შემდეგი ინფორმაცია (რაც ხელს უშლის ყოვლისმომცველი შეფასების გაკეთებაში, აკმაყოფილებს თუ არა მდგომარეობა 19§12 მუხლის მოთხოვნებს):

- ▶ რა დამატებითი საგანმანათლებლო პროგრამები არსებობს უცხო ენების სწავლებისთვის;
- ▶ მშობლიური ენის გაკვეთილებზე ხელმისაწვდომობა შრომით მიგრანტთა ბავშვებისთვის სასკოლო სისტემის გარეთ;
- ▶ სხვა ორგანოები, როგორცაა ადგილობრივი გაერთიანებები, კულტურული ცენტრები ან კერძო ინიციატივები, რომლებიც შრომით მიგრანტთა ბავშვებს ასწავლიან წარმოშობის ქვეყნის ენას;
- ▶ ასწავლის თუ არა რომელიმე არასამთავრობო ორგანიზაცია მიგრანტთა ენებს და იღებენ თუ არა ისინი მხარდაჭერას.

თუ მომდევნო ანგარიშში არ მიეწოდება საჭირო ინფორმაცია, კომიტეტი მიიჩნევს, რომ არ არსებობს საკმარისი ინფორმაცია საჩვენებლად, რომ საქართველოში ამ კუთხით არსებული მდგომარეობა შეესაბამება ქარტიის 19§2 მუხლს“.

დასკვნები შესაბამისობის შესახებ, კონკრეტული ინფორმაციის მიღებამდე:

მუხლი 19§3

„კომიტეტი ასევე აღნიშნავს, რომ მიგრაციის 2016-2020 წლების სტრატეგია, რომელიც მიმართულია საქართველოს მოქალაქეთა დაბრუნებისა და რეინტეგრაციის ხელშეწყობაზე, განხორციელების პროცესშია. მომდევნო ანგარიშში ის მოითხოვს უფრო დეტალური ინფორმაციის მიწოდებას, თუ რა სახის კონტაქტებსა და ინფორმაციის გაცვლას აწესებენ მიგრაციის სამსახურები ემიგრაციისა და მიგრაციის ქვეყნებში და სცდება თუ არა ამ სამსახურების თანამშრომლობა მხოლოდ სოციალური უსაფრთხოების ფარგლებს (მაგ: ოჯახურ საკითხებში)“.

ანგარიშგება 1-ელ თემატურ ჯგუფზე „დასაქმება, მომზადება და თანაბარი შესაძლებლობები“ (ეროვნული ანგარიში 2023 – დასკვნები 2024)

დასაქმება, მომზადება და თანაბარი შესაძლებლობები (1-ლი თემატური ჯგუფი ევროპის სოციალური ქარტიის ფარგლებში) მოიცავს შემდეგ საკითხებს: შრომის უფლება (მუხლი 1), პროფესიული ორიენტაციის უფლება (მუხლი 9), პროფესიული მომზადების უფლება (მუხლი 10), შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა დამოუკიდებლობის, სოციალური ინტეგრაციისა და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მონაწილეობის უფლება (მუხლი 15), სხვა მხარეთა ტერიტორიაზე შემოსავლიანი საქმიანობის განხორციელებაში ჩაბმის უფლება (მუხლი 18), დასაქმებისა და პროფესიული საქმიანობის სფეროში თანაბარი შესაძლებლობებითა და თანასწორი მოპყრობით სარგებლობის უფლება (მუხლი 20), დაცვის უფლება დასაქმების შეწყვეტის შემთხვევებში (მუხლი 24), მუშაკთა მოთხოვნების დაცვის უფლება მათი დამსაქმებლის გაკოტრების შემთხვევაში (მუხლი 25).

ზემოაღნიშნული ჯგუფიდან საქართველომ მიიღო ევროპის სოციალური ქარტიის ყველა დებულება, გარდა მუხლებისა: **9, 10§1, 10§3, 10§5, 15§§1-2, 24 და 25.**

ანგარიშგების უახლოეს ვადად 1-ლი თემატური ჯგუფისთვის „დასაქმება, მომზადება და თანასწორი შესაძლებლობები“ განისაზღვრა 2023 წელი. ეროვნული ანგარიში უნდა წარედგინოს 2023 წლის 31 დეკემბრამდე⁷ და მოიცავს საანგარიშო პერიოდი 2019 წლის 1 იანვრიდან 2022 წლის 31 დეკემბრამდე.

ბოლო ანგარიში ამ საკითხზე (მე-13 ეროვნული ანგარიში ევროპის სოციალური ქარტიის განხორციელებაზე) საქართველომ წარადგინა 2020 წლის 6 იანვარს.⁸ საანგარიშო პერიოდი გაგრძელდა 2015 წლის 1 იანვრიდან 2018 წლის 31 დეკემბრამდე. დასკვნები 1-ლი ჯგუფის დებულებებზე გამოქვეყნდა 2021 წლის მარტში. კერძოდ, სოციალურ უფლებათა ევროპულმა კომიტეტმა გამოაქვეყნა:

■ **6 დასკვნა შეუსაბამობის შესახებ:**

მუხლები 1§3, 1§4, 10§2, 10§4, 15§3, 20

■ **2 დასკვნა შეფასების გადავადებაზე, ინფორმაციის არარსებობის გამო:**

მუხლები 1§1 და 1§2

⁷ <https://www.coe.int/en/web/european-social-charter/reporting-system>

⁸ საქართველოს მთავრობა, მე-13 ეროვნული ანგარიში ევროპის სოციალური ქარტიის განხორციელების შესახებ (საანგარიშო პერიოდი: 01.01.2015 - 31.12.2018), 6.1.2020, ხელმისაწვდომია ბმულზე <https://rm.coe.int/rap-cha-geo-13-2020/16809ccd1e>.

დასკვნები შესაბამისობის შესახებ, კონკრეტული ინფორმაციის მიღებამდე.
არცერთი

დასკვნები შესაბამისობის შესახებ:

მუხლი 153

კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 153 მუხლს, ვინაიდან არ დადგენილა, რომ დასაქმების სამსახურები ეფექტიანად მუშაობენ“.

მუხლი 154

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 154 მუხლს, ვინაიდან:

- ▶ არ არის გარანტირებული უწყვეტი პროფესიული მომზადება მუშაკებისთვის;
- ▶ არ დადგენილა, რომ გარანტირებულია მუშელთა შესაძლებლობების მქონე პირთა პროფესიული ორიენტაციისა და მომზადების უფლება“.

მუხლი 1052

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 1052 მუხლს, ვინაიდან არ დადგენილა, რომ არსებობს სტაჟირების/შეგირდობის ეფექტიანი სისტემა“.

მუხლი 1054

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 1054 მუხლს, ვინაიდან:

- ▶ გრძელვადიან უმუშევართა გადამზადებისა და რეინტეგრაციის სპეციალური ზომები ფაქტობრივად არ იყო გათვალისწინებული ან ხელშეწყობილი;
- ▶ გრძელვადიან უმუშევართა მომზადებასა და გადამზადებაზე წვდომა თანაბრად არ იყო გარანტირებული სხვა მხარე სახელმწიფოთა მოქალაქეებისთვის, რომლებიც ლეგალურად ბინადრობენ საქართველოში“.

მუხლი 1553

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 1553 მუხლს, ვინაიდან არ დადგენილა, რომ:

- ▶ მუშელთა შესაძლებლობის მქონე პირებს აქვთ ეფექტიანი წვდომა საცხოვრებელზე;
- ▶ მუშელთა შესაძლებლობის მქონე პირებს აქვთ ეფექტიანი წვდომა ტრანსპორტზე;
- ▶ მუშელთა შესაძლებლობის მქონე პირებს აქვთ ეფექტიანი წვდომა საკომუნიკაციო ტექნოლოგიებზე“.

მუხლი 20

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 20(c) მუხლს, ვინაიდან:

- ▶ კანონით მკაფიოდ არ არის გარანტირებული თანაბარი ანაზღაურება ქალებისა და კაცების თანაბარი სამუშაოსთვის ან თანაბარი ღირებულების სამუშაოსთვის;

- ▶ არ შესრულებულა ვალდებულება, რომელიც მოიცავს გაზომვადი პროგრესის მიღწევას ანაზღაურებაში გენდერული ნიშნით სხვაობის შესამცირებლად“.

დასკვნები შეფასების გადავადებაზე, ინფორმაციის არარსებობის გამო:

მუხლი 1§1

„მთავრობა იტყობინება, რომ ამ მიზნების მისაღწევად, 2015 წლიდან ყოველწლიურად ხორციელდება სამი სახელმწიფო პროგრამა: i) დასაქმების ხელშეწყობის მომსახურებათა განვითარების პროგრამა, რომლის მიზანია შრომის ბაზრის აქტიური პოლიტიკისა და დასაქმების ხელშეწყობის მომსახურებების შემუშავება-განხორციელება (2015-2018 წლების ბიუჯეტი – დაახლოებით, 2.4 მილიონი ლარი, ანუ 700 000 ევრო); ii) სამუშაოს მაძიებელთა პროფესიული მომზადება-გადამზადებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების პროგრამა (2015-2018 წლების ბიუჯეტი – დაახლოებით, 8 მილიონი ლარი, ანუ 2.3 მილიონი ევრო); iii) შრომის ბაზრის ანალიზისა და საინფორმაციო სისტემის დანერგვისა და განვითარების პროგრამა (2015-2018 წლების ბიუჯეტი – დაახლოებით 2 მილიონი ლარი, ანუ 578 000 ევრო). კომიტეტი ითხოვს, რომ მომდევნო ანგარიშში მიეწოდოს ინფორმაცია ამ პროგრამების ძირითად შედეგებზე“.

„დაბოლოს, მთავრობა იუწყება, რომ შრომის ბაზრის აქტიურ პოლიტიკაზე სახელმწიფო დანახარჯები სტაბილურად არის მშპ-ის 0.01%, რასაც კომიტეტი უკიდურესად დაბალ მაჩვენებლად მიიჩნევს. კომიტეტი აღნიშნავს, რომ მთავრობის ანგარიშში არ არის მოწოდებული ინფორმაცია შემდეგ საკითხებზე: ა) სხვადასხვა აქტიურ ღონისძიებებში (კერძოდ, მომზადებასა და გადამზადებაში) მონაწილე ადამიანთა რაოდენობა; და ბ) აქტივაციის საერთო კოეფიციენტი (ანუ აქტიურ ღონისძიებებში მონაწილეთა საშუალო რაოდენობა უმუშევართა საერთო რაოდენობის პროცენტული წილის სახით). ამიტომ, კომიტეტი იმეორებს თავის მოთხოვნას ამ ინფორმაციასთან დაკავშირებით.“

„კომიტეტი იმეორებს თავის მოთხოვნას, რომ მომდევნო ანგარიშში უნდა მიეთითოს, გაეწევა თუ არა მონიტორინგი დასაქმების პოლიტიკას და როგორ ფასდება მისი ეფექტიანობა“.

მუხლი 1§2

„კომიტეტი იაზრებს, რომ ანგარიშში წარმოდგენილი ინფორმაციით დასტურდება, რომ საჯარო სამსახურში დასაქმება შეუძლიათ მხოლოდ ქვეყნის მოქალაქეებს და ითხოვს ამ საკითხის მკაფიოდ განმარტებას. ის კვლავ კითხულობს, რა პროფესიებია შენარჩუნებული საქართველოს მოქალაქეებისთვის; ასევე, იმეორებს კითხვას, არსებობს თუ არა ზოგადად დისკრიმინაციის აკრძალვიდან გამონაკლისები ნამდვილ პროფესიულ მოთხოვნებთან მიმართებით. ამავდროულად კომიტეტი ინარჩუნებს თავის ჰოზიცის ამ საკითხის შესახებ“.

„კომიტეტი ითხოვს, მომდევნო ანგარიშში მიეწოდოს სტატისტიკა ეთნიკურ უმცირესობათა დასაქმებაზე საჯარო და კერძო სექტორში, საჯარო დაწესებულებებში მათი წარმომადგენლობის ჩათვლით. აღნიშნული ინფორმაციის მიღებამდე, კომიტეტი ინარჩუნებს თავის ჰოზიცის ამ საკითხის შესახებ“.

„ანგარიში ჰასუნს არ სცემს კომიტეტის მოთხოვნას, მიეწოდებინათ ინფორმაცია კანონმდებლობასა და პრაქტიკულ ზომებზე, რომლებიც მიემართება ბრძოლას კონკრეტულად შეზღუდული შესაძლებლობის, რასის, სექსუალური ორიენტაციის, ასაკის, პოლიტიკური შეხედულების ან რელიგიის ნიშნით დისკრიმინაციასთან (გარდა დასტურისა, რომ ეს აკრძალულია კანონით). აახლებს რა თავის მოთხოვნას, კომიტეტი ხაზს უსვამს, რომ თუ მომდევნო ანგარიშში არ მიეწოდება შესაბამისი და ამომწურავი ინფორმაცია, ვერაფერი მიუთითებს, რომ მდგომარეობა შეესაბამება ქარტიას ამ ასპექტებში“.

„რაც შეეხება დისკრიმინაციას სექსუალური ორიენტაციისა და რელიგიის ნიშნით, კომიტეტმა მიუთითა ECRI-ის (ევროპული კომისია რასიზმისა და შეუწყნარებლობის წინააღმდეგ) ანგარიშზე, რომლის მიხედვითაც, რელიგიური უმცირესობებისა და ლგბტ თემის სიტუაცია გაუარესდა“.

უკანასკნელი წლების განმავლობაში, ხოლო ხელისუფლების ორგანოებს არ გაუკეთებიათ ის, რაც ვვალდებოდით ამ საკითხის გადასაჭრელად. ამიტომ, კომიტეტი ითხოვს, რომ შემდეგ ანგარიშმა ჰასუხი გასცეს კონკრეტულად ამ კომენტარებს“.

„ანგარიში არ აკონკრეტებს, თუ რა სანქციები შეიძლება გამოიყენებოდეს დამსაქმებელთა მიმართ დასაქმებისას დისკრიმინაციის შემთხვევაში და იმეორებს კითხვას, რომელიც ამ მიმართებით დასვა თავის წინა დასკვნაში (იხ. დასკვნები 2016): კერძოდ, რამდენად ყურადღებით მოწმდება საშუალო ადგილზე დისკრიმინაციის ამკრძალავ სამართლებრივ დებულებათა დარღვევა, ადეკვატურია თუ არა სასჯელები, და თუ ადეკვატურია, აღსრულებენ თუ არა მათ ეფექტიანად შრომის ინსპექტორები“.

„ანგარიშში არარაისწარმოდგენილი განახლებული სტატისტიკური მონაცემები დისკრიმინაციის შესახებ საჩივრების რაოდენობაზე. კომიტეტი ითხოვს, რომ ეს ინფორმაცია, რომელიც ღირებულია სამართლებრივ საშუალებათა ეფექტიანობის შესაფასებლად, წარედგინოს მომდევნო ანგარიშში“.

„ანგარიშში არ იყო ინფორმაცია განვითარებებზე შრომის საზედამხებელი ორგანოსთან მიმართებით. ამ კუთხით, კომიტეტი ეყრდნობა შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის 2017 წლის დაკვირვებებს (CEACR) და აღნიშნავს, რომ 2015 წელს შეიქმნა შრომის პირობების ინსპექტირების დეპარტამენტი. კომიტეტი აახლებს თავის მოთხოვნას, რომ მომდევნო ანგარიშში წარედგინოს შემდეგი ინფორმაცია: ამ საზედამხებელი ორგანოს როლი დისკრიმინაციაზე მონიტორინგში, კერძოდ, როგორ უზრუნველყოფს ის ანტიდისკრიმინაციული კანონმდებლობის ეფექტიან აღსრულებას დასაქმებასა და პროფესიულ საქმიანობაში; ასევე, დაკისრებული სანქციები და სამართლებრივი დაცვის უზრუნველყოფილი საშუალებები. ის მიიჩნევს, რომ თუ მოთხოვნილი ინფორმაცია არ მიეწოდება, ვერაფერი მიუთითებს, რომ მდგომარეობა შეესაბამება ქართლის 152 მუხლს ამ საკითხში“.

„ამიტომ, კომიტეტი ითხოვს, რომ მომდევნო ანგარიშში მიეწოდოს ინფორმაცია აღნიშნული სისხლის სამართლის კანონმდებლობის პრაქტიკაში გამოყენებაზე. ანგარიშში უნდა წარედგინოს ინფორმაცია (მათ შორის, სტატისტიკური მონაცემები და პრეცედენტული სამართლის მაგალითები) იძულებითი შრომის, მონობისა და მონობის თანამედროვე პირობების დევნასა და დასჯაზე მომდევნო საანგარიშო პერიოდში, რათა შეფასდეს, თუ როგორ განიმარტება და გამოიყენება კანონმდებლობა“.

„კომიტეტი აღნიშნავს, რომ მიმდინარე ანგარიშში არ სცემს ჰასუხს მის კითხვას, მოიცავს თუ არა საქართველოს კანონმდებლობა ზომებს, რომელთა მიზანია, კომპანიებს აიძულოს ანგარიშგება თავიანთ მიწოდების ჯაჭვებში იძულებითი შრომისა და ექსპლუატაციის გამოსაძიებელ მოქმედებებზე. შესაბამისად, კომიტეტი ითხოვს, რომ მომდევნო ანგარიშში წარედგინოს შესაბამისი ინფორმაცია“.

დაბოლოს, კომიტეტმა ანგარიშის მიხედვით აღნიშნა, რომ საქართველოს კანონმდებლობა არ ითვალისწინებს კონკრეტულ მოთხოვნებს სახელმწიფო შესყიდვებში იძულებითი შრომის ან თანამედროვე მონობის გამოსავლენად. ამიტომ ის ითხოვს, რომ მომდევნო ანგარიშში მიუთითოს, თუ რა ზომებია გათვალისწინებული სახელმწიფო შესყიდვებში იძულებითი შრომის ასაცილებლად“.

„კომიტეტი ასევე ითხოვს დადასტურებას, რომ არსებული სამართლებრივი ჩარჩო უზრუნველყოფს იძულებითი შრომისა და შრომითი ექსპლუატაციის მსხვერპლთათვის - მათ შორის, მიგრანტებისთვის - წვდომას სამართლებრივი დაცვის ქმედით საშუალებებზე (სისხლის სამართლის, სამოქალაქო ან შრომის სასამართლოებსა და სხვა მექანიზმებში), რომლებიც შექმნილია მიყენებული ზიანის ასანაზღაურებლად, დაკარგული ხელფასებისა და გადაუხდელი სოციალური უზრუნველყოფის შენატანების ჩათვლით. კომიტეტი ასევე ითხოვს სტატისტიკას დაზარალებულთა რაოდენობაზე და მიკუთვნებული თანხების მაგალითებს“.

„თავის წინა დასკვნაში (დასკვნები 2016) კომიტეტმა აღნიშნა, რომ ანგარიში არ ჰასუხობდა კითხვებს, რომლებიც მან წამოჭრა საშინაო შრომის შესახებ ქართლის 152 მუხლის ფარგლებში“.

(2012 წლის დასკვნების ზოგადი შესავალი). მიმდინარე ანგარიში არ შეიცავს ინფორმაციას საშინაო შრომის შესახებ“.

„მომდევნო ანგარიშში კომიტეტი ითხოვს დადასტურებას, რომ შრომის ინსპექციის სამსახურებს აქვთ კერძო სახლების ინსპექტირების სპეციალური უფლებამოსილება, რათა აიცილონ საშუალო პირობების დარღვევა საშინაო შრომის სექტორში (იხ. ასევე კითხვები 2012 წლის დასკვნების ზოგად შესავალში). ასეთ შემთხვევაში, ის მოითხოვს განახლებულ ინფორმაციას ჩატარებულ ინსპექციებსა და შრომის კანონმდებლობის გამოვლენილ დარღვევებზე“.

„კომიტეტი მომდევნო ანგარიშში ითხოვს დაზუსტებას, ითვლებიან თუ არა ციფრული პლატფორმის ან გიგ ეკონომიკის მუშაკები დასაქმებულებად ან თვითდასაქმებულად. ასევე კითხულობს: მოიცავს თუ არა შრომის ინსპექციის სამსახურთა უფლებამოსილებები ექსპლუატაციისა და არასამართლიანი საშუალო პირობების პრევენციას ამკონკრეტულ სექტორში (თუ ასეა, რამდენი ინსპექტირება ჩატარდა); და აქვთ თუ არა წვდომა ამ სექტორის მუშაკებს სამართლებრივი დაცვის საშუალებებზე, კერძოდ, თავიანთი სტატუსის ან/და უსამართლო პრაქტიკის გასაჩივრებისთვის“.

„კომიტეტი ითვალისწინებს ანგარიშში წარმოდგენილ ინფორმაციას. მიუთითებს რა განცხადებაზე 1§2 მუხლის განმარტების შესახებ (დასკვნები 2012), ის ითხოვს, რომ მომდევნო ანგარიშში შევიდეს აქტუალური ინფორმაცია პატიმართა შრომის სოციალურ დაცვაზე პატიმრობის პერიოდში (საშუალო სივრცეში უბედურ შემთხვევების/საფრთხეების, უმუშევრობის, ჯანდაცვისა და ასაკობრივი პენსიის კუთხით). მას ასევე სურს დამატებითი ინფორმაციის მიღება იმ საშუაოს ტიპებზე, რომლის შესრულებაც პატიმრებს შეუძლიათ კერძო საწარმოებისთვის“.

ანგარიშგება მე-2 თემატური ჯგუფზე „ჯანმრთელობა, სოციალური უზრუნველყოფა და სოციალური დაცვა“ (ეროვნული ანგარიში 2024 – დასკვნები 2025)

ჯანმრთელობა, სოციალური უზრუნველყოფა და სოციალური დაცვა (მე-2 თემატური ჯგუფი ევროპის სოციალური ქარტიის ფარგლებში) მოიცავს შემდეგ საკითხებს: უფლებაუსაფრთხო და ჯანმრთელ სამუშაო პირობებზე (მუხლი 3), ჯანმრთელობის დაცვის უფლება (მუხლი 11), სოციალური უზრუნველყოფის უფლება (მუხლი 12), სოციალური და სამედიცინო დახმარების უფლება (მუხლი 13), სოციალური უზრუნველყოფის სამსახურებით სარგებლობის უფლება (მუხლი 14), ხანდაზმულ პირთა უფლება სოციალურ დაცვაზე (მუხლი 23) და სიღარიბისა და სოციალური გარიყულობისაგან დაცვის უფლება (მუხლი 30).

ზემოაღნიშნული ჯგუფიდან საქართველომ მიიღო ევროპის სოციალური ქარტიის ყველა დებულება, გარდა მუხლებისა: **3, 12§2 და 4, 13, 23 და 30.**

ანგარიშგების უახლოეს ვადად მე-2 თემატური ჯგუფისთვის „ჯანმრთელობა, სოციალური უზრუნველყოფა და სოციალური დაცვა“ განისაზღვრა 2024 წელი. ეროვნული ანგარიში უნდა წარედგინოს 2024 წლის 31 დეკემბრამდე და მოიცავს საანგარიშო პერიოდი 2020 წლის 1 იანვრიდან 2023 წლის 31 დეკემბრამდე.

ბოლო ანგარიში ამ საკითხზე (მე-14 ეროვნული ანგარიში ევროპის სოციალური ქარტიის განხორციელებაზე) საქართველომ წარადგინა 2021 წლის 26 იანვარს. საანგარიშო პერიოდი გაგრძელდა 2016 წლის 1 იანვრიდან 2019 წლის 31 დეკემბრამდე. დასკვნები მე-2 ჯგუფის დებულებებზე, რომლებიც შეეხება 2021 წლის იანვარში წარდგენილ ანგარიშში წამოჭრილ საკითხებს, ჯერ არ გამოქვეყნებულა. ბოლო დასკვნები ამ ჯგუფზე („ჯანმრთელობა, სოციალური უზრუნველყოფა და სოციალური დაცვა“) გასაჯაროვდა 2017 წელს. კერძოდ, სოციალურ უფლებათა ევროპულმა კომიტეტმა გამოაქვეყნა:

■ **4 დასკვნა შეუსაბამობის შესახებ:**

მუხლები 11§1, 11§2, 11§3 და 12§1

■ **დასკვნები შეფასების გადავადებაზე, ინფორმაციის არარსებობის გამო:**

არცერთი

■ **დასკვნები შესაბამისობის შესახებ, კონკრეტული ინფორმაციის მიღებამდე.**

მუხლები 14§1 და 14§2

დასკვნები შეუსაბამობის შესახებ:**მუხლი 11§1**

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 11§1 მუხლს, ვინაიდან ჩვილთა და დედათა სიკვდილიანობის შესამცირებლად მიღებული ზომები არასაკმარისია“.

მუხლი 11§2

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 11§2 მუხლს, ვინაიდან ორსული ქალებისა და ბავშვების კონსულტაციისა და გამოკვლევის ზომები არაადეკვატურია“.

მუხლი 11§3

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 11§3 მუხლს, ვინაიდან სოფლად უსაფრთხო სასმელ წყალზე ხელმისაწვდომობისთვის მიღებული ზომები არასაკმარისია“.

მუხლი 12§1

„კომიტეტი ასკვნის, რომ საქართველოში არსებული მდგომარეობა არ შეესაბამება ქარტიის 12§1 მუხლს, ვინაიდან:

- ▶ სოციალური უზრუნველყოფის სისტემა არ ფარავს საკმარისი რაოდენობის რისკებს: კერძოდ, არ არსებობს საოჯახო დახმარება, უმუშევრობის შემწეობა ან სამუშაო სივრცეში დაზიანებების/პროფესიული დაავადების შემწეობები;
- ▶ არ დადგენილა, რომ ავადმყოფობის მინიმალური შემწეობის დონე შესაბამისია“.

დასკვნები შესაბამისობის შესახებ, კონკრეტული ინფორმაციის მიღებამდე:**მუხლი 14§1**

„კომიტეტის მითითებით, სოციალური მომსახურებებისთვის შეიძლება დაწესდეს საფასური, რომელიც არ იქნება ისეთი მაღალი, რომ ხელი შეუშალოს ეფექტიან წვდომას. ვისაც არ აქვს საჭირო რესურსები, მომსახურება უნდა მიეწოდებოდეს უფასოდ. კომიტეტი ითხოვს, რომ მომდევნო ანგარიშში ჩამოთვლილი იყოს მომსახურებები, რომლებზეც შეიძლება დაწესდეს საფასური, და მიეთითოს, არის თუ არა ეს მომსახურება უფასო მათთვის, ვისაც არ აქვს გადახდის საშუალება“.

მუხლი 14§2

„კომიტეტი ითვალისწინებს მოწოდებულ ინფორმაციას და, ვინაიდან არ წარდგენია განახლებული ინფორმაცია საჯარო ან/და კერძო დაფინანსებაზე, რომელიც გამოიყოს კერძო პირთა და ნებაყოფლობით ორგანიზაციათა მონაწილეობის წასახალისებლად სოციალური სერვისების შექმნასა და ფუნქციონირებაში, იმეორებს თავის მოთხოვნებს და ადგენს, რომ, თუ ასეთი ინფორმაცია არ მიეწოდება შემდეგ ანგარიშში, ვერაფერი მიუთითებს, რომ მდგომარეობა შეესაბამება ქარტიას“.

www.coe.int

ევროპის საბჭო ადამიანის უფლებათა წამყვანი ორგანიზაციაა კონტინენტზე. იგი შედგება 46 სახელმწიფოსგან, ევროკავშირის ყველა წევრი ქვეყნის ჩათვლით. ევროპის საბჭოს ყველა წევრმა ხელი მოაწერა ადამიანის უფლებათა ევროპულ კონვენციას, ხელშეკრულებას, რომელიც შექმნილია ადამიანის უფლებების დემოკრატიისა და კანონის უზენაესობის დასაცავად. ევროპის საბჭოს წევრ სახელმწიფოებში კონვენციის შესრულებას ზედამხედველობს ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო.

European
Social
Charter

Charte
sociale
européenne

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE